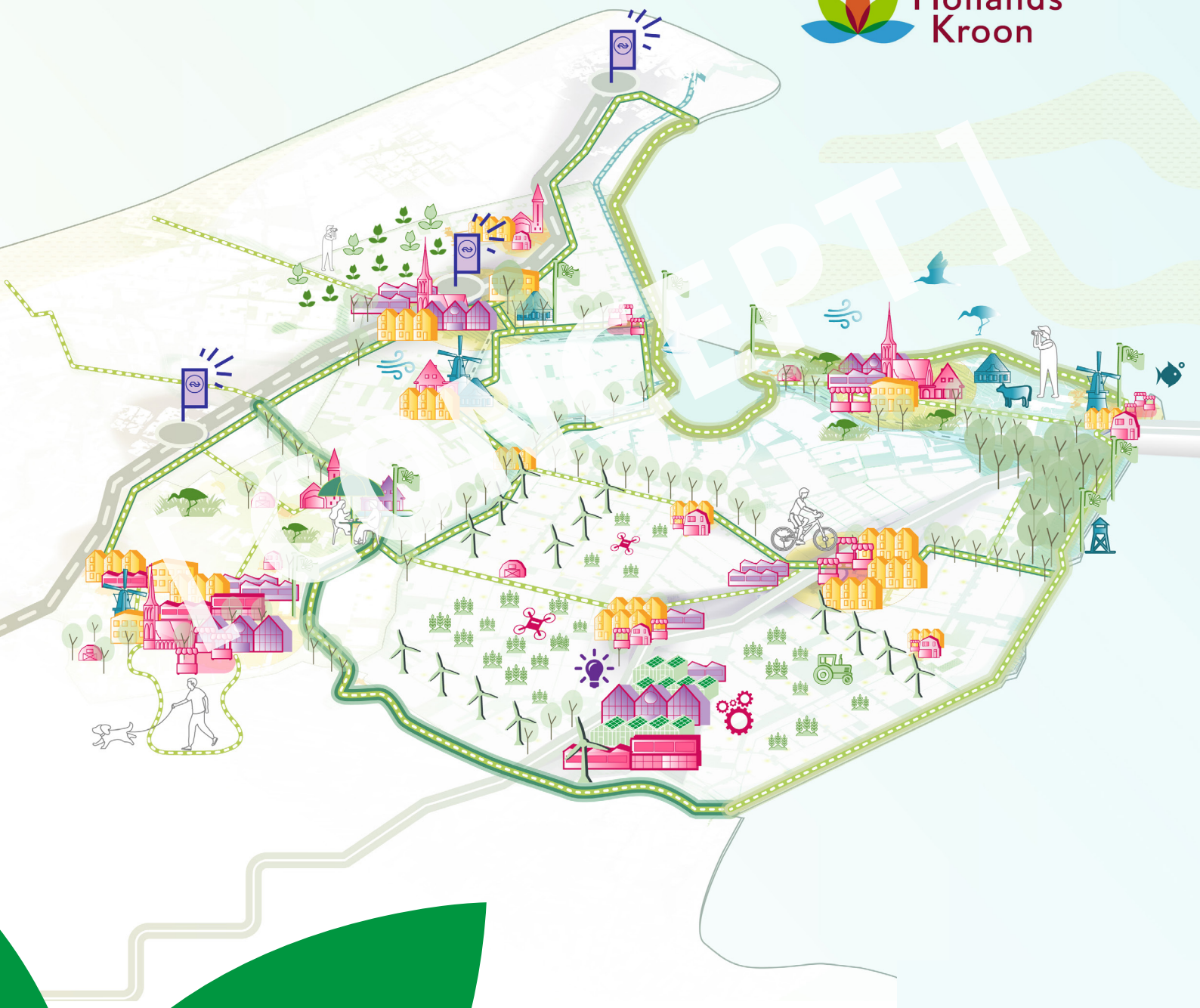
gemeente Hollands Kroon

HET VERHAAL VAN HOLLANDS KROON IN 2040

Ontwerp Omgevingsvisie

16 september 2025

Colofon

Het verhaal van Hollands Kroon in 2040
Ontwerp Omgevingsvisie Gemeente Hollands Kroon

Gemeente Hollands Kroon
16 september 2025

Met bijdragen van:
Urhahn stedenbouw & strategie
Petra Ferweda Communicatie

Kaarten zijn getekend door Urhahn. Foto's zijn deels van Urhahn, deels van de gemeente Hollands Kroon en deels gevonden op internet.
Mocht er bezwaar zijn tegen het gebruik van een afbeelding, neem dan contact op met de gemeente.

Inhoudsopgave

4 **Voorwoord**

6 **Samenvatting**

9 **1. Inleiding**
Wat is de omgevingsvisie?
Waarom een omgevingsvisie?
We gaan met de tijd mee

13 **2. Participatie**
Participatie in 2020-2021
Aanvulling en verdieping
Doelgroepenbenadering

19 **3. Kernkwaliteiten**
Wieringermeer
Noordelijk Westfriesland
Wieringen
Anna Paulownapolder

29 **4. Ambities**
Brede welvaart als vertrekpunt
Ambitie 1. De omgeving is de basis voor het welzijn van onze inwoner
Ambitie 2. Agrarische hoofdstad van de toekomst
Ambitie 3: Hollands Kroon is écht te beleven!

77 **5. Gebiedsontwikkelingen**
Wieringermeer
Wieringen
A7 corridor
Anna Paulownapolder
Dorpskernen

86 **Bijlagen**
Bijlage 1. Trends en ontwikkelingen
Bijlage 2. Opgaven
Bijlage 3. Ontwikkelingen van buitenaf
Bijlage 4. Brede Welvaart Waarden

Voorwoord

Met trots presenteren wij u de omgevingsvisie van Hollands Kroon. Een visie die niet alleen richting geeft aan de toekomst van onze leefomgeving, maar ook het resultaat is van een zorgvuldig en intensief proces, gevoed door de inbreng van inwoners, ondernemers, organisaties en onze gemeenteraad. Deze visie is van en voor ons allemaal.

Mark Versteeg (wethouder Ruimtelijke Ordening en Wonen)
"Belangrijke onderdelen van een fijne en prettige leefomgeving zijn voldoende betaalbare woningen, bereikbaarheid en plekken die uitnodigen tot ontmoeting. In deze visie leggen we de basis voor verschillende woningbouw- en gebiedsontwikkelingen richting 2040, verspreid over al onze kernen. We bouwen niet alleen huizen, maar investeren ook in leefbaarheid, voorzieningen en mobiliteit. Denk aan veilige fietsroutes, toegankelijke dorpscentra en ruimte voor ontmoeting. Deze visie biedt volop haakjes om verder te bouwen aan dorpen waar mensen zich thuis voelen."

Maarten Versluis (wethouder Duurzaamheid en Financiën)
"Duurzaamheid is geen losstaand doel, maar een vanzelfsprekend uitgangspunt bij alles wat we doen. Of het nu gaat om woningbouw, mobiliteit of bedrijvigheid – we kijken altijd naar de impact op mens, milieu en toekomst. Deze omgevingsvisie laat zien hoe we samen werken aan een circulaire, klimaatadaptieve en energiezuinige gemeente. Daarmee dragen we bij aan brede welvaart voor iedereen en zorgen we ervoor dat onze leefomgeving toekomstbestendig is en goed om kan gaan met veranderingen in het klimaat: nu én later.

Mary van Gent (wethouder Sociaal Domein)
"Wat deze omgevingsvisie bijzonder maakt, is de sterke samenhang tussen het fysieke en sociale domein. Bij elke ruimtelijke ontwikkeling staat het welzijn van onze inwoners centraal. We nemen 'positieve gezondheid' als uitgangspunt: een brede kijk op gezondheid waarin zingeving, meedoen, veerkracht en kwaliteit van leven centraal staan. Of het nu gaat om een nieuwe wijk, een dorpsplein of een sportvoorziening – we ontwerpen onze omgeving met oog voor mensen."

Robert Leever (wethouder Economie en Brede Welvaart)
"Onze rijke cultuurhistorie en verscheidenheid aan landschappen maken Hollands Kroon zeer veelzijdig. In de visie zetten we natuurlijk in op het versterken van onze economie, beleving van cultuur&erfgoed en recreatie die gebruik maakt van onze kwaliteiten. Ook kijken we hoe we de recreatieve mogelijkheden voor onze inwoners rondom de dorpen kunnen versterken.
Bij het versterken maken we bewuste keuzes voor de toekomst. Bij alle grote ruimtelijke ontwikkelingen kijken we nadrukkelijk naar hoe deze kunnen bijdragen aan de brede welvaart van onze inwoners. Ik ben dan ook blij dat de bijdrage van economie aan de welvaart van onze inwoners zo is vertegenwoordigd in deze omgevingsvisie."

Rian van Dam (burgemeester)
"De omgevingsvisie is een belangrijk instrument voor onze inwoners en ondernemers. Het geeft inzicht in waar en hoe ontwikkelingen plaatsvinden en hoe wij daar als gemeente mee omgaan. Daarom is het zo waardevol dat deze visie tot stand is gekomen in nauwe samenwerking met onze inwoners en belanghebbenden. We hebben geluisterd, gedeeld en samen keuzes gemaakt. Ik ben trots op het proces dat we met elkaar hebben doorlopen en dankbaar voor de betrokkenheid van onze inwoners en gemeenteraad."

Samenvatting

Inleiding

De omgevingsvisie van Hollands Kroon is een strategisch document dat richting geeft aan de ontwikkeling in de fysieke leefomgeving tot 2040. Het beschrijft welke bijzondere gebiedskwaliteiten we binnen de gemeente koesteren en willen versterken, en hoe er gewerkt wordt aan een gezonde, toekomstbestendige leefomgeving. Onderwerpen als natuur, water, landbouw, mobiliteit, wonen en economie worden hierbij in samenhang bekeken.
De visie is een kompas voor beleidskeuzes en laat zien waar de gemeente voor staat in een tijd van grote ruimtelijke opgaven, zoals woningbouw, energietransitie en natuurontwikkeling.
Deze visie staat niet op zichzelf, maar bouwt voort op bestaande beleidsdocumenten en onderzoeken die de afgelopen jaren zijn verschenen, waaronder het Koersdocument (2022), de Woonvisie (2024) en de Kustvisie IJsselmeerkust (2021).

Participatie

De omgevingsvisie is van en voor alle inwoners van Hollands Kroon. Via uitgebreide participatietrajecten in 2021 en 2025 zijn bewoners, agrariërs, jongeren, ondernemers en andere belanghebbenden betrokken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Door middel van gebiedsgesprekken, bijeenkomsten, debatavonden en online zijn wensen en ideeën verzameld. De hoofdlijnen uit het participatietraject zijn geïntegreerd in de geformuleerde ambities. Zo creëren we een leefomgeving die aansluit op wat inwoners belangrijk vinden.

Kernkwaliteiten

De gemeente Hollands Kroon is veelzijdig en bestaat uit verschillende gebieden met elk een unieke ontstaansgeschiedenis, landschappelijke structuur en culturele identiteit. Deze verscheidenheid aan kenmerken en kwaliteiten, die we willen beschermen en benutten, vormt de basis voor toekomstig beleid en ruimtelijke keuzes. Vier hoofdgebieden worden onderscheiden: Wieringermeer, Noordelijk Westfriesland, Wieringen en Anna Paulowna & Wieringerwaardpolder. De optelsom van deze kwaliteiten vormen samen de identiteit van Hollands Kroon.

De Wieringermeer is een moderne polder, gekenmerkt door grootschalige landbouw, technologische innovatie en pioniersdorpen met functionele opzet. Wieringerwerf fungeert als regionaal centrum. Het gebied is goed ontsloten via de A7 en speelt een belangrijke rol in voedselproductie.
Noordelijk Westfriesland wordt gekenmerkt door een historisch gegroeid cultuurlandschap met een mix van niet- en wel-herverkavelde gebieden. In voormalige nederzettingen als Kolhorn en Haringhuizen is de cultuurhistorie nog duidelijk zichtbaar. Winkel-Niedorp fungeert als voorzieningencentrum in dit deel van de gemeente.
Wieringen, het voormalige eiland, onderscheidt zich door een glooiend landschap, cultuurhistorische dorpskernen zoals Hippolytushoef en Den Oever, en een sterke verbondenheid met natuur, water en visserij. De Afsluitdijk en havenontwikkeling zorgen voor dynamiek en economische kansen.
De Anna Paulownapolder is beroemd om haar bollenvelden. Anna Paulowna fungeert als stedelijke kern met station en voorzieningen. Het gebied combineert agrarisch landschap, toerisme, natuur (zoals Kruiszwin), en cultuurhistorie, bijvoorbeeld in Wieringerwaard.
De Zuiderzeewerken – zoals de Wieringermeer, Afsluitdijk en Amsteldiepdijk – zijn gebiedsoverstijgende structuren en plekken die het landschap van Hollands Kroon fundamenteel hebben veranderd. Dat geldt ook voor andere landschappelijke structuren, zoals de Westfriese Omringdijk en de Wierdijk; de Wierdijk is opgebouwd uit zeewier en loopt over de gehele zuidkant vanaf De Haukes tot aan Den Oever. Op regionaal niveau dragen zij sterk bij aan de identiteit van de gemeente. Ze vormen fysieke herinneringen aan de strijd tegen het water en maken het verhaal van de regio zichtbaar en beleefbaar.

Ambities

Bij alle ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving staat het welzijn van onze inwoners voorop. Centraal staat daarom het concept van *positieve gezondheid*. Dit concept stelt dat ruimtelijke ontwikkelingen een bijdrage moeten leveren aan zes dimensies: lichamelijke gezondheid, veerkracht, zingeving, participatie, mobiliteit en kwaliteit van leven.

Om ruimtelijke keuzes goed af te wegen, gebruikt de gemeente het *Inspiratiekader Brede Welvaart*, een model met acht thema's: veiligheid, inclusiviteit, duurzaamheid, economie, bereikbaarheid, gezondheid, natuur en leefomgeving. Dit kader wordt toegepast bij ingrijpende projecten die betrekking hebben op bijvoorbeeld woningbouw, energietransitie of bedrijvigheid. Ondernemers en initiatiefnemers wordt gevraagd hun plannen langs deze thema's te beoordelen, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Het toekomstperspectief van Hollands Kroon wordt beschreven aan de hand van drie overkoepelende ambities, waarin deze thema's zijn geïntegreerd.

Ambitie 1. De omgeving is de basis voor het welzijn van onze inwoner

De gemeente Hollands Kroon wil tot 2030 circa 3.200 woningen realiseren om de leefbaarheid in alle dorpskernen te versterken. Er wordt gebouwd naar lokale behoefte, met extra aandacht voor grote kernen als Anna Paulowna, Wieringerwerf, 't Veld en Winkel/ Nieuwe Niedorp. Middenmeer krijgt eveneens een regionale rol vanwege de ligging aan de A7. Bij woningbouw wordt niet alleen gekeken naar het aantal woningen, maar ook naar de impact op voorzieningen, openbare ruimte en sociale cohesie. Gemeente en markt werken samen, waarbij ook ruimte is voor alternatieve woonvormen.

Er wordt ingezet op gemengd en betaalbaar wonen voor alle doelgroepen, met prioriteit voor starters en senioren. Dit kan door nieuwbouw, maar ook door hergebruik of splitsing van bestaande bebouwing. Arbeidsmigranten worden naar verblijfsduur onderverdeeld; kort verblijf-oplossingen komen op Agriport of agrarische erven, lang verblijf wordt opgenomen in reguliere woningbouw.

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn duurzaam. In 2040 streven we ernaar dat alle nieuwe gebouwen passief zijn en bestaande woningen minimaal energielabel B hebben. Circulair en biobased bouwen wordt gestimuleerd, net als natuurinclusieve inrichting van wijken. Dorpsranden krijgen hierbij extra aandacht als groene bufferzones.

(Boven)lokale voorzieningen worden geclusterd en gegarandeerd in de vier hoofdkernen. In kleine en middelgrote kernen blijft ruimte voor basisvoorzieningen om de leefbaarheid te waarborgen, maar dit vergt maatwerk en multifunctioneel ruimtegebruik. Om de sociale cohesie te bevorderden wordt ingezet op een ontmoetingsplek in ieder dorp. De woonomgeving is beweegvriendelijk, en stimuleert inwoners om te wandelen en te fietsen. Zorg wordt zoveel mogelijk lokaal georganiseerd, met ruimte voor geclusterde woonvormen en zorgboerderijen.

Ook mobiliteit krijgt aandacht. Het wandel- en fietsnetwerk wordt uitgebreid en er wordt ingezet op mobiliteitshubs en betere OV-verbindingen, vooral in het oosten van de gemeente. Verkeersveiligheid, bereikbaarheid en verduurzaming (zoals een laadnetwerk) staan hierbij centraal.

Wat betreft bedrijvigheid kiest Hollands Kroon voor kwaliteit boven kwantiteit. Alleen bedrijven die bijdragen aan brede welvaart en lokale waarde creëren, krijgen ruimte. Bestaande bedrijventerreinen worden duurzaam en landschappelijk opgewaardeerd. Revitalisering, herstructurering en transformatie worden onderzocht per locatie.

Ambitie 2. De agrarische hoofdstad van de toekomst

In 2040 wil Hollands Kroon uitgroeien tot dé agrarische hoofdstad van Nederland, met een toekomstbestendige, innovatieve en duurzame landbouwsector. Dankzij vruchtbare bodems, divers landschap en voldoende zoet water biedt de regio uitstekende voorwaarden voor uiteenlopende agrarische activiteiten, van akkerbouw tot veeteelt. De regio onderscheidt zich door hoogtechnologische innovatie via smart farming, precisielandbouw en de opzet van de Agritech Campus als kennis- en innovatiecentrum.
Er is aandacht voor duurzaamheid: kringlooplandbouw, biodiversiteitsbeheer, agrarisch natuurbeheer en natuurvriendelijke oevers worden gestimuleerd. Biobased gewassen krijgen een plek in wisselteelt en multifunctionele landbouw (zoals boerderijwinkels en kampeerplekken) verbindt boeren met burgers en toeristen.
Agriport functioneert als hightech cluster waar agri, energie en datatechnologie samenkomen. De gemeente wil Agriport versterken, maar voorlopig niet uitbreiden buiten de huidige contouren. Grootschalige energieprojecten zoals windenergie, elektrolyse en het 380kV-netwerk worden geïntegreerd mits landschappelijk goed ingepast en gekoppeld aan brede welvaart. Kleine windmolens en zon op daken zijn wel gewenst, maar zonneweides op landbouwgrond niet.

Waterbeheer is cruciaal vanwege verzilting. Agrariërs worden gestimuleerd als zoetwatermanagers via innovatieve wateropslag en efficiënt gebruik. Chemische gewasbescherming wordt geleidelijk uitgefaseerd.
De gemeente gaat zorgvuldig om met landbouwgrond en geeft voorrang aan innovatieve, duurzame bedrijven. Woningbouw heeft prioriteit, maar altijd met oog voor landschappelijke inpassing. Vrijgekomen agrarisch vastgoed wordt benut voor kleinschalige woningbouw of een andere creatieve invulling, bijvoorbeeld voor hobbymatig gebruik of kleinschalige bedrijvigheid. Nieuwe natuur wordt alleen aangelegd op minder vruchtbare gronden, en altijd in samenhang met bestaande groene structuren.

Ambitie 3. Ruimte om te beleven

Hollands Kroon zet in op het versterken van identiteit en leefbaarheid via cultuur, erfgoed en recreatie. Cultureel erfgoed – zoals molens, dijken, kerken en dorpsgezichten – wordt gekoesterd en zichtbaar gemaakt met informatie en routes. Herbestemming van erfgoed, zoals stolpboerderijen of kerken, gebeurt met respect voor karakteristieke elementen. Ook immaterieel erfgoed, zoals tradities en lokale verhalen, wordt behouden.
De gemeente verbetert recreatieve voorzieningen in samenwerking met bewoners en ondernemers. Lokale kleinschalige recreatie, zoals ommetjes, vaar- en fietsroutes en sport-, speel- en ontmoetingsplekken, krijgen prioriteit en worden gestimuleerd. Versterking van bestaande unieke regionale trekpleisters, zoals Dierenpark Hoenderdaell en de haven van Den Oever, staat centraal. De unieke landschappen, zoals het Waddengebied, worden beter beleefbaar gemaakt voor toeristen en inwoners, met aandacht voor duurzaamheid, rust en natuur.
Er is speciale aandacht voor kunst en cultuur in het dagelijks leven. Dorpshuizen worden verbeterd en evenementen als Bloemendagen en Flora- en Visserijdagen krijgen culturele impulsen. Kunst in de openbare ruimte moet de lokale identiteit versterken, bijvoorbeeld door kunstroutes en kunst die aansluit op agrarisch of maritiem erfgoed. Cultuureducatie voor jongeren en talentontwikkeling via scholen en instellingen krijgen prioriteit.
Tot slot faciliteert Hollands Kroon kleinschalige verblijfsaccommodaties, zoals kamperen bij de boer of lodges aan de Waddenkust. Nieuwe recreatieparken moeten bijdragen aan de identiteit van het gebied en duurzaam zijn. Permanente bewoning op recreatieparken wordt zoveel mogelijk uitgesloten. Bestaande parken worden waar mogelijk geherstructureerd of behouden voor recreatief gebruik.

Gebiedsontwikkelingen

De gemeente Hollands Kroon werkt aan gebiedsontwikkelingen die meerdere ambities opgaven combineren. In de **Wieringermeer** ligt de focus op innovatie in de agrarische sector, behoud van landbouwgrond en versterking van de Agritech Campus. **Wieringen** richt zich op kleinschalig toerisme, behoud van historische landschappen en versterking van Den Oever als visserij- en recreatiehaven. In de **A7-corridor** zijn woningbouw, verbetering van leefbaarheid en infrastructuur centrale thema's. De **Anna Paulownapolder** ontwikkelt zich verder als landschap waar waterrecreatie floreert. Tot slot wordt per **dorpskern** gekeken naar passende woningbouw, voorzieningen en inrichting, met maatwerk afgestemd op de identiteit van ieder dorp.

1. INLEIDING

Wat is de omgevingsvisie?

De omgevingsvisie is een belangrijk document voor de toekomst van Hollands Kroon. Het is de leidraad voor de fysieke leefomgeving. Het beschrijft de kwaliteiten van de gemeente die we willen beschermen, hoe we de gemeente in de toekomst zien en hoe we daaraan gaan werken. Ook geeft het aan hoe we een gezonde leefomgeving creëren, waarin inwoners worden uitgenodigd tot gezond gedrag. We kijken in de omgevingsvisie ongeveer 20 jaar vooruit.

De onderwerpen die worden besproken in de omgevingsvisie gaan over alles in de openbare ruimte. Denk aan natuur, water, landbouw, mobiliteit, bedrijvigheid, wonen, mogelijkheden om te ontmoeten en bewegen etc. Deze onderwerpen benaderen we dan ook in samenhang met elkaar. Deze visie is een kompas dat ons de weg wijst in wie we zijn, waar we voor staan en hoe we onze toekomst willen vormgeven.

Het vertellen van ons verhaal en bepalen waar we in de toekomst naartoe willen, is op dit moment meer dan ooit van belang. We hebben te maken met diverse grootschalige ontwikkelingen, zoals woningbouw, energietransitie en natuur- ontwikkeling. Het Rijk en de provincie pakken ook steeds sterker de regie op deze ontwikkelingen. Aan de gemeente de taak om te vertellen wat we belangrijk vinden en waar we voor staan.

Als gemeente Hollands Kroon hebben we een rijke geschiedenis en unieke eigenschappen die ons onderscheiden van andere gemeenten. Zo hebben we onder andere het grootste aaneengesloten bollengebied van Nederland, een bloeiende agrarische sector, een veerkrachtige visserijgemeenschap, eeen grote diversiteit aan landschappen en cultuurhistorie en zijn onze ondernemers echte pioniers.

Een duidelijk verhaal over Hollands Kroon is niet alleen een bron van trots voor onze gemeenschap, maar ook een krachtig instrument om onze positie te versterken en nieuwe kansen te creëren.

Woonvisie

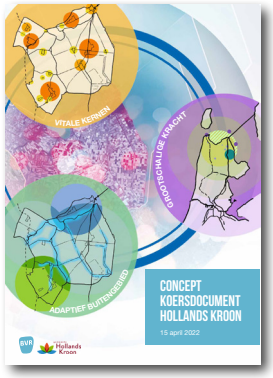
Omgevingsvisie 2016

Productielandschap Wieringermeer

Koersdocument 2022

Kustvisie

Scenariostudie Amstelmeer

Een selectie van beleidsdocumenten en visies waar deze Omgevingsvise op voortbouwt.

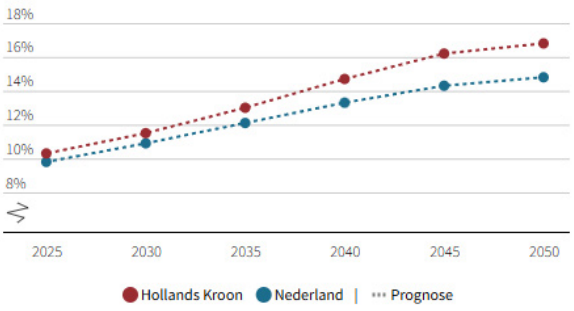
Waarom een omgevingsvisie?

De omgevingsvisie vormt het kader voor het maken van plannen en het nemen van beslissingen over de leefomgeving. Het helpt ons bij het creëren van samenhang tussen verschillende beleidsterreinen en het afwegen van belangen en keuzes. Het geeft ons inspiratie en richting voor nieuwe ontwikkelingen in de toekomst.

Vergrijzing in Hollands Kroon

75-plussers

ABF - Primos 2025 | **2025 - 2050**

Burgemeester Rian van Dam: 'We zetten vol in op het versnellen van woningbouw'

Actuele opgaven in het nieuws
Bron: rodi.nl/hollandskroon

We gaan met de tijd mee

In 2016 heeft de gemeenteraad de 'Omgevingsvisie Hollands Kroon 2040' vastgesteld. De wereld heeft de afgelopen jaren niet stilgestaan. Er komt veel op onze gemeente af. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de keuzes die gemaakt worden en leiden tot een aanpassing van de omgevingsvisie. Met dit document actualiseren we de omgevingsvisie aan de hand van de hedendaagse trends, ontwikkelingen en opgaven.

In 2016 bevonden we ons in een andere tijd dan nu. Sommige van de ambities die we toen koesterden, zijn nog steeds relevant, terwijl andere zijn veranderd. We houden vast aan het idee dat Hollands Kroon een agrarische gemeente is, maar we moeten wel zorgvuldig met onze ruimte en het landschap omgaan bij verandering van gebruik of nieuwe ontwikkelingen. We maken daarom duidelijke keuzes, en wegen hierbij de betekenis van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de samenleving sterk mee.

Veel (grootschalige) ontwikkelingen dienen zich aan, allemaal vragen ze ruimte in de gemeente. Hoewel het soms lijkt alsof onze ruimte oneindig is, moeten we beseffen dat dit niet het geval is en ruimte dus kostbaar is. We hebben niet de ruimte om elke ontwikkeling zomaar te omarmen. We moeten zorgvuldige afwegingen maken over welke ontwikkelingen we verwelkomen. Hierbij geeft de omgevingsvisie houvast.

In het coalitieakkoord 2022 – 2026 Samen bouwen aan vertrouwen staat dat deze (grootschalige) ontwikkelingen mogelijk een vliegwiel zijn voor de brede welvaart van onze inwoners. Vanuit dit perspectief benaderen we dan ook nieuwe ontwikkelingen. We kijken dan niet alleen naar de economische effecten, maar ook naar wat deze ontwikkelingen bijdragen aan de samenleving. We stellen onszelf de vraag: 'Hoe draagt een ontwikkeling bij aan het welzijn van onze inwoners, nu en in de toekomst?' We willen dat deze projecten niet alleen winst opleveren voor enkelen, maar ook iets positiefs brengen voor iedereen in Hollands Kroon. Om deze afweging te maken bij ontwikkelingen hebben we een model ontwikkeld genaamd 'Inspiratiekader Brede Welvaart'. Hollands Kroon pakt hiermee een stevigere rol in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

2. PARTICIPATIE

Bij alle ontwikkelingen in de openbare ruimte van Hollands Kroon staat het welzijn van onze inwoners voorop. We houden rekening met hun wensen en behoeften in verschillende levensfasen. Zo creëren we een leefomgeving die echt aansluit op wat zij belangrijk vinden.

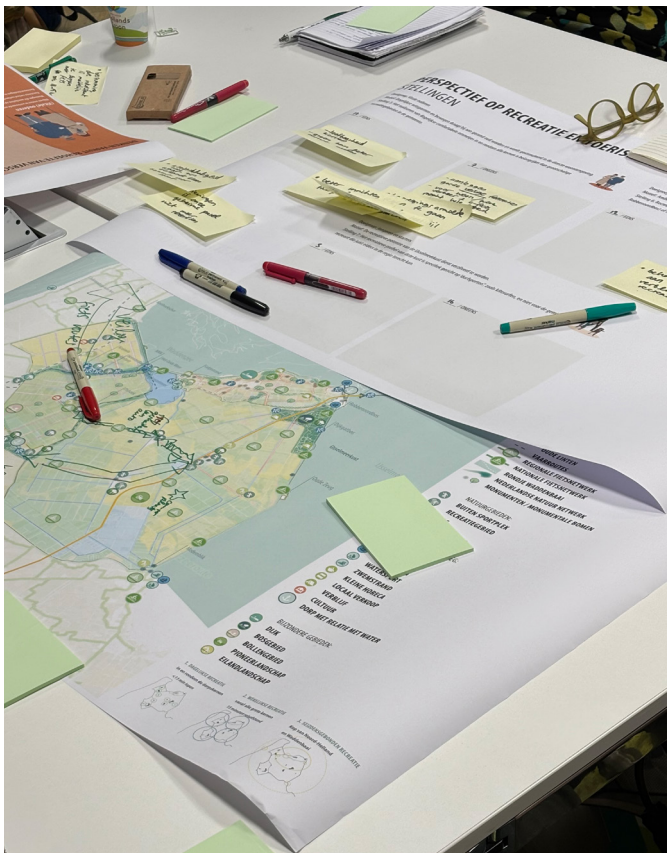
Participatie in 2020-2021

Om deze wensen en behoeften in kaart te brengen hebben we inwoners en andere belanghebbenden op verschillende manieren en momenten bij het maken van de Omgevingsvisie betrokken. Vanaf de start in 2021 hebben we met elkaar nagedacht over hoe hun leefomgeving zich naar 2040 zou kunnen ontwikkelen, op een manier die past bij Hollands Kroon. Tijdens participatieavonden, via het online gemeentelijke platform Denk Mee, een enquête onder jongeren en bijeenkomsten met de gemeenteraad zijn uiteenlopende meningen met elkaar gedeeld. Met de opbrengsten uit dit eerste participatietraject is in 2022 een concept Koersdocument gemaakt. De uitgangspunten uit dit koersdocument vormden een onderlegger voor een eerste concept van de Omgevingsvisie en zijn aangevuld met de ambities en inzichten vanuit het huidige college.

Aanvulling en verdieping

In 2024 hebben we de draad weer opgepakt om de Omgevingsvisie af te ronden. We begonnen niet opnieuw, maar we zochten naar aanvulling op het Koersdocument en naar verdieping op drie onderwerpen die aansluiten op de dagelijkse leefomgeving van onze inwoners: voorzieningen, recreatie en wonen. Daarbij gingen we uit van de inwoners van Hollands Kroon zelf.

We vroegen inwoners en andere belanghebbenden om over deze drie onderwerpen mee te denken via het online platform Denk mee. Tijdens de gebiedsgesprekken met inwoners in Winkel, Den Oever, Wieringerwerf en Anna Paulowna gingen we met elkaar in gesprek met vele meningen en suggesties als resultaat. Daarnaast organiseerden we een bijeenkomst voor stakeholders en praatten we de gemeenteraad bij.

Parallel aan de participatie rond de Omgevingsvisie is in januari 2025 in het kader van de Aanpak Landelijk Gebied gesproken over het toekomstperspectief voor de landbouw en dan met name de thema's water, natuur, klimaat en landbouw. In de Aanpak Landelijk Gebied hebben de Kopgemeenten (HK, Den Helder, Schagen, Texel) gezamenlijk met stakeholders het initiatief genomen om te komen tot een gedragen toekomstbeeld voor het landelijk gebied.
De opbrengsten uit deze bijeenkomsten met (agrarisch) ondernemers, overheden, natuur- en belangenorganisaties zijn verwerkt in deze Omgevingsvisie.

In 2024 is Hollands Kroon ook gestart met het maken van dorpsvisies en dorpsagenda's. Een Dorpsvisie gaat over het ontwikkelperspectief voor een dorp, waarbij de opgaven (zoals mobiliteit, wonen, werken en voorzieningen) samenkomen. Een dorpsagenda, richt zich meer op concrete acties die de leefbaarheid in de dorpen kunnen verbeteren op korte termijn (<5jaar). Met name aan de dorpsagenda's nemen ook kinderen en jongeren deel. Waar dit voor de Omgevingsvisie relevant is, hebben we dit ook in dit document meegenomen.

In enkele andere trajecten hebben we samen met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden keuzes gemaakt die we in de concept Omgevingsvisie meenemen. Naast de al genoemde Aanpak Landelijk Gebied zijn dit de Woonvisie, Landschappelijke inpassing bedrijventerreinen, duurzame energieproductie en het concept beleidskader Kleine windturbines.

Dorpsgezin

Geboren en getogen in het dorp
Lokaal geörienteerd
Betaalbare (sociale huur) woning
Werkplek in of nabij het dorp
Voorzieningen (sport, spelen, school) op fietsafstand

Forenzengezin

(Nieuwe) gezinnen met oudere kinderen
Ruim en comfortabel wonen
Regionaal georienteerd
Werken en recreëren op afstand
(Alkmaar, Schagen, Den Helder, kustzone)

(Vitale) senioren

Blijven wonen in vertrouwde omgeving
Woning die aansluit op zorgbehoefte
Koesteren sociaal netwerk en ontmoeting
Basisvoorzieningen op loop of fietsafstand

Jongeren en starters

Betaalbare starterswoning
Snelle (OV/fiets) verbinding naar werkplek
(Stedelijke) recreatieve voorzieningen in de buurt

Eenoudergezin

Beschikbare eenpersoonswoning of sociale huur
Voorzieningen (sport, spelen, school) op fietsafstand

Tijdelijke arbeidsmigrant

Betaalbare (tijdelijke) woning
Werkplek op loop of fietsafstand
Basisvoorzieningen in de buurt

Doelgroepenbenadering

De Omgevingsvisie is een visie van en voor alle inwoners van Hollands Kroon. Echter, niet iedere inwoner heeft dezelfde wensen of behoeftes ten aanzien van zijn of haar woonomgeving. Daarom hebben we de inwoners van Holland Kroon ingedeeld in zes verschillende doelgroepen. Per doelgroep hebben we verschillende behoeftes in kaart gebracht en waar we in deze behoefte moeten voorzien. Zo stelt bijvoorbeeld een gezin met jonge kinderen andere eisen aan hun woonomgeving dan een een vitale senior of een inwoner met een zorgvraag. Tegelijk is een korte afstand tot een bepaalde voorziening voor de ene groep inwoners belangrijker dan voor de andere. Deze doelgroepenbenadering heeft gedurende het participatietraject waardevolle inzichten opgeleverd die een bijdrage leveren aan het formuleren van de ambities en opgaven.

Hoofdlijnen uit de participatie

Op basis van alle opbrengsten uit het participatietraject zijn 13 hoofdlijnen geformuleerd. Deze hoofdlijnen geven aan wat inwoners en andere belanghebbenden belangrijk vinden bij de ontwikkeling van hun leefomgeving. Ze zijn geïntegreerd in de drie ambities die verder worden toegelicht in hoofdstuk 4.

Ambitie 1.
De omgeving is de basis voor het welzijn van onze inwoners

1. **Houd de dorpse identiteit in stand**
2. **Zet in op gemengd en betaalbaar wonen**
3. **Concentreren van voorzieningen in de hoofdkernen**
4. **Stimuleer wandelen en fietsen in de woonomgeving**
5. **Ieder dorp een sociale ontmoetingsplek**
6. **Opwaarderen regionaal fietsnetwerk**

Ambitie 2.
Agrarische hoofdstad van de toekomst

7. **Het landschap als fundament voor toekomstige agrarische activiteiten**
8. **Zet in op agrarisch natuur- en vogelbeheer**
9. **Faciliteer de boer als zoetwatermanager**

Ambitie 3.
Ruimte om te beleven

10. **Opwaarderen recreatieve voorzieningen door samenwerking**
11. **Het recreatieve ommetje in en om het dorp**
12. **Creëer een netwerk van (kleinschalige) recreatieplekken**
13. **Laat ruimte voor het onbestemde**

De omgevingsvisie beschrijft niet alleen hoe we de toekomst zien en willen ontwikkelen. Maar ook de kwaliteiten van de gemeente die we koesteren en willen beschermen. Regelmatig vormen de kwaliteiten van de gemeente namelijk de basis voor toekomstige ontwikkelingen.

Hollands Kroon is buitengewoon veelzijdig en kent diverse gebieden met elk hun eigen ontstaansgeschiedenis en unieke kenmerken. Bijna alle sectoren van de landbouw zijn vertegenwoordigd in onze gemeente, variërend van veeteelt en akkerbouw tot bloembollenteelt en glastuinbouw. In dat weidse en open landschap liggen verschillende dorpskernen, variërend in omvang, identiteit en voorzieningenniveau. Kenmerkend zijn de vier grote dorpskernen (Anna Paulowna, Hippolytushoef, Wieringerwerf en Winkel-Nieuwe Niedorp) die met een bovenlokaal voorzieningenniveau verspreid liggen binnen de gemeente. Deze grote dorpskernen worden omringd door kleinere en middelgrote dorpskernen waar sterke gemeenschappen leven en zich erg verbonden voelen – en sterk identificeren – met het gebied waarin zij wonen. Dit creëert een sterk gevoel van gemeenschapszin en de wens om de leefbaarheid van ieder dorp in stand te houden.

We maken bij het beschrijven van de kernkwaliteiten onderscheid tussen een aantal gebieden met een andere ontstaansgeschiedenis die ook wezenlijk van elkaar verschillen, namelijk de Wieringermeer, Noordelijk Westfriesland, Anna Paulownapolder en Wieringen. Daarnaast beschrijven we de Zuiderzeewerken als bijzondere gebiedsoverstijgende identiteitsdrager. Meer informatie over de kernkwaliteiten staat beschreven in de Erfgoedvisie.

3. KERNKWALITEITEN

Wieringermeer

In 1930 viel de Wieringermeer als Zuiderzeepolder droog. Een historisch moment dat het begin markeerde van een opmerkelijke transformatie. Het nieuwe land dat hier gecreëerd was, had namelijk een enorm vruchtbare bodem. Mensen uit het hele land werden zorgvuldig geselecteerd, op zoek naar een nieuwe toekomst in dit vruchtbare nieuwe land, met de ambitie om het tot een ultramoderne polder te maken. Het was een maatschappij van pioniers, en met trots kunnen we zeggen dat de pioniers de Wieringermeer hebben opgebouwd.

Als een symbool van dankbaarheid schonken de allereerste bewoners van de polder een standbeeld aan het gemeentebestuur. Dit standbeeld, genaamd 'De Maaier', staat nog steeds in Wieringerwerf. Het opschrift op dit monument luidt: 'Hier werd een toekomst geboren, bouwt voort.'

De gunstige ligging, de vruchtbare bodem, het gematigde zeeklimaat en de beschikbaarheid van zoet water uit het IJsselmeer zorgen voor optimale omstandigheden. De agrarische sector gedijt hier goed en de voedselproductie is van wereldklasse. Niet alleen voor Nederland, maar ook voor veel Europese buurlanden wordt hier voedsel geproduceerd.

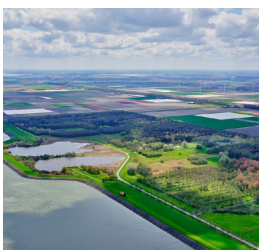
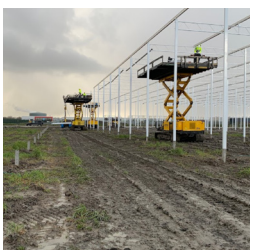
De kracht van de Wieringermeer ligt in zijn grootschaligheid: veel grote, efficiënt ingerichte landbouwkavels en het kenmerkende open landschap. Dit biedt ideale mogelijkheden voor het efficiënt produceren en toepassen van hoogwaardige technologische innovaties. Denk hierbij aan drones die over de akkers vliegen, robots in kassen en op weilanden, en precisielandbouw. Deze innovaties worden niet pas in de verre toekomst, maar nu al in de praktijk toegepast.

Het innovatieve karakter van de Wieringermeer is altijd aanwezig geweest, iets waar we trots op zijn en op voort willen bouwen.

We koesteren het verleden en de huidige functies van de polder, maar bouwen in de toekomst wel voort op veranderende maatschappelijke prioriteiten en uitdagingen.

In het uitgestrekte landschap liggen verschillende pioniersdorpen. Deze dorpen zijn ontstaan tijdens de inpoldering en passen bij de ideeën van die tijd over het maken van nieuwe gebieden. In het uitgestrekte landschap liggen verschillende pioniersdorpen. Middenmeer, Slootdorp, Wieringerwerf en Kreileroord zijn ontworpen passend bij de ideeën van die tijd over het maken van nieuwe gebieden. Elk dorp heeft een eigen sfeer en karakter. Kerken, scholen en andere bijzondere gebouwen kregen een belangrijke plaats op een kruispunt of hoekpunt van een dorp. Oorspronkelijk was Middenmeer bedoeld als het handelscentrum met hieromheen een cirkel van dorpen. Er zijn echter maar drie kransdorpen gerealiseerd. Wieringerwerf zou dienen als het bestuurscentrum. Tegenwoordig is Wieringerwerf het grootste met een divers voorzieningenniveau. In de andere kernen ligt het accent meer op wonen.

De stedenbouwkundige opzet van de dorpen is functioneel van aard. De rechtlijnige verkavelingspatronen is vergelijkbaar met die van de polders van het agrarische buitengebied. Ook zien we een duidelijke scheiding van functies terug in stedenbouwkundige opzet. Werken concentreert zich op bedrijventerreinen aan de rand van het dorp, nabij de uitvalswegen. En rustige woonwijken zijn vaak gesitueerd rondom een cluster van voorzieningen. De wijken hebben een dorps- en groenstedelijk karakter met veel groen en relatief veel eengezinswoningen.

In dit gebied loopt de A7 als belangrijkste noord-zuidverbinding die de gemeente verbindt met de kop van Noord-Holland en de rest van de provincie. Wieringerwerf en Middenmeer hebben een directe aansluiting op deze snelweg en zijn zo optimaal aangesloten op het nationale wegennet.

Kernkwaliteiten:

- Pionierspolder
- Innovatiekracht
- Bosgebieden
- Moderne grootschalige akkerbouw
- Vruchtbare bodemkwaliteit
- Weids strak polderlandschap
- Agriport
- IJsselmeerkust en Haven Oude Zeug
- Afsluitdijk
- Diverse pioniersdorpen
- Regionaal centrum Wieringerwerf
- Rustige groene woonwijken
- A7 als belangrijke noord-zuidverbinding

Gebiedskwaliteiten Wieringermeer

- Grootschalige agricultuur
- Woningbouw dorpen past bij pionierslandschap
- Grootschalige industrie
- Amstelmeer
- Afsluitdijk
- Boslandschap
- Gemaal Lely
- Gemaal Leemans

DORPSPASPOORT

WIERINGERWERF

Identiteit: Pioniersdorp, planmatig en rationele structuur
Woonkwaliteit: Wonen in het groen, hechte gemeenschap
Ondernemerschap: Agrarische innovatieve bedrijvigheid
Landschap: Grootschalig polderlandschap
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

MIDDENMEER

Identiteit: Pioniersdorp, planmatig en rationele structuur
Woonkwaliteit: Wonen in het groen, hechte gemeenschap
Ondernemerschap: Agrarische innovatieve bedrijvigheid
Landschap: Grootschalig polderlandschap
Voorzieningenniveau: Lokaal

Noordelijk Westfriesland

Het Westfriese deel van Hollands Kroon is gelegen binnen de Westfriese Omringdijk en bestaat voornamelijk uit graslanden voor veeteelt en akkerbouw. Het landschap heeft een historisch gegroeide fijnmazige structuur met wegen, paden, kernen, waterlopen en landbouwkavels. Een deel van het gebied is beschermd als weidevogelleefgebied. Het westelijke deel van Westfriesland is sterk verstedelijkt, met grotere kernen zoals Alkmaar-Noord, Schagen, Heerhugowaard en Langedijk. Het gebied heeft een agrarisch verleden, waarbij grootschalige ruilverkavelingen in de 20ste eeuw hebben plaatsgevonden om het landbouwgebied te moderniseren. Deze transformatie bracht veranderingen met zich mee, zoals het rechttrekken of verdwijnen van waterlopen, samenvoeging en herverdeling van kavels, en het verdwijnen van landschapselementen. Niet alle gebieden zijn op dezelfde manier, in dezelfde mate of in dezelfde periode herverkaveld. Hierdoor is er een onderscheid ontstaan tussen niet-herverkavelde gebieden met fijnmazige verkaveling en historische linten en erven langs waterlopen, en nieuwe ruilverkavelingsgebieden met grote percelen en wegen die de erven ontsluiten.

Er zijn verschillende dorpen te vinden, ieder met een eigen ontstaansgeschiedenis. Een aantal kleine dorpskernen, zoals Kolhorn, Barsingerhorn en Haringhuizen, zijn organisch gegroeid en bescheiden van omvang gebleven. De dorpen dragen een rijke cultuurhistorie en laten dit zien in hun straten en erfgoed.

Kolhorn was van oorsprong een maritieme nederzetting aan de Zuiderzee, met een haven waar visserij een belangrijke rol speelde. Na de inpoldering van de Wieringermeer kwam hier echter een einde aan. Wel is dit verleden nog steeds terug te zien aan de oriëntatie van veel gebouwen op het water en de aanwezigheid van de Westfriese Omringdijk. De bewoning in het veengebied concentreerde zich op de hoger gelegen kreekruggen als een langgerekt lint van oost naar west. Rond Barsingerhorn is de kleinschalige en onregelmatige blokverkaveling nog goed te herkennen. Door de ruilverkaveling zijn op de meeste plekken grotere kavels met strakke perceelsgrenzen gekomen. De stolpboerderijen in het landschap zijn een tastbare herinnering aan de oorspronkelijke agrarische bedrijfsvoering.

De grootste dorpskernen in dit deel van de gemeente zijn Winkel en Nieuwe Niedorp. Zij zijn beide ontstaan als veenontginningsdorpen. Lintdorpen die in het tweede deel van de 20ste eeuw werden uitgebreid met nieuwe woonwijken met veel groen en natuur. Winkel vervult met een voorzieningencentrum en bedrijventerrein een regionale rol waar inwoners uit omliggende woonkernen, zoals 't Veld en Lutjewinkel, gebruik van maken. Tevens zorgt de nabijheid van steden als Schagen en Alkmaar ervoor dat stedelijke culturele voorzieningen, zoals theater of bioscoop, ook beter bereikbaar zijn voor de inwoners van deze dorpskernen.

Kernkwaliteiten:

- Cultuurhistorie: kerken, vaarten en de Westfriese Omringdijk
- Karakteristiek open boerenlandschap
- Diverse waterrijke natuurgebieden
- Landelijk wonen in buitengebied
- Monumentale bebouwing
- Waterstructuur, beken, terpen
- Diverse dorpskernen met eigen ontstaansgeschiedenis
- Nabijheid stedelijke voorzieningen (Schagen, Alkmaar)

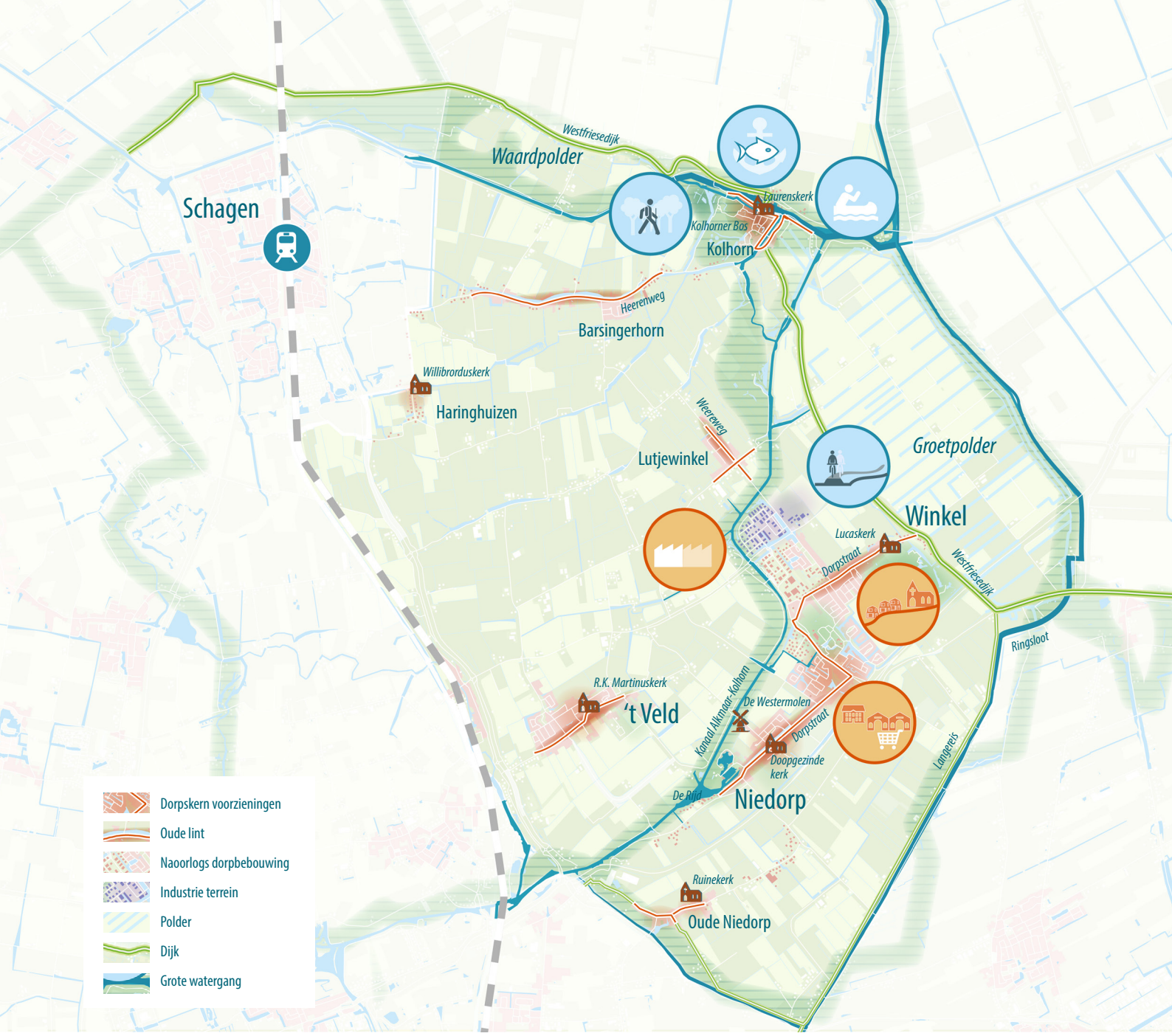

Gebiedskwaliteiten Noordelijk Westfriesland

- Historisch dorpslint
- Voorzieningengebied
- Lokale bedrijven
- Toegankelijke watergang
- Oude vissershaven
- Bosgebied
- Dijkweg in open landschap
- Historische kerk
- Historische molen

WINKEL-NIEDORP

Identiteit: Historische dorpslinten en naoorlogse woonwijken
Woonkwaliteit: Rust, ruimte, gemeenschapszin
Ondernemerschap: detailhandel, ambacht recreatie en landbouw
Landschap: Open boerenlandschap
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

'T VELD

Identiteit: Historisch dorpslint met kleinschalige uitbreidingen
Woonkwaliteit: Landelijke rust, nabijheid Schagen en Alkaar
Ondernemerschap: Land- en tuinbouw
Landschap: Westfries cultuurlandschap
Voorzieningenniveau: Lokaal

Wieringen

Wieringen is een uniek voormalig eiland met een afwisseling tussen openheid en beslotenheid, gekenmerkt door een glooiend landschap en unieke beplanting. Het is ontstaan als stuwwal in de voorlaatste ijstijd, samen met Texel. Wieringen maakt deel uit van het UNESCO Werelderfgoed Waddengebied: een internationaal erkend natuurgebied van uitzonderlijke waarde.
Het biedt een hoge recreatieve waarde met mogelijkheden voor het verkennen van het Wad, spotten van zeehonden en fietsen langs de woalkes (tuinwallen) en natuurgebieden. Het vakantiegevoel is hier gegarandeerd.

Wieringen herbergt een bijzondere flora en fauna, met grote delen die dienen als geschikte habitat voor weidevogels, voornamelijk in de vochtige en open graslanden van de kogen en polders. De veehouderij op Wieringen speelt een belangrijke rol in het beheer, aangezien weidevogels de voorkeur geven aan vochtige en open gebieden.

Op het voormalige eiland zijn twee grotere dorpskernen te vinden: Hippolytushoef en Den Oever. Hippolytushoef is het grootst, organisch gegroeid met een compact centrum. In de 20ste eeuw is het dorp flink uitgebreid met moderne woonwijken met een landelijk karakter, woonhofjes en luwe woonstraten. Deze uitbreidingen leveren samen met het historische centrum een diverse mix aan woonmilieus op.

Den Oever is een historische havenplaats. Veel havengerelateerde bedrijvigheid, zoals visserij, loodsen, werkplaatsen en scheepswerven zijn kenmerkend voor het dorp. Jaarlijks worden hier ook de Flora- en Visserijdagen georganiseerd. Door investeringen in de haven in de vorm van een Blue Food Centrum krijgt de haven in Den Oever de komende jaren een impuls. Het wordt een plek waar visserij, dagverse vis, horeca en recreatie samenkomt. De haven vormt een onderdeel samen met de aanlanding van de Afsluitdijk. Een bijzonder Zuiderzeewerk wat uniek is in Nederland. Deze ontwikkeling heeft ervoor gezorgd dat Den Oever kon groeien. Nieuwe woonwijken werden meer landinwaarts aangebouwd. Dit geeft Den Oever een tweeledig karakter.
Tot slot is Westerland als kleinschalig lintdorp op een hoger gelegen keileembult een karakteristieke woonplaats op Wieringen.

Kernkwaliteiten:

- Cultuurhistorie: woalkes (tuinwallen) en historische afwatering met Sjanen en Walsloten
- De Wieringerboerderij is een karakteristiek boerderijtype dat alleen op het voormalige eiland voorkomt. De boerderij is herkenbaar aan de zwarte gepotdekselde achtergevel van de schuur (skuurskot). Op de hogere delen bij Stroe en Westerland staan meerdere boerderijen bij elkaar in de buurt. Dit is een stolpenzwerm.
- Afwisseling openheid en beslotenheid
- Glooiend landschap van keileembulten en lagergelegen kogen
- Visserijcultuur en haven in Den Oever
- Hippolytushoef als dorpskern op hoger gelegen dekzandrug
- De Korte Afsluitdijk en Afsluitdijk
- Voormalig eiland
- UNESCO Werelderfgoed Waddengebied (en kustlijn)

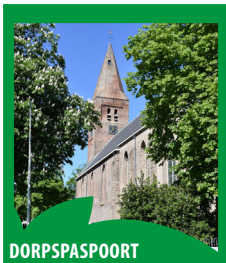

Gebiedskwaliteiten Wieringen:

- Cultuurhistorische dorpskern
- Wieringerboerderijen
- Glooiend landschap en afwisseling open- besloten
- UNESCO Werelderfgoed Waddengebied (en kustlijn)
- Visserijcultuur
- Afsluitdijk en Zuiderzeewerken
- Amstelmeer
- Dijkweg aan kust
- Haven Den Oever
- Historische kerk
- Historische molen

DORPSPASPOORT

HIPPOLYTUSHOEF

Identiteit: Historische dorpskern met diverse bebouwing
Woonkwaliteit: Eilandgevoel, hechte gemeenschap
Ondernemerschap: Landbouw, detailhandel en toerisme
Landschap: Eiland met glooiend landschap en de waddenkust
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

DEN OEVER

Identiteit: Historisch haven- en vissersdorp
Woonkwaliteit: Wonen aan de kust, nabijheid A7
Ondernemerschap: Visserij, maritieme industrie en lokaal MKB
Landschap: Eiland met glooiend landschap en de waddenkust
Voorzieningenniveau: Lokaal

Anna Paulowna- en Wieringerwaardpolder

Het Hoge- en Lage Oude Veer vormen de verbindende schakel tussen het toeristische Wieringen en het bollenlandschap in de Anna Paulownapolder. Deze hoofdgeul van een voormalig getijdengebied met kreken en kwelders verdeelt de polder in tweeën. Het landschap rondom het Oude Veer is van grote aardkundige waarde: het krekensysteem is nog grotendeels intact en de rietoevers benadrukken het historische karakter van het gebied. Daarmee vormt het een waardevolle structuur in het open polderlandschap

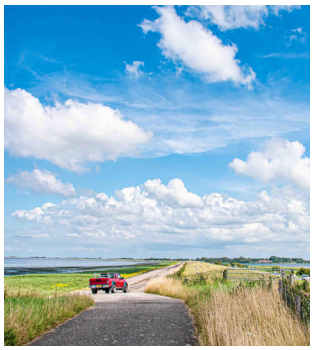
De Anna Paulownapolder aan de westkant van het Oude Veer is onderdeel van het bollengebied. Hollands Kroon maakt deel uit van het grootste bollengebied ter wereld, waar bloembollen en bolbloemen het landschap kleurrijk maken van de vroege lente tot de late zomer. In het voorjaar trekken dan ook grote groepen toeristen langs de bollenvelden om de bloemenpracht te bewonderen. Verschillende evenementen zoals de Bloemendagen in Anna Paulowna dragen bij aan toerisme en recreatie in het gebied.
Natuurgebied het Kruiszwin is een historische aftakking van de waddenkreek 'Oude Veer'. Hier wordt zilte kwel toegestaan, waardoor bijzondere natuur zich kan ontwikkelen. Zo vind je hier zilte flora zoals de bloeiende zeeaster.

Anna Paulowna is de grootste dorpskern in dit deel van de gemeente, dat grotendeels wordt omringd door agrarisch landbouwgebied. Kenmerkend aan de stedenbouwkundige opzet is de traditionele lintbebouwing langs hoofdwegen en de latere uitbreidingswijken die passen binnen de rechtlijnige polderstructuur. Uniek aan deze dorpskern is het station, wat een directe verbinding heeft met Schagen, Alkmaar en Den Helder en de randstad. Daarnaast heeft het een groot bovenlokaal voorzieningencentrum, met daaromheen rustige groene woonwijken. Aan de rand van de polder ligt Breezand; een kleine woonkern, met een aantal basisvoorzieningen, omringd door agrarisch landbouwgebied, en wordt doorsneden door de Zandvaart. Aan de oostkant van de Anna Paulownapolder ligt het historische dorp Wieringerwaard, gelegen in de gelijknamige polder. Het is een agrarisch lintdorp, waarbij de oorspronkelijke bewoning geconcentreerd was langs slechts twee wegen. De welvaart uit vroegere tijden is nog altijd zichtbaar in het dorp, met karakteristieke gebouwen zoals het Polderhuis, de Watertoren, het voormalige station en de statige stolpboerderijen.

Kernkwaliteiten:

- Bollenlandschap
- Oude krekenstructuren
- Het Oude Veer
- Kruiszwin
- Amstelmeer
- Anna Paulowna met bovenlokaal voorzieningenniveau
- Station Anna Paulowna
- Bijzondere gebouwen met rijke historie

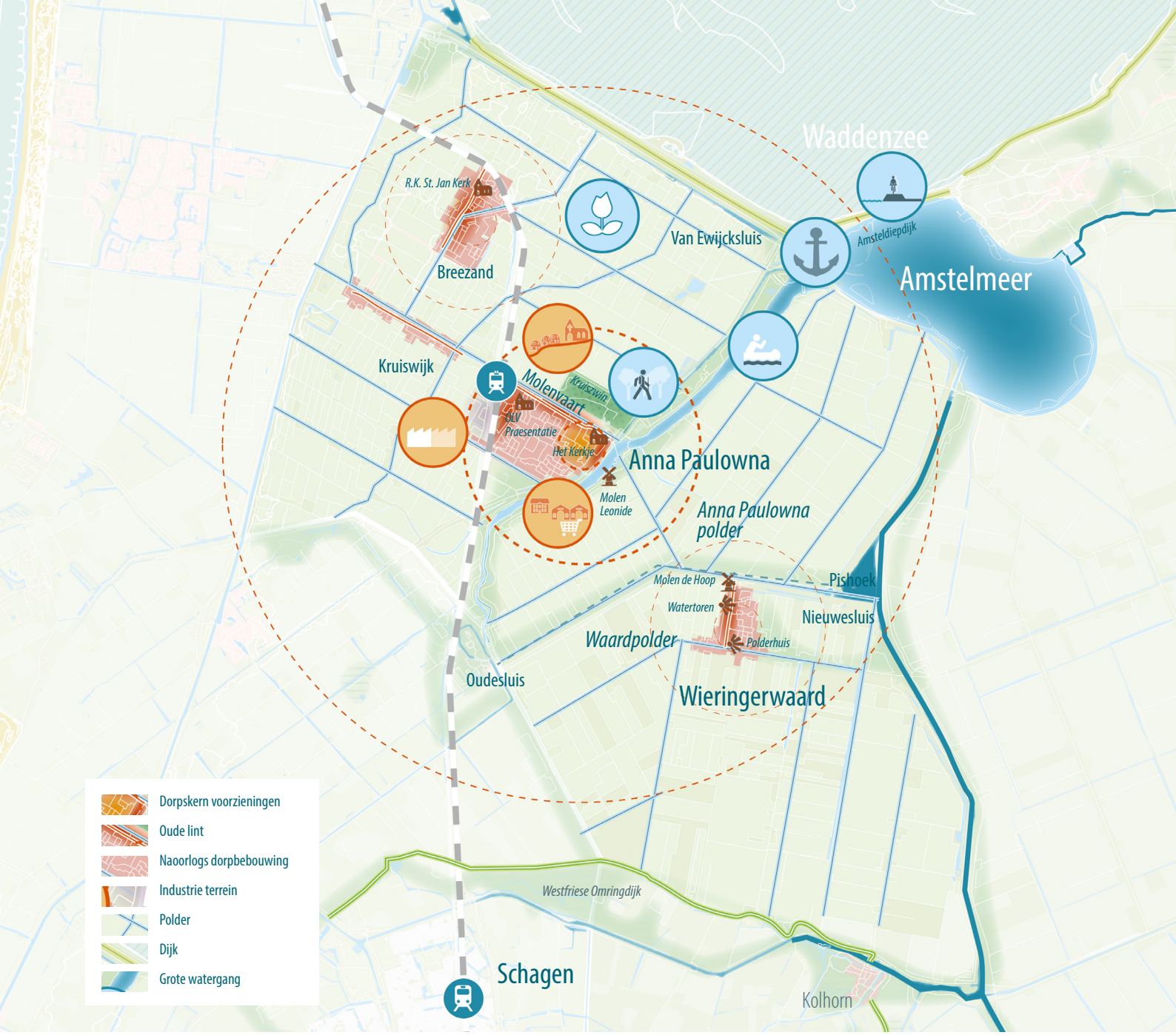

Gebiedskwaliteiten Anna Paulownapolder

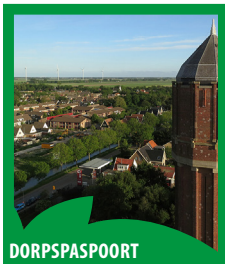
- Historisch dorpslint
- Voorzieningengebied
- Lokale bedrijven
- Toegankelijke watergang
- Jachthaven
- Bosgebied
- Bollengebied
- Dijkweg aan kust
- Historische kerk
- Historische molen
- Monument

DORPSPASPOORT

ANNA PAULOWNA

Identiteit: Lintbebouwing en planmatige uitbreidingswijken
Woonkwaliteit: Rust, ruimte, gemeenschapzin, nabijheid station
Ondernemerschap: Landbouw en bloementeelt (toersisme)
Landschap: Open polderlandschap, oude vaarten en waterwegen
Voorzieningenniveau: Bovenlokaal

DORPSPASPOORT

WIERINGERWAARD

Identiteit: Historisch agrarisch polderdorp met lintbebouwing
Woonkwaliteit: Rust, ruimte en gemeenschapzin
Ondernemerschap: Landbouw en lokaal MKB
Landschap: Klassiek polderlandschap
Voorzieningenniveau: Lokaal

Zuiderzeewerken

Water en de strijd tegen het water vormen een belangrijk thema in onze gemeente. De watersnoodramp van 1916 leidde tot grootschalige overstromingen in het gebied en gaf de doorslag om plannen die al jaren op tafel lagen daadwerkelijk uit te voeren: het afsluiten van de Zuiderzee. De Zuiderzeewerken omvatten een reeks grootschalige waterbouwkundige projecten die de gemeente Hollands Kroon ingrijpend hebben veranderd.

De aanleg van de Amsteldiepdijk was het eerste project waarmee het eiland Wieringen na 800 jaar verbonden werd met de vaste wal. Door het gebruik van ongeschikte materialen verzakte de dijk tijdens de bouw, wat leidde tot het ontstaan van een uniek natuurgebied bij het Amstelmeer: De Verzakking. Hier stroomt het zoute water uit de Waddenzee nog altijd het Amstelmeer in. Door deze uitdagingen werd voor de aanleg van de Afsluitdijk de MUZ opgericht: Maatschappij tot Uitvoering van Zuiderzeewerken. Er zijn nog altijd diverse erfgoedlocaties op Wieringen die herinneren aan de MUZ. Met de uitvoering van de Zuiderzeewerken kwamen ingenieurs, arbeiders en andere werklieden vanuit alle delen van Nederland naar Wieringen om hier te werken. Hun aanwezigheid bracht nieuwe dynamiek en had merkbare impact op het dagelijks leven van de lokale bevolking.

Daarna volgde de drooglegging van de Wieringermeer, waarmee ruim 22.000 hectare vruchtbare landbouwgrond werd gewonnen.

Er volgde een strenge selectie voor de eerste bewoners van deze nieuwe polder. Zij brachten een sterke pioniersmentaliteit met zich mee en legden de voedingsbodem voor de agrarische ontwikkeling van het gebied.

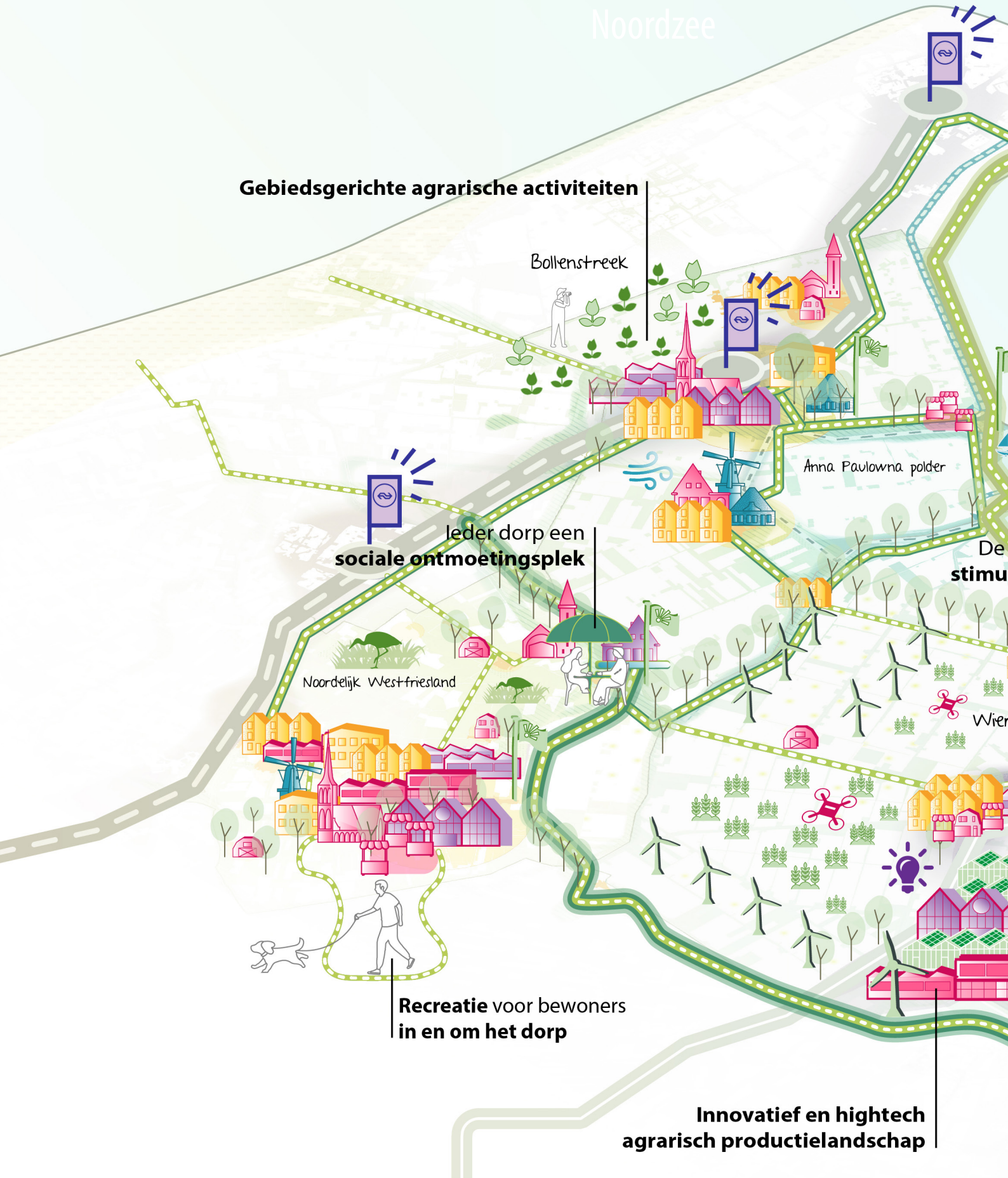
De afsluiting van de Zuiderzee met de Afsluitdijk had grote gevolgen. Zo verloor Kolhorn zijn functie als vissershaven aan zee door het zoete IJsselmeer, Wieringen was niet langer een eiland en er kwamen veel 'nieuwe buren'. Deze ingrepen hadden niet alleen ruimtelijke impact maar veranderden ook het leven van de bewoners ingrijpend.

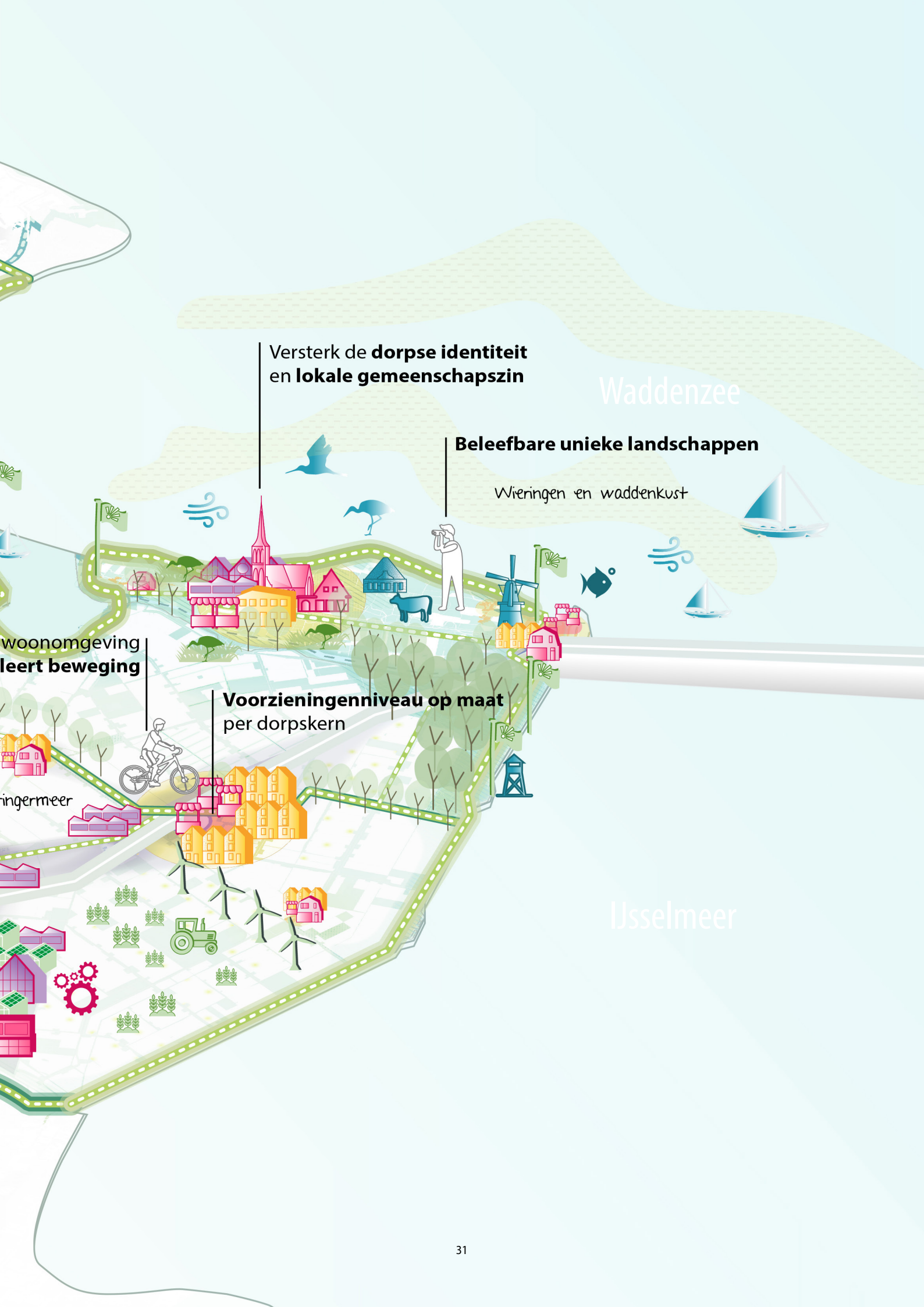
Met het meerjarig programma 'ZuiderZeeWerken – Al 100 jaar, Nóg 100 jaar' besteden we de komende jaren aandacht aan de verhalen en gebeurtenissen rond de Zuiderzeewerken. De oorspronkelijke doelen zoals waterveiligheid, werkgelegenheid en het creëren van nieuwe landbouwgronden zijn een belangrijke basis in het programma. Tegelijkertijd is er ruimte voor bredere thema's zoals de ontwikkeling van de agrarische sector, veranderingen in het landschap, de visserij en actuele vraagstukken rondom watermanagement, zoals verzilting, droogte en waterkwaliteit. De kern van het programma is het verbinden van verleden, heden en toekomst, zodat dit bijzondere erfgoed levend blijft voor huidige én toekomstige generaties.

Afsluitdijk

4. AMBITIES

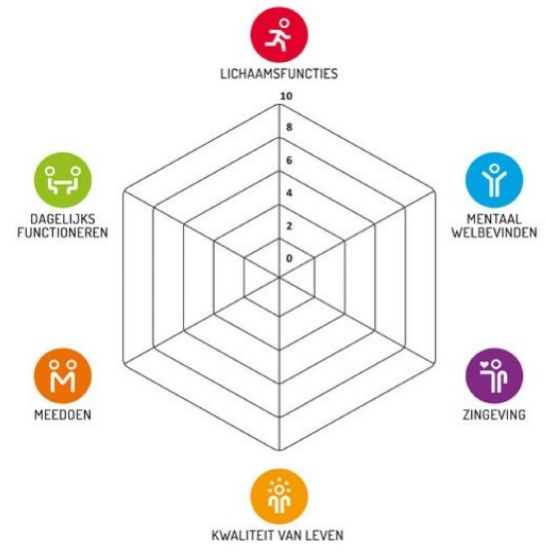
De visie op de toekomst werken we uit aan de hand van drie overkoepelende ambities. Namelijk: 1. De omgeving is de basis voor het welzijn van onze inwoners, 2. Hollands Kroon is agrarische hoofdstad van de toekomst en 3. Ruimte om te beleven. De ambities worden hieronder verder uitgewerkt.

Noordzee
Gebiedsgerichte agrarische activiteiten
Bollenstreek
Anna Paulowna polder
De
stimu
Wier
Ieder dorp een
sociale ontmoetingsplek
Noordelijk Westfriesland
Recreatie voor bewoners
in en om het dorp
Innovatief en hightech
agrarisch productielandschap

Versterk de **dorpse identiteit**
en **lokale gemeenschapszin**
Waddenzee
Beleefbare unieke landschappen
Wieringen en waddenkust
woonomgeving
leert beweging
Voorzieningenniveau op maat
per dorpskern
ingermeer
IJsselmeer

Positieve gezondheid als vertrekpunt

Bij alle ontwikkelingen in de openbare ruimte staat het welzijn van onze inwoners voorop, en nemen wij 'positieve gezondheid' als uitgangspunt. Dit is een bredere kijk op hoe onze openbare ruimte kan bijdragen aan de gezondheid van onze inwoners. Wanneer we een gebied ontwikkelen, kijken we dus niet alleen naar de feitelijke fysieke ontwikkeling, maar ook hoe dit bijdraagt aan de 6 dimensies van positieve gezondheid. Namelijk: Onze inwoners zijn fit, veerkrachtig, ervaren zingeving, doen mee in de samenleving, kunnen zich goed verplaatsen en ervaren een hoge kwaliteit van leven, en dit alles doordat zij woonachtig zijn in Hollands Kroon. Onze openbare ruimte kan namelijk veel doen om het welzijn en de gezondheid van de inwoners te bevorderen. De zes dimensies worden meegenomen in de architectuur van de gebouwen, de inrichting en de leefomgeving daaromheen. In het figuur hieronder zijn de zes dimensies vertaald naar wat dit betekent in de fysieke leefomgeving. Meer informatie over positieve gezondheid vind je hier.

Ruimtelijke keuzes maken bij nieuwe ontwikkelingen

Positieve gezondheid, zoals hierboven beschreven, vormt een belangrijke waarde bij het maken van ruimtelijke keuzes. Natuurlijk zijn er bij een ontwikkeling meer waarden van belang, zoals de natuur of hoeveel de ontwikkeling gaat kosten. Bij alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vormen duurzaamheid en inpassing in de omgeving onze leidraad.
Om ervoor te zorgen dat we met een brede blik naar nieuwe ontwikkelingen kijken, hebben we een eigen model ontwikkeld dat ons helpt om ruimtelijke keuzes te maken en belangen af te wegen. We noemen dit het 'Inspiratiekader Brede Welvaart'. Dit model bestaat dan ook uit acht thema's die wij belangrijk vinden mee te nemen in de overweging bij een ontwikkeling, namelijk: veiligheid, iedereen kan meedoen, duurzaamheid, economie, bereikbaarheid, gezondheid, de natuur en de leefomgeving.

Bij de volgende ontwikkelingen maken we een afweging aan de hand van de thema's van het Inspiratiekader Brede Welvaart. Omdat dit ontwikkelingen zijn die mogelijk een redelijke tot grote impact kunnen hebben op de omgeving en/of onze inwoners.

- Uitgifte van gronden.
- Planologische procedures voor bedrijfsinitiatieven.
- Arbeidsmigratie.
- Woningbouw.
- Projecten die milieugevolgen hebben, zoals projecten voor de energietransitie.
- Impactvolle ontwikkelingen: 5 woningen zijn voor een grotere kern bijvoorbeeld een klein aantal, voor kleine kernen kunnen zij een flinke impact hebben.

Ondernemers die hun (grootschalige) bedrijfsactiviteiten willen vestigen in Hollands Kroon, kunnen met het Inspiratiekader Brede Welvaart in de hand zien waar wij als gemeente en samenleving belang aan hechten. Per thema zijn er vragen beschikbaar, die de initiatiefnemer kan meenemen in onder andere ruimtelijke onderbouwingen. Ieder initiatief raakt immers de leefomgeving en de samenleving. Daarin is het van belang dat de invloed op deze thema's altijd omschreven wordt door de initiatiefnemer. Soms kunnen dit kwantitatieve gegevens zijn, als het bijvoorbeeld gaat om milieu. Andere thema's moet de initiatiefnemer vooral op een kwalitatieve manier omschrijven. Aan de hand hiervan kan de gemeente met de initiatiefnemer het gesprek over de toegevoegde waarde van het initiatief beter voeren.

Beoordeling van initiatieven

Hieronder worden de stappen beschreven die we doorlopen bij het beoordelen van initiatieven aan de hand van het Inspiratiekader Brede Welvaart:

1. In kaart brengen van de impact per thema

Voor elk nieuw plan of initiatief wordt bekeken/beschreven welke positieve/negatieve impact het heeft op elk van de zes dimensies. Hierbij beoordelen we ontwikkelingen en initiatieven aan de hand van de volgende vragen:

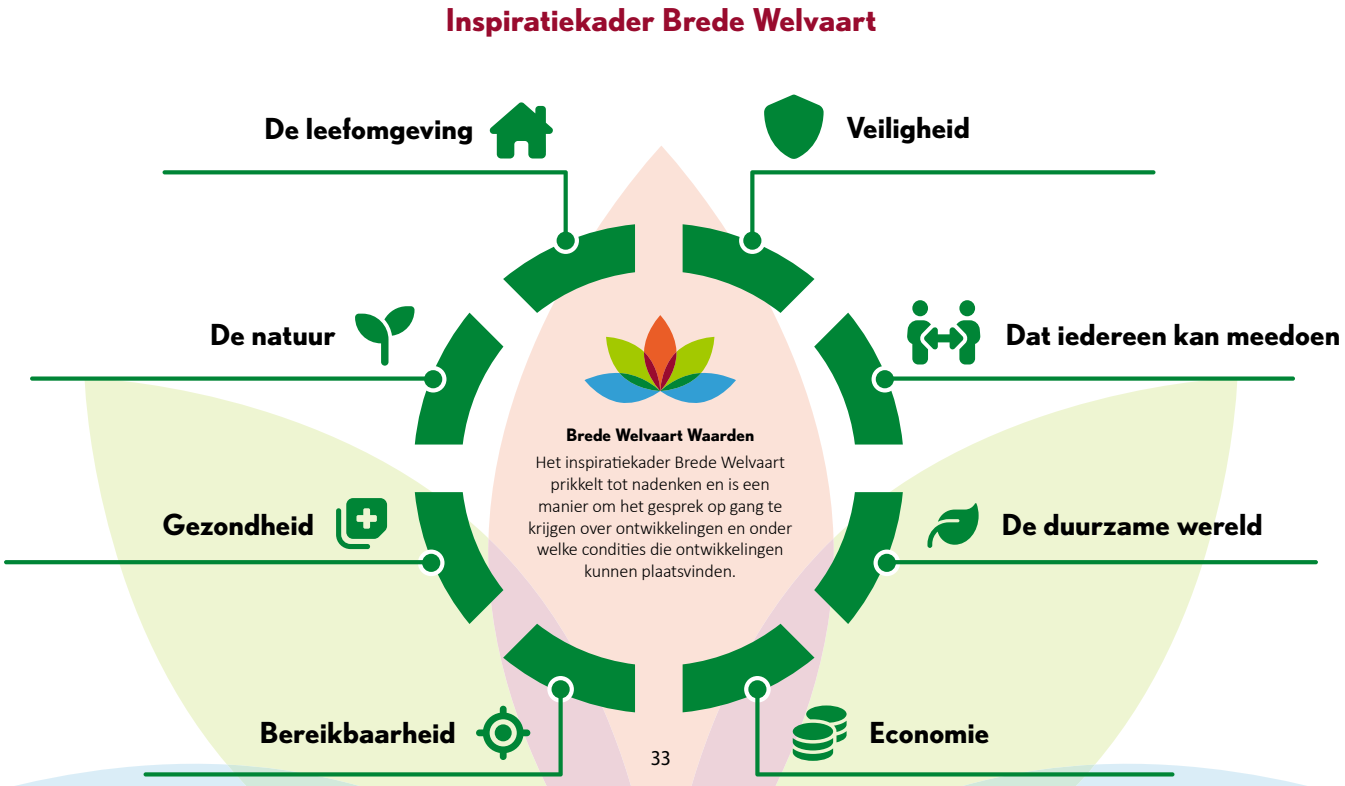
- Aan welke brede welvaartsthema's (max. 3) levert de ontwikkeling/initiatief een positieve bijdrage, nu en later?
- Op welke brede welvaartskenmerken (max. 3) heeft de ontwikkeling/initiatief een negatieve impact, nu en later? Hoe kan deze negatieve impact worden beperkt?

2. Multidisciplinair overleg

We vinden het belangrijk dat vraagstukken integraal bekeken worden. Vaak spelen er bij ontwikkelingen verschillende belangen en kan een ontwikkeling positieve of negatieve gevolgen hebben op andere beleidsvelden. We zorgen ervoor dat verschillende beleidsvelden (bijv. vitaliteit, ruimtelijke ordening, financiën), en soms ook stakeholders, betrokken worden bij de afstemming van elke ontwikkeling, zodat alle aspecten goed worden meegenomen.

3. Weging van de thema's

Aan de hand van de inhoudelijke argumentatie die volgt uit de beantwoording van de onder punt 1 genoemde vragen, wordt de impact op brede welvaart zorgvuldig gewogen. Op basis daarvan volgt een advies aan het college. Per casus bekijken we welke thema's het meest van toepassing zijn om mee te nemen in de afweging. De impact op korte en lange termijn van een initiatief (het nu en later) proberen we zo goed mogelijk te omschrijven in de onderbouwing. Daar wordt van tevoren goed over nagedacht door de betrokken ambtenaren uit verschillende teams.

AMBITIE 1. De omgeving is de basis voor het welzijn van onze inwoners

Woningbouw als middel om de leefbaarheid te verbeteren

De behoefte aan woningbouw in de gemeente is groot. Er liggen volop kansen in de gemeente voor het realiseren van woningbouw. De komende jaren werken we daarom verschillende woningbouwplannen uit. Van grotere tot kleinere. Onze ambitie is om 3.200 nieuwe woningen te realiseren in de gemeente voor eind 2030. We pakken daarom vaker een actieve rol in woningbouwontwikkelingen, gaan samenwerkingen aan en blijven open staan voor initiatieven uit de markt.

We willen de leefbaarheid en vitaliteit in alle kernen behouden en versterken. Dit betekent dat we alle kernen een impuls willen geven op woningbouw. We bouwen woningen naar behoefte; de behoefte die uit het woningbouwbehoefteonderzoek (2023) is gekomen. In sommige grotere kernen bouwen we ook voor bovenregionale behoefte, zoals de woondeal-locatie A7-corridor (Wieringerwerf en Middenmeer). Daarvoor is een extra aantal woningen opgenomen zonder specifiek aangewezen locatie.

Nieuwe woningbouwontwikkelingen zorgen voor het behouden en vergroten van de leefbaarheid in onze dorpen, voor sociale cohesie, extra investeringen in infrastructuur en een extra impuls voor de ruimtelijke kwaliteit. We vinden het belangrijk dat bij nieuwe (grote) woningbouwontwikkelingen niet alleen woningen worden toegevoegd. Maar dat we ook extra aandacht besteden aan wat het dorp nodig heeft qua voorzieningen en openbare ruimte. Bijvoorbeeld een dorpshuis, een centrale ontmoetingsplek, vergroening of een bibliotheek.
Nieuwe woningbouwontwikkelingen zorgen namelijk voor meer inwoners in een dorp, en dus meer druk op bestaande voorzieningen. Maar het biedt ook een mogelijkheid om extra voorzieningen toe te voegen. We vinden het belangrijk dat een woningbouwontwikkeling niet alleen bijdraagt aan de woningbouwbehoefte, maar ook aan de verbetering van het welzijn van onze inwoners.

Om een afweging te maken van wat nodig is, kijken we naar wat er op dit moment al in het dorp aanwezig is, wat er nog ontbreekt, waar behoefte aan is en wat er nodig is wanneer er meer woningen toegevoegd worden. Bij een grote woningbouwontwikkeling is er bijvoorbeeld extra behoefte aan speeltuinen, ontmoetingsplekken, scholen/uitbreiding van een school of zorgvoorzieningen. We maken gebruik van de Brede Welvaart Waarden om dit inzichtelijk te maken en een juiste afweging te kunnen maken.

Hoofdlijnen uit de participatie

Houd de dorpse identiteit in stand

Nieuwe woningbouw sluit qua schaal en uitstraling aan bij de identiteit van elk dorp. Die identiteit verschilt per locatie: sommige dorpen kennen een karakteristieke lintbebouwing, andere hebben een compact historisch centrum, groenstedelijke naoorlogse woonwijken of een combinatie. Woningbouwplannen sluiten niet alleen aan op deze bestaande woonmilieus, maar ook op bijzondere landschappelijke structuren, zoals vaarten of het poldergrid.

In kleine kernen ligt de focus op kleinschalige inbreiding en passende woonvormen, zodat de ontwikkeling zorgvuldig en in balans met het dorp plaatsvindt. In grotere kernen worden woningbouwlocaties benut voor de lokale en regionale behoefte. Er wordt gebouwd bij alle dorpen, met oog voor maatwerk. Daarbij is ruimte voor creatieve en alternatieve woonvormen, om flexibel in te spelen op nieuwe woonwensen en veranderende leefstijlen.

Meer woningen zonder nieuw te bouwen

De behoefte aan woningen in de gemeente is zo groot, dat we niet alleen kijken naar het bouwen van nieuwe huizen, maar ook hoe we bestaande huizen beter kunnen gebruiken. Dat kan zijn door oude boerderijen anders te gebruiken of huizen op te delen.
Het splitsen van huizen is al toegestaan in Hollands Kroon, en we blijven dit aanmoedigen om meer woningen beschikbaar te maken zonder dat er nieuwe gebouwd hoeven te worden. Het splitsen van boerderijen of andere (karakteristieke) gebouwen tot losse woningen is mogelijk, maar per situatie wordt gekeken wat mogelijk is.

Bij vrijkomende agrarische percelen die grenzen aan kernen of/ in dorpslinten, kijken we naar nieuwe mogelijkheden. We maken het mogelijk om hier meer woningen te realiseren. Deze percelen kunnen worden herontwikkeld voor wooninitiatieven. Denk bijvoorbeeld aan woningen voor senioren, starters of een gedeeld erf.Landschappelijke inpassing is hier een belangrijk aandachtspunt en de mogelijkheden hangen af van de woonbehoefte per kern. Bij ambitie 2. gaan we verder in op vrijkomende agrarische bebouwing (pagina 61).

Een geschikte woning voor elke doelgroep

We vinden het belangrijk dat er voldoende huizen zijn voor alle doelgroepen. Denk aan senioren, starters, arbeidsmigranten of gezinnen. Nieuwe woningen bouwen we zoveel mogelijk levensloopbestendig. Dit houdt in dat de woning geschikt is voor iedere levensfase van de bewoner. Dit kan door middel van kleine aanpassingen. Denk aan een slaapkamer op de begane grond of een aangepaste douche. Zo kan er prima een jong gezin in de woning wonen, maar ook een ouder echtpaar.

Statushouders

Jaarlijks heeft elke gemeente een taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Wij huisvesten jaarlijks de verplichte gemeentelijke taakstelling samen met de woningcorporaties via de prestatieafspraken. Hierbij is uitgangspunt dat woningcorporaties zoveel mogelijk spreiden over buurten en wijken. Daarbij kijken wij ook naar de nabijheid van openbaar vervoer en andere voorzieningen.

'Met bijbouwen letten op sociale cohesie. Belangrijk voor passende typologie zijn de buitenruimte, collectiviteit en menging van leeftijden.' (inwoner Winkel)

Arbeidsmigranten

We streven naar duurzame economische groei die bijdraagt aan Brede Welvaart. We willen bedrijven die afhankelijk zijn van de inzet van arbeidsmigranten niet faciliteren in hun groei of vestiging in onze gemeente als dat leidt tot meer inzet van arbeidsmigranten en meer vraag naar huisvesting. De toegevoegde waarde hiervan voor onze inwoners en de lokale economie is beperkt. We lopen aan tegen de beperkte ruimte en mogelijkheden om arbeidsmigranten fatsoenlijk te kunnen huisvesten. Dit neemt niet weg dat er nu en ook in de toekomst een substantieel aantal tijdelijke werknemers uit EU- landen werkt en woont en dat dat ook nodig is.

Voldoende en goede huisvesting voor arbeidsmigranten is een belangrijk vraagstuk. Arbeidsmigranten kunnen op basis van de verwachte duur van hun verblijf in drie categorieën worden verdeeld: kort verblijf, midden-verblijf en lang verblijf. Kort verblijf zijn de mensen die maximaal een halfjaar in Nederland werken en wonen, midden-verblijf tot twee jaar. Iedereen die langer in Nederland blijft, behoort tot de langverblijfcategorie. We houden rekening met verblijfsduur bij het in kaart brengen van de behoefte aan huisvesting.

Voor mensen die kort in de gemeente verblijven, zijn kortverblijfaccommodaties geschikt. Hieraan is een groot tekort. Gebruik van woningen voor kortverblijfhuisvesting van arbeidsmigranten is geen goede oplossing gebleken, dit staan we niet meer toe. Het is wel mogelijk huisvesting te realiseren op het terrein van het agrarische bedrijf waar de arbeidsmigranten werken. Daarnaast zetten we in op grootschalige kortverblijfvoorzieningen (meer dan 80 bedden). Voor grootschalige kortverblijfaccommodaties kijken we vooral naar de ruimte die er nog is op Agriport en mogelijk vrijkomende agrarische bebouwing. De Provinciale omgevingsverordening beperkt huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen tot maximaal 10 jaar, vanwege schaarste aan ruimte. Daardoor is de kans dat accommodaties op bedrijventerreinen rendabel zijn te maken heel klein geworden.

Voor midden- en lang verblijf wordt de woonbehoefte meegenomen in de reguliere woningbouwprognose. Deze groep wil langer of zelfs permanent in Nederland blijven en iets opbouwen. Vaak gaat het om gezinnen met kinderen die zich blijvend in de gemeente willen vestigen. Het is van belang dat deze groep onderdeel wordt van de lokale samenleving, een opleiding kan volgen en zich kan opleiden en kan meedoen aan het sociale verkeer.

'Bouw niet specifiek voor senioren, maar meergeneratie wonen.' (inwoner Anna Paulowna)

Hoofdlijnen uit de participatie

Zet in op gemengd en betaalbaar wonen

De beschikbaarheid en betaalbaarheid van nieuwe woningen is een prioritaire opgave binnen de gemeente. Als gemeente zetten we in op gemengde wijken, met betaalbare woningen en verschillende woonvormen. Zo ontstaat er ruimte voor verschillende leefstijlen en generaties en stimuleren we de gemeenschapszin die zo kenmerkend is voor veel dorpen. De woningbouw richt zich op alle doelgroepen en sluit aan bij de lokale behoefte. Daarbij ligt het accent op senioren- en starterswoningen. Seniorenwoningen om de doorstroom te stimuleren en ruimte vrij te maken in de bestaande woningvoorraad, die voor een groot deel bestaat uit eengezinswoningen. Starterswoningen omdat we zien dat het voor een starter lastig is om in te stappen in de woningmarkt. Hoe deze uitgangspunten in de praktijk vorm krijgen, wordt verder uitgewerkt in het programma Wonen.

'Verhuizen is vaak onbetaalbaar voor senioren. Voor ouderen is huren duurder dan een hypotheek, dus ze blijven liever in hun eigen huis wonen.' (inwoner Wieringerwerf)

Verduurzaming van de gebouwde omgeving

Passief bouwen is in de toekomst de norm

Om klimaatverandering te beperken, moeten we voor 2050 vrijwel volledig overschakelen van fossiele brandstoffen, zoals aardgas, naar duurzame energie. De eerste stap is dat we het energiegebruik verminderen. We streven ernaar om alle nieuwe gebouwen in 2040 passief te bouwen. We stimuleren initiatiefnemers en projectontwikkelaars actief om een stap verder te zetten, richting een passief huis. Dit betekent dat de woning beter wordt geïsoleerd, en dus een extreem laag energieverbruik heeft. De wijze waarop we de doelen uit het klimaatakkoord willen behalen, werken we verder uit in een programma Duurzaamheid.

Bestaande gebouwen verduurzaamd: minimaal energielabel B

In 2050 moeten volgens de afspraken uit het klimaatakkoord alle gebouwen energieneutraal zijn. Dit is niet in één keer gerealiseerd en hier werken we naartoe in stappen. Ons doel is dat alle woningen in Hollands Kroon in 2040 minimaal energielabel B hebben. We beginnen daar waar de grootste winst te behalen is en geven zelf het goede voorbeeld door ons eigen maatschappelijke vastgoed te verduurzamen.

We verwachten tot 2030 vanuit het Nationaal Isolatieprogramma grote budgetten te krijgen. Zo kunnen we woningeigenaren helpen hun huis energiezuiniger te maken en uiteindelijk aardgasvrij te krijgen. Het accent ligt hierbij op de minst energiezuinige woningen (label D en slechter) en woningeigenaren met de laagste inkomens. Bij het verduurzamen van bestaande gebouwen wordt extra gelet op beschermde dieren zoals vleermuizen, huismussen en zwaluwen, die in die gebouwen kunnen leven. Deze populaties mogen niet afnemen door het isoleren van gebouwen.

We hergebruiken bouwmaterialen en bouwen biobased

Hollands Kroon wil in 2050 volledig circulair zijn. De bouwsector gebruikt op dit moment vaak schaarse en milieuvervuilende materialen. Door circulair te bouwen dragen we bij aan een verminderde impact van de bouw. We spannen ons in de regio in om in 2030 minimaal de helft van de woningen circulair te bouwen. Zoals beschreven in de Woondeal NHN.

Door bouwmaterialen opnieuw te gebruiken en nieuwe bouwmaterialen van plantaardige oorsprong te gebruiken (biobased) gaat de CO2-uitstoot bij het bouwen omlaag. Ook de stikstofuitstoot die de bouw nu 'op slot' zet vermindert sterk als we inzetten op circulaire en biobased bouw. Ook modulair bouwen biedt kansen. Gebouwen die een andere functie krijgen, gerepareerd moeten worden of hun functie verliezen, zijn dan makkelijker aan te passen of uit elkaar te halen. Waarna het gebouw of de bouwdelen op een andere plek opnieuw gebruikt kunnen worden. Hollands Kroon wil inzetten op meer modulaire, biobased en circulaire bouw. Denk aan pilotprojecten met biobased modelwoningen binnen lopende woningbouwplannen, waarmee we onze ambitie tonen en de veranderende manier van bouwen zichtbaar maken.

Ook kijken we naar kansen bij projecten voor tijdelijke woningbouw, zoals het bevorderen van modulaire (hout)bouw waardoor wooneenheden na gebruik ergens anders kunnen worden ingezet. We zien grote kansen voor biobased materialen in combinatie met een toekomstbestendige agrarische sector. Denk hierbij aan het telen van gewassen waar isolatiematerialen, plaatmateriaal en andere bouwmaterialen van worden gemaakt. Over dit onderwerp in het volgende hoofdstuk meer.

Een natuurinclusieve en klimaatadaptieve buitenruimte

We moeten zuinig zijn op het groen en water dat we in de gemeente hebben. In 120 jaar tijd is 85% van alle inheemse plant- en diersoorten in Nederland verdwenen (CLO, 2013). Dit ligt ver boven het Europese gemiddelde.

Voldoende groen is het uitgangspunt

Tussen nu en 2040 willen we ervoor zorgen dat er voldoende groen en water is, in en rondom onze dorpen. Dat betekent dat we nu goed moeten zorgen voor het groen en water dat we al hebben, maar ook dat we meer en beter groen en water nodig hebben in onze dorpen. We maken inzichtelijk welke plekken in de bestaande dorpen en wijken schaduwrijk en groen zijn zodat we deze kunnen behouden. Voor nieuwe plannen is voldoende groen een uitgangspunt.

Biobased woningbouw ontwikkeling, Mária Telkeshof, Nijmegen, Bureau A

We kijken actief naar mogelijkheden om samen te werken met verschillende sectoren, zoals de landbouw, bijvoorbeeld voor waterbeheer of het onderhoud van groene buffers. Ook vinden we groen langs wandel- en fietspaden belangrijk, omdat het de omgeving prettig maakt om in te bewegen.

We zetten in op een klimaatadaptieve leefomgeving

Bij de inrichting van onze omgeving houden we rekening met klimaatverandering. Denk aan clusterbuien, meer en langere periodes van droogte en hitte. Daarom is bij nieuwe plannen klimaatadaptatie een uitgangspunt en we proberen de huidige openbare ruimte steeds klimaatadaptiever in te richten.
Dit geldt ook voor de woningbouwsector. In de Woondeal NHN is afgesproken dat partijen zich inspannen voor klimaat adaptieve en natuur- inclusieve bouw. De raad heeft ook de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Hollands Kroon 2023-2026 aangenomen.

Maar niet alleen onze openbare ruimte is van belang voor de biodiversiteit, ook de particuliere terreinen zoals voor- en achtertuinen. We stimuleren een groene inrichting van gebouwen en tuinen. Denk aan nestkastjes, groene daken en gevels en in bestaande tuinen tegels vervangen door groen. We onderzoeken of in de toekomst regulering in de vorm van een maximaal verhardingspercentage mogelijk is.

Initiatiefnemers en projectontwikkelaars realiseren in alle woningbouwplannen leef en groeimogelijkheden voor inheemse flora en fauna. Dat is meer dan het ophangen van nestkasten. Het gehele ontwikkelde gebied moet zo worden ingericht worden dat zoveel mogelijk soorten inheemse planten en dieren er een thuis kunnen vinden.

Groen en natuur zijn niet alleen mooi, maar ook essentieel voor een gezonde leefomgeving. In de wijken van de toekomst zijn er ruime parken, natuurspeeltuinen en veel inheemse beplanting. Deze zorgen voor een rijke biodiversiteit en geven bewoners de kans om te ontspannen of actief te zijn in een groene omgeving. Regenwater wordt slim verwerkt in het ontwerp, bijvoorbeeld met wadi's en waterdoorlatende bestrating, zodat de wijken beter bestand zijn tegen hevige regenval. Door groene inrichting wordt oververhitting in warme zomers voorkomen. Natuur en groenblauwe structuren worden nadrukkelijk ingezet als klimaatbuffer: voor wateropvang, koeling en ecologische verbindingen.

Balans in beheer

Bij het beheer van de openbare ruimte is ons uitgangspunt om een balans te vinden tussen uitstraling, gebruiksgemak en biodiversiteit. Daarbij maken we onderscheid tussen (1) bijzondere gebieden en (2) gewone openbare ruimtes.
1. Bijzondere gebieden zijn plekken met een speciale functie of uitstraling die een hoger onderhoudsniveau verdienen vanwege hun maatschappelijke, historische of esthetische waarde.
Voorbeelden van deze bijzondere gebieden zijn:

- Begraafplaatsen: Rustige plekken van herdenking en bezinning, waar het groen en de omgeving tot in de puntjes verzorgd zijn.
- Monumenten: Historische locaties die een uitstraling hebben die bijdraagt aan het erfgoed van de gemeente.
- Winkelcentra: Drukke, centrale plekken waar een verzorgde en nette uitstraling belangrijk is voor bezoekers en ondernemers.
- Plekken die belangrijk zijn voor verkeers- en sociale veiligheid.

In deze gebieden voeren we onderhoud op een hoog niveau uit (zoals vermeldt in de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van Kennisplatform CROW), met gebruik van hoogwaardige materialen en frequentere onderhoudsbeurten. Het doel is om deze plekken in topconditie te houden en hun bijzondere karakter te behouden. De afgelopen jaren heeft de gemeente een faciliterende rol aangenomen in het beheer van onze openbare ruimte en op sommige plekken werd zelfbeheer vanuit inwoners aangemoedigd. Dit willen we richting de toekomst veranderen. We gaan een proactieve rol oppakken in het beheer op bijzondere plekken. Samen met inwoners zetten we de puntjes op de i. Maar in de basis ligt het beheer bij de gemeente.

2. Onze gewone openbare ruimtes willen we meer een rol geven bij opgaven zoals klimaatverandering en biodiversiteit. Het onderhoud passen we hier dan ook op aan. We noemen dit 'ontwikkelend beheer'. We stemmen het beheer van het groen hier af zodat dit een bijdrage levert aan de eerdergenoemde opgaven.

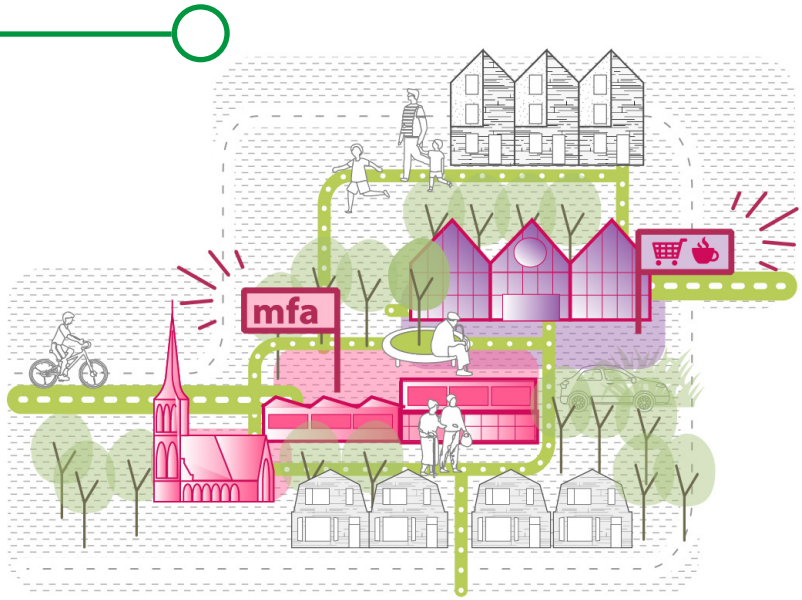
Buiten de bebouwde kom is het kansrijk om langs wegen minder te maaien en beheer af te stemmen op optimale ecologische omstandigheden die een veilig gebruik van wegen niet in de weg staat. Minder strak maaien en gericht groenbeheer dragen bij aan een grotere variatie aan planten en dieren. Dit kan betekenen dat:

Voor biodiverse gebieden geldt een speciaal onderhoudsregime dat erop gericht is de natuur ruimte te geven om zich te ontwikkelen. Dit kan betekenen dat:

- bloemrijke bermen slechts één of twee keer per jaar worden gemaaid om de flora en fauna te stimuleren;
- onkruid selectief wordt verwijderd, zodat inheemse planten kunnen gedijen;
- de groen-blauwe dooradering wordt versterkt.

'Clusteren in grote kernen gaat ten koste van sociale cohesie en de 'ziel' van kleine kernen.' (inwoner Wieringerwerf)

'Goede supermarkten en winkelcentra clusteren in grote kernen is logisch, maar goede horeca is niet afhankelijk van een plek.' (inwoner Winkel)

Alle basisvoorzieningen zijn bereikbaar

Het voorzieningenniveau van sommige dorpskernen staat onder druk. Mede door demografische veranderingen is het niet altijd mogelijk om alle voorzieningen in stand te houden in iedere dorpskern en in sommige zijn ze verdwenen. Sommige voorzieningen zijn niet levensvatbaar door onvoldoende klanten, leerlingen of bijvoorbeeld patiënten. Echter, de aanwezigheid van voorzieningen is van vitaal belang om de leefbaarheid van een dorp te waarborgen. Hier staan we als gemeente voor de puzzel om zoveel mogelijk voorzieningen in stand te houden. Maar we kunnen dit helaas niet overal garanderen.

Hoofdlijnen uit de participatie

Concentreren van voorzieningen in de hoofdkernen

Om een vitaal voorzieningenniveau te waarborgen, worden voorzieningen zo veel mogelijk geconcentreerd, op centrale plekken die goed bereikbaar zijn. We streven ernaar dat alle basisvoorzieningen die nodig zijn voor het dagelijks leven op maximaal 15 minuten bereikbaar zijn. Onze ambitie is dat dit ook geldt voor inwoners die geen eigen auto tot hun beschikking hebben.

De vier grote hoofdkernen (Anna Paulowna, Wieringerwerf, Winkel/Niedorp, Hippolytushoef) leveren hier een belangrijke bijdrage aan. Het betreft hier (boven)lokale voorzieningen zoals levensmiddelen (supermarkten), horeca, winkels, integrale kindcentra, welzijnszorg, gezondheidszorg en kleinschalige cultuurvoorzieningen. Middelgrote en kleine kernen bieden ruimte aan kleinere basisvoorzieningen en infopunten, mits er initiatiefnemers zijn.

In de vier hoofdkernen garanderen we een adequaat en vitaal voorzieningenniveau. In middelgrote en kleine kernen wordt maatwerk toegepast en worden lokale initiatieven actief gestimuleerd. Om de levensvatbaarheid van voorzieningen hier te vergroten, wordt gestuurd op multifunctioneel ruimtegebruik, waarbij verschillende functies gecombineerd kunnen worden op één locatie.

Regionale blik op voorzieningen
Bij het bepalen van het gewenste voorzieningenniveau kijken we nadrukkelijk verder dan de gemeentegrenzen van Hollands Kroon. Veel inwoners maken gebruik van voorzieningen in de regio, Kop van Noord Holland. Belangrijke hubs daarbij zijn Schagen en Den Helder. Dit vraagt om een regionale blik: waarborgen van het voorzieningenniveau is een gezamenlijke opgave in de regio.

Winkelgebieden zijn voorzieningenhubs

De winkelgebieden zien we als voorzieningenhubs. Onderwijs, pick up-points, bibliotheken, kinderopvang (in integrale kindcentra) en centrale plekken voor zorg en ontmoeting in de vorm van bijvoorbeeld dorpshuizen zorgen voor levendigheid op verschillende momenten op de dag. De winkelgebieden moeten zo worden vormgegeven dat mensen meerdere redenen hebben om deze te bezoeken.

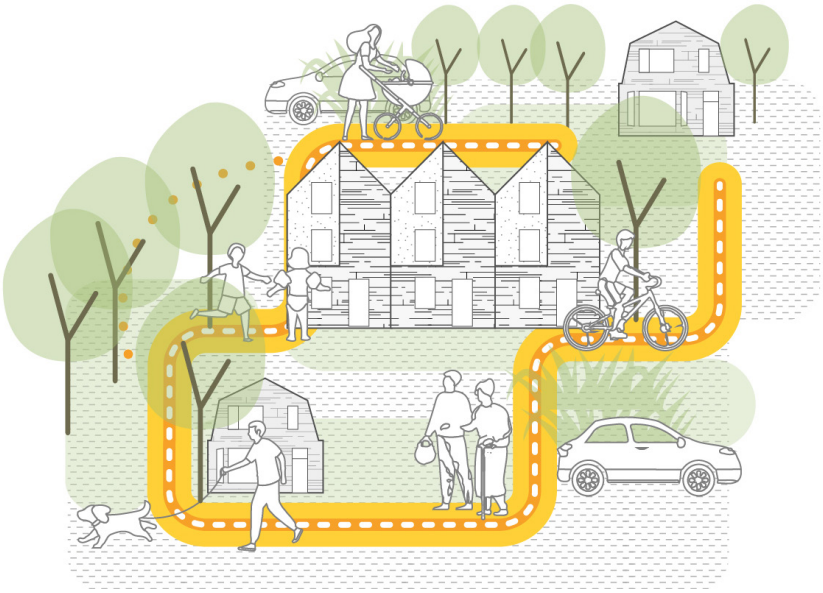
We garanderen het voorzieningenniveau in de grote kernen omdat zij hier het meest levensvatbaar zijn en we de voorzieningen kunnen clusteren en ze zo elkaar kunnen versterken. Dat we focussen op de vier hoofdkernen betekent niet dat er geen winkels of horeca op andere plekken mogelijk is buiten de vier hoofdkernen. Daarnaast zien we mogelijkheden in het buitengebied voor beperkte verkoop van lokale producten, gecombineerd met kleinschalige horeca langs fiets- en wandelroutes.

Een servicepunt voor basisvoorzieningen in kleine kernen

In de kleine kernen hebben we ten minste een onbemand servicepunt voor basisvoorzieningen. Denk aan een pick up-point voor pakketten, medicijnen en boodschappen. In de middelgrote kernen is dit mogelijk uitgebreid met aanvullende voorzieningen zoals lokale producten, spreekkamer voor de huisarts die wekelijks een spreekuur heeft, een werkruimte voor kernbeheer of maatschappelijk werk en een buurtcentrum functie waar ruimte is voor sociale ontmoeting met een kopje koffie.

Meer sfeer, beleving en daghoreca

Naast de aanwezigheid van de belangrijkste voorzieningen, is de sfeer en beleving in een winkelgebied belangrijk voor een fijne winkelervaring. Twee van de vier winkelgebieden zijn al planmatig aangepakt. De winkelkern Anna Paulowna en Hippolytushoef hebben nog een kwaliteitsslag nodig. Denk aan vergroenen en verduurzamen, het aantrekkelijk inrichten van de openbare ruimte, ontmoetingsplekken creëren , meer groen en daghoreca. Op dit moment is er in de winkelgebieden maar een klein aanbod aan daghoreca. Dit aanbod willen we vergroten. Door de winkelgebieden aan te pakken en een gezellige ontmoetingsplaats te creëren, hopen we dat meer daghoreca ondernemers zich hier willen vestigen. Het vestigen van daghoreca staat of valt ook met actieve betrokkenheid van de dorpsraad, ondernemers en de lokale ondernemersvereniging. We moeten dit samen oppakken.

'Groenere omgeving bevordert vitaal blijven bij ouderen. Enkelen willen nog de auto bij de voordeur of hebben dit nodig in verband met minder validiteit of invaliditeit.' (inwoner Den Oever)

Uitnodigen tot beweging en ontspanning

Hoofdlijnen uit de participatie

Stimuleer wandelen en fietsen in de woonomgeving

De directe leefomgeving is zo ingericht dat deze uitnodigt om te bewegen, ontspannen, sporten en spelen. Dit betekent dat er voldoende groen en schaduw is in de omgeving, dat er meer ruimte is om te wandelen en te fietsen, dat er speeltuinen zijn en je veilig over straat kunt lopen. Daarbij gaan we uit van de benadering vanuit het concept 'Positieve Gezondheid.' Bij alle ontwikkelingen in de openbare ruimte letten we steeds meer op hoe dit kan bijdragen aan het welzijn van de inwoners.

Dit betekent ook dat we bij de inrichting van onze openbare ruimte rekening houden met fiets- en wandelpaden die comfortabel en veilig zijn, zodat iedereen deze kan gebruiken. We zorgen voor parken, speeltuinen en groene plekken op nabije afstand waar mensen uit alle leeftijdscategorieën kunnen sporten, bewegen en elkaar kunnen ontmoeten. We stimuleren nieuwe plekken waar functies worden gecombineerd, zoals bijvoorbeeld een natuurspeeltuin.

In de woonwijken blijft uiteraard plek voor de auto, maar deze zijn hier te gast. We stimuleren ruimte-efficiënte parkeeroplossingen bij nieuwbouwlocaties, bijvoorbeeld collectieve parkeerclusters gecentreerd in de wijk of aan de rand van de wijk, om meer ruimte te creëren voor groen en sport- en speelplekken.

We proberen scholen, huizen, winkels en andere voorzieningen dicht bij elkaar te clusteren zodat mensen gemakkelijk lopend of fietsend tussen de locaties kunnen bewegen.

Geclusterde sportverenigingen

Voor de sportcomplexen (o.a. voetbalvelden ijsbanen, tennis, sporthallen etc.) in Hollands Kroon is het belangrijk dat wij inzetten op eigen kracht van de sportverenigingen. Wij hebben de overtuiging dat de sportverenigingen het beheer en onderhoud van het beste zelf kunnen doen, met waar nodig een financiële bijdrage vanuit de gemeente (accommodatiebeleid).

Onze voorkeur gaat uit naar het clusteren van sportverenigingen. Op deze manier komen verschillende sportverenigingen op één locatie bij elkaar en geeft dit voordelen zoals het zorgen voor een goede bereikbaarheid, vrijwilligers aantrekken wordt gemakkelijker en het kan een vernieuwing tot stand brengen van de sportvereniging.

Sportaccommodaties dienen niet alleen voor sportdoeleinden, maar moeten ook breed maatschappelijk ingezet kunnen worden. Dit betekent dat ze ruimte bieden voor diverse activiteiten, zoals naschoolse opvang, culturele evenementen en gezondheidsprogramma's. Daarnaast moedigen we de verschuiving naar 'open sportparken' aan. Dit houdt in dat de accommodatie opengesteld is voor maatschappelijke functies en niet alleen open zijn voor leden, maar een open plek voor alle inwoners, zodat zij in hun directe omgeving kunnen sporten en spelen.

We zetten in op het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed, zodat het klaar is voor de uitdagingen van de toekomst en voldoen aan het Klimaatakkoord waarin staat dat alle gebouwen in 2050 energieneutraal zijn. Dit omvat onder andere het verlagen van de energieconsumptie, het stimuleren van hergebruik en circulaire bouwprincipes, en het aanpassen van gebouwen aan veranderende klimaatomstandigheden.

De dorpsranden zijn groen

De dorpsranden krijgen bijzondere aandacht bij nieuwe woningbouwontwikkelingen als groene rand en buffer waar verschillende opgaven gecombineerd kunnen worden. Zo wordt er gezocht naar geschikte woonlocaties, terwijl we ook zuinig om moeten gaan met het aanwezige groen en water in de kernen. Ook liggen er in het buitengebied opgaven waar de dorpsranden een rol kunnen vervullen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de opgave voor zoetwaterberging of als spuitvrije zone in het buitengebied. Daarnaast kan een groene dorpsrand ook zorgen voor een zachte overgang tussen bebouwing en het landelijk gebied en bevordering van de biodiversiteit.

Bij de dorpsranden ligt de sleutel om samen met inwoners, ontwikkelaars, de agrarische sector, het Waterschap, natuurorganisaties en de Provincie investeringen te bundelen en te werken aan een robuuste zone rond de kernen waar ruimte is voor groen, waterbuffering, recreatie, toerisme en woonprogramma. De landschappelijke zone rond de kernen vergroot de kwaliteit van leven en maakt het landschap toegankelijk. Daarnaast helpt de concentratie van opgaven in de dorpsranden om het productielandschap van de gemeente zoveel mogelijk aaneengesloten te houden voor een optimale opbrengst en zo min mogelijk verlies van agrarische gronden. Bij de voorzieningenkernen kijken wij ook naar uitbreiding van de kernen aan de randen. De focus op de dorpsranden is hierbij een belangrijk vertrekpunt.

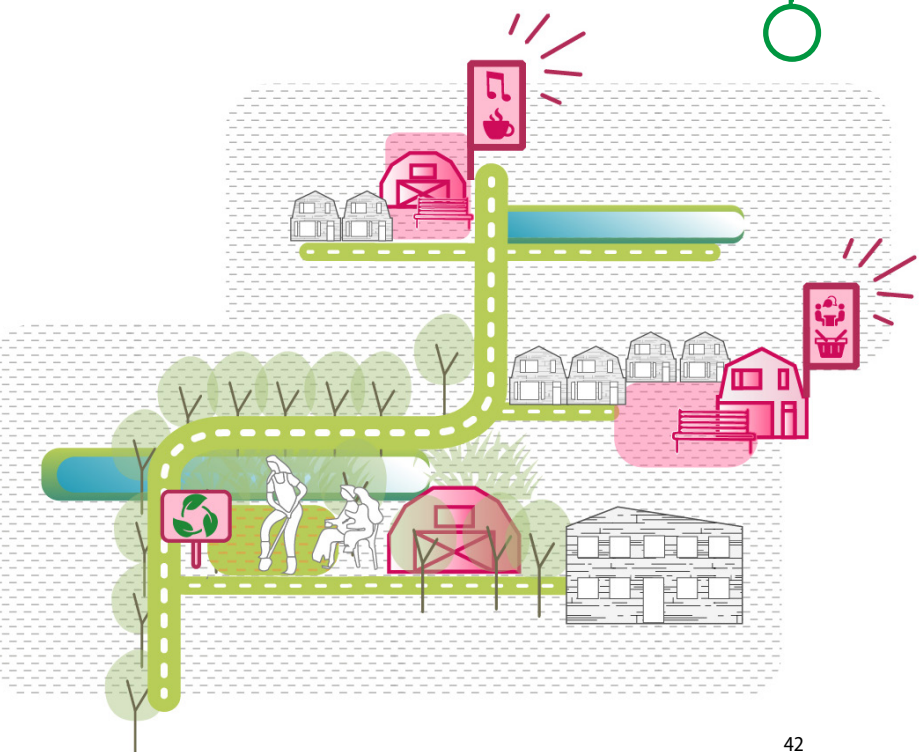
Ruimte voor sociale ontmoetingen en activiteiten

Hoofdlijnen uit de participatie

Ieder dorp een sociale ontmoetingsplek

Ons maatschappelijk vastgoed heeft een belangrijke rol als fysieke plekken waar mensen samenkomen, verbinden en activiteiten ontplooien. We streven ernaar dat elke dorpskern een aantrekkelijke sociale ontmoetingsplek heeft om de dorpse gemeenschapszin en saamhorigheid te versterken. Dit kan een goed toegankelijk buurthuis of dorpshuis zijn, waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen organiseren, elkaar kunnen helpen en waar ruimte is voor lokale initiatieven en verenigingen. Maar ook parken, pleinen of andere groene ruimtes kunnen hier een rol in spelen en uitnodigen tot sociale interactie en gemeenschapsvorming.

We stimuleren het flexibel gebruik van maatschappelijk vastgoed door het faciliteren van multifunctionele ruimtes en het ondersteunen van initiatieven die verschillende doelgroepen bedienen. Hierdoor wordt efficiënter gebruik gemaakt van de beschikbare ruimte en middelen. Denk bijvoorbeeld aan een sportkantine die op gezette momenten wordt ingezet als dorpshuis, of een bibliotheek die wordt ingezet voor lokale evenementen. De vorm is afhankelijk van de kansen, voorzieningen en behoeften die in iedere dorpskern aanwezig zijn.

Onze openbare ruimte is toegankelijk voor iedereen

Voor iedereen, maar zeker voor mensen die langer zelfstandig thuis wonen en/of mensen met beperkingen, is het van essentieel belang te kunnen deelnemen aan het sociale leven. Daarop moet de openbare ruimte zijn ingericht. We houden hier rekening mee door het onderhoud aan stoepen, lage drempels bij gebouwen, korte en veilige verbindingen voor wandelen en fietsen en een duidelijke bewegwijzering.Al onze openbare gebouwen moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Ook voor mensen met een (on)zichtbare beperking. Al ons maatschappelijk vastgoed, in eigen beheer en in beheer van stichtingen, worden getoetst op toegankelijkheid. Zaken die de toegankelijkheid verbeteren en direct aangepast kunnen worden, worden meteen opgepakt. Grotere aanpassingen aan gebouwen worden meegenomen in de onderhoudsplannen. Daarnaast hebben wij een lokale inclusieagenda ontwikkeld die in samenspraak met ervaringsdeskundigen is opgesteld. Met de uitvoering van deze agenda zorgen we voor een inclusieve gemeente waar iedereen fijn kan wonen, werken en participeren.

Organiseer zorg in en dichtbij huis

Zorg zoveel mogelijk bij de inwoners thuis

Ons uitgangspunt is dat zorg zoveel mogelijk plaatsvindt bij de mensen thuis of in de woonplaats, omdat het ontvangen van zorg in je vertrouwde omgeving het meest comfortabel is. Inwoners kunnen dan langer zelfstandig thuis blijven wonen en overbodige

'In elke kern is behoefte aan een ontmoetingsplek, hierbij plekken die belangrijk zijn voor lokale identiteit behouden.' (inwoner Winkel)

'Behoud van lokale plekken zoals horeca en andere kleine voorzieningen zijn belangrijk voor ontmoeting of identiteit.' (inwoner Winkel)

zorg wordt zoveel mogelijk voorkomen, wat de kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg ten goede komt. De gemeente zet zich in om voor het verplaatsen van zorg naar de wijk, dienstverlening aan huis, voldoende vestigingslocaties voor zorginstellingen, het aantrekken van meer zorgpersoneel, goede bereikbaarheid en nabijheid van voorzieningen en een goede digitale infrastructuur. Zorginstellingen worden in nabijheid van elkaar gerealiseerd zodat ze makkelijker bereikbaar zijn voor zorgverleners. Dit zal worden opgenomen in het nog op te stellen woon-zorg programma en op basis daarvan prestatieafspraken met woningbouwcorporaties. Mocht zorg thuis om wat voor reden dan ook niet mogelijk zijn, vinden wij het belangrijk dat mensen intramuraal kunnen wonen met alle voorzieningen dichtbij. Ditzelfde geldt ook voor zorgboerderijen. Hier vinden we het belangrijk dat deze dichtbij voorzieningen liggen zodat cliënten deel kunnen nemen aan de maatschappij. Belangrijke kanttekening hierbij is dat zorgboerderijen baat hebben bij een prikkelarme omgeving. Zorgboerderijen zien we daarom het liefst in het buitengebied aan de rand van een dorpskern met adequate voorzieningen.

Geclusterd wonen voor senioren

Om zorg in de wijk mogelijk te maken is het belangrijk om de zorg zoveel mogelijk te centreren. Dit doen we door het realiseren van geclusterde zorgwoningen. Dit zijn meerdere woningen voor mensen met een zorgvraag bij elkaar. Hierdoor kan de inwoner in zijn eigen woning blijven wonen, maar wel de nodige ondersteuning en zorg ontvangen in zijn vertrouwde omgeving. Doordat de woningen dicht bij elkaar staan is het mogelijk om efficiënt gebruik te maken van de beschikbare zorg. Hedendaagse moderne hofjes zijn populair (zoals het welbekende Knarrenhof), maar geclusterd wonen kan ook als gemeenschappelijk wonen, serviceflat of wonen met een plus-concept worden vormgegeven. In de praktijk is de verscheidenheid groot.

We gaan ook experimenteren met woon-initiatieven voor fitte en vitale ouderen. Dit zijn meerdere woningen bij elkaar waar de bewoners elkaar ondersteunen. Zij denken om elkaar en geven zorg aan elkaar. We zien de opzet van het Polderhofje in Anna Paulowna daarbij als voorbeeld waar we op willen voortbouwen. Ook proberen we in deze woonvormen ruimte te maken voor ontmoeting. Niet alleen voor bewoners van het hofje, maar juist ook omwonenden.

Optimaliseren regionaal mobiliteitsnetwerk

Hollands Kroon is een uitgestrekte gemeente met relatief grote afstanden tussen de dorpen. We vinden het daarom belangrijk dat onze inwoners zelfstandig van de ene naar de andere plek kunnen bewegen, lopend, met de fiets, met het OV of met de auto. Dit zorgt ervoor dat zij zelfredzaam zijn en dat onze dorpen voor voorzieningen onderling goed bereikbaar zijn. Hiermee willen we brede welvaart en sociale inclusie bevorderen en garanderen.

We focussen we ons richting de toekomst op de volgende speerpunten:

- We geven prioriteit aan verkeersveiligheid.
- Onze gemeente beter bereikbaar maken middels publieke mobiliteit.
- Een goede en robuuste verbinding met de auto van oost naar west en vice versa.
- Opwaarderen van het regionale fietsnetwerk en routes naar scholen.
- De C02-uitstoot moet naar beneden.
- Verder uitrollen en ontwikkelen van Mobipunten, mobiliteitshubs.
- Optimalisering van wandel- en fietsverbindingen tussen onze voorzieningenkernen en basiskernen en naar de ov-knooppunten.

Verkeersveiligheid is topprioriteit

Samen met het Rijk, de Provincie NH en gemeenten streven we naar een gezamenlijk doel: het aantal verkeersdoden in 2050 reduceren naar 0. Dit betekent dat we constant bezig zijn om de verkeersveiligheid van onze wegen te verbeteren. Vanuit het Verkeersveiligheidsplan en binnenkomende meldingen maken we jaarlijks een overzicht, zowel subjectief als objectief, van de wegen die de meeste aandacht nodig hebben. Dit overzicht wordt geanalyseerd met als vertrekpunt de kwetsbare verkeersdeelnemers. We pakken de bestaande verkeersknelpunten zo mogelijk versneld aan, of grootschalig bij herinrichting van de openbare ruimte. Prioriteit hebben hierbij de meest kwetsbare verkeersdeelnemers. Dit vereist soms direct actie, en soms kan dit meegenomen worden in het volgende onderhoud.

Voor Hollands Kroon hebben we specifiek aandacht voor verkeersveiligheid in relatie tot de buitenwegen in het landelijk gebied. Deze wegen worden op basis van het verkeersveiligheidsplan en/of het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) zoveel mogelijk ingericht volgens de CROW en Duurzaam Veilig (DV3) richtlijnen. Verkeerssituaties rondom scholen worden kritisch bekeken en autoluwer ingericht om de verkeersveiligheid van kinderen te vergroten. Scholierenroutes en landbouwverkeerroutes worden in kaart gebracht en knelpunten worden beoordeeld en aangepakt om veiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers te bevorderen en garanderen.

Ook onze dorpen worden in de toekomst autoluwer ingericht. De auto is hier 'te gast' en de straten worden ingericht met het karakter van de fietsstraat. Dit betekent dat doorgaand verkeer zoveel mogelijk om de dorpen heen geleid wordt en er relatief weinig gemotoriseerd verkeer in de dorpen is, behalve bestemmingsverkeer. De nadruk binnen de bebouwde kom ligt op wandelen en fietsen. Dit is overigens niet hetzelfde als autovrij. Bij autoluw kan men met de auto nog prima in het dorp komen, maar de snelheid is beperkt en wandelen en fietsen krijgen een prominentere plek in de inrichting van de straat. Ook verlagen we de snelheid op plekken waar dit wenselijk is ter bevordering van verkeersveiligheid. We onderzoeken of we de snelheid binnen de bebouwdekomgrenzen willen verlagen naar 30km.

Sterke openbaarvervoerverbindingen

We gaan voor optimale openbaarvervoerverbindingen met een hoge frequentie. Dit betekent dat we zoveel mogelijk proberen te behouden wat we nu al hebben, mogelijk de frequentie verhogen en het voor- en na transport te verbeteren. Hiermee bedoelen we: de verbinding voor en na de bus of treinreis. Voorbeelden zijn:

- De wandel- en fietsverbinding naar de haltes en het station toe.
- Goed je fiets kunnen stallen en de beleving op het station en de bushaltes.
- Het stimuleren van diverse soorten deelmobiliteit bij de Mobipunten (hubs).
- Integrale tarieven voor trein en bus.
- Ook proberen we het busvervoer beter te laten aansluiten op de treinverbindingen. Een sterk lijnennetwerk van de bussen met snelle lijnen met (waar mogelijk) een hogere frequentie.
- Goede verbindingen voor leerlingen naar scholen.

De gemeente gaat niet over de meeste ov-verbindingen. Het Rijk gaat over de treinverbindingen en de Provincie NH over de busverbindingen. De gemeente maakt zich hard voor de vervoersmiddelen waar zij wel op kan sturen, zoals deelvervoer en doelgroepenvervoer. Deze willen wij zoveel mogelijk laten integreren met de ov-trajecten van Provincie en Rijk. We gaan regelmatig in gesprek met andere overheden en vervoerders. Dit doen wij in regionale en provinciale overleggen om gezamenlijk met onze partners tot een integraal netwerk van mobiliteit te komen en het deur-tot-deur-traject zo veel mogelijk te optimaliseren.
Wij maken ons hard bij andere overheden en de regio om ons gebied zo goed mogelijk bereikbaar te houden. Wij zetten hierbij in op de boodschap uit het rapport 'Elke regio telt'. Met name de onevenwichtigheid in financiële investeringen tussen de regio's en randstad, waardoor de gemeenten in de Kop van NH onvoldoende toegang hebben tot Rijksgelden om knelpunten in onder andere bereikbaarheid op te lossen.

Hoogwaardig openbaar vervoer in (het oosten van) Hollands Kroon

Zoals voorgaand al aangegeven, maken we ons hard om ons gebied zoveel mogelijk bereikbaar te houden. Het westelijke gedeelte van de gemeente is op dit moment goed ontsloten met een treinverbinding en station in Anna Paulowna. Echter zien we dat de bereikbaarheid in het Oostelijke gedeelte van de gemeente met het openbaar vervoer beter kan. Hier is geen treinverbinding en ook de busverbinding kan beter. Hoewel we zelf niet gaan over het aanleggen van een nieuw spoor, kunnen we ons wel uitspreken richting andere overheden over onze ambities. Hierin trekken we samen op met de andere kopgemeenten. We zetten ons in om het oostelijke gedeelte van de gemeente beter te ontsluiten en pleiten voor hoogwaardig openbaar vervoer in dit gebied. Het gaat dan om Hoogwaardige ov-verbinding vanuit Den Oever /Wieringerwerf / Middenmeer met een directe verbinding naar stad of station zoals Hoorn, Amsterdam of Anna Paulowna. Daarnaast willen we de dorpen beter met elkaar verbinden en beter aansluiten op de MRA. Dit kan op meerdere manieren. Bijvoorbeeld door het aanleggen of initiëren van een snelbus die de knooppunten langsgaat en een relatief korte reistijd kent (concurrerend met de auto).

Een goede verbinding met de auto van oost naar west

We werken in Hollands Kroon aan het verbeteren van de oost-westverbindingen. Dit doen we door het opwaarderen van bestaande infrastructuur en herinrichtingen. Zo werken we bijvoorbeeld aan verschillende infrastructurele projecten richting de toekomst. Deze projecten zijn opgenomen in de Regionale Agenda Mobiliteit (RAM) Kop van Noord-Holland. Hierin staat onder

'Zorg voor een goede bereikbaarheid van voorzieningen.' (inwoner Anna Paulowna)

'30 km zones in dorpskernen inrichten voor fietsveiligheid naar de voorzieningen.' (inwoner Winkel)

andere de N77 als stip op de horizon: een nieuwe verbinding tussen de N99 en de A7 onder het Amstelmeer door. Deze weg dient namelijk een regionaal en provinciaal belang om de lijn Den Helder – Lelystad beter bereikbaar te maken en daarmee onze regio beter te ontsluiten. Hiermee ontstaat tevens een robuuste verbinding met het maritiem cluster.

Het is wenselijk dat het doorgaande verkeer zo veel mogelijk over gebieds-ontsluitingswegen rijdt en niet over erftoegangswegen. We maken de gebieds- ontsluitingswegen veilig en aantrekkelijk en zorgen ervoor dat de erftoegangswegen onaantrekkelijk zijn voor doorgaand verkeer. Het volledig weren van doorgaand verkeer op erftoegangswegen is niet mogelijk, daarom zorgen we voor een veilige inrichting waar voetgangers en fietsers centraal staan. Dit doen wij aan de hand van ons wegencategoriseringsplan en de richtlijnen van het CROW en Duurzaamveilig (DV3). Ook blijven we in gesprek met de andere wegbeheerders om samen de weggebruikers te stimuleren via de gewenste route door Hollands Kroon te rijden, dus niet door bijvoorbeeld Westerland. Ook het verkeer rondom Agriport wensen we zo op te lossen dat Middenmeer hier geen hinder van ondervindt.

De C02-uitstoot moet naar beneden

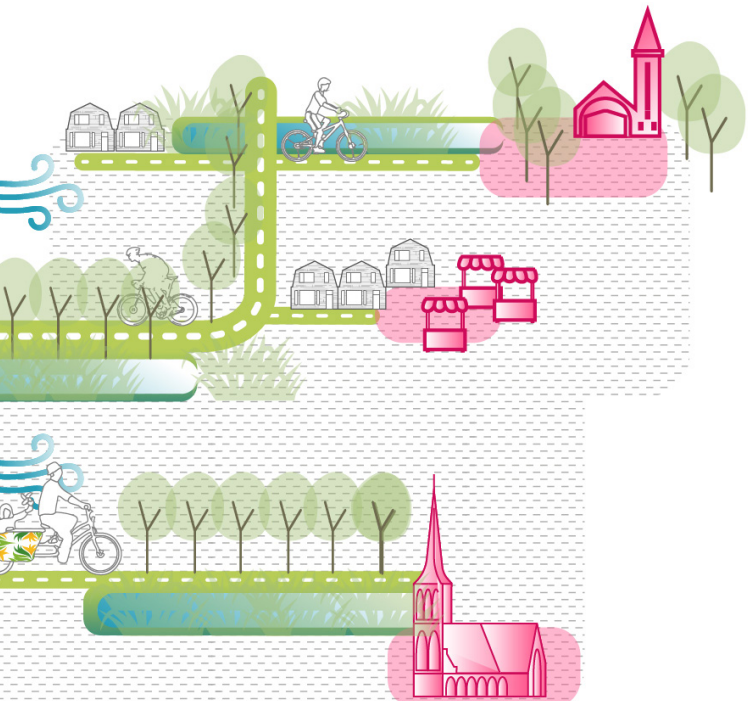
De C02-uitstoot van de mobiliteit moet drastisch verminderd worden. Dit doen we door de juiste randvoorwaarden voor zero-emissievervoer en deelvervoer te creëren, zoals een dekkend laadnetwerk voor elektrische auto's te faciliteren. De verwachting is dat het aantal elektrische en hybride auto's substantieel stijgt. Om in de laadbehoefte te voorzien en Hollands Kroon bereikbaar te houden, moet een toekomstbestendig laadnetwerk worden aangelegd. Het laadnetwerk moet het elektrisch rijden toegankelijk en aantrekkelijk maken, optimaal bijdragen aan de vermindering van de CO2-uitstoot en piekbelasting van het elektriciteitsnet voorkomen. Hollands Kroon werkt samen met haar partners aan een dekkend laadnetwerk.

Daarnaast wordt deelvervoer gestimuleerd. Wanneer voldoende deelvervoer beschikbaar is, is het voor inwoners makkelijker om bijvoorbeeld de tweede auto weg te doen en vaker gebruik te maken van deelvervoer.

Ook moedigen we als werkgever duurzaam woon-werkvervoer van de medewerkers van Hollands Kroon aan door fietsen, openbaar vervoer en zero-emissievervoer te stimuleren. We zorgen, waar mogelijk, voor een zero-emissiewagenpark van Hollands Kroon. Daarnaast stimuleren we het gebruik van waterstof voor zware mobiliteit en vanuit de Green Deal zero-emissie wordt ingezet op waterstof voor bussen. We willen graag ook nieuwe vervoersconcepten met bijvoorbeeld zelfrijdende voertuigen, of slim gecombineerd vervoer voor bijvoorbeeld doelgroepen, alle ruimte geven.

Hoofdlijnen uit de participatie

Opwaarderen regionaal fietsnetwerk

Lopen en fietsen zijn actieve en gezonde manieren van vervoer die relatief weinig ruimte innemen. Het ontbreekt echter op veel plekken aan veilige en comfortabele wandel- en fietsverbindingen om dit ook te stimuleren. Daarom zet de gemeente in op het verbeteren van de wandel- en fietsverbindingen tussen de dorpskernen, naar verschillende voorzieningencentra en naar OV-knooppunten voor woon-werkverkeer en scholieren. Zo wordt het aantrekkelijker voor kinderen om naar school te fietsen of met de fiets boodschappen te doen. Bijvoorbeeld de fietsroute voor leerlingen van hun dorp naar RSG Wiringherlant speelt hierin een belangrijke rol. Ondertussen werken we ook aan het uitvoeren van de doorfietsroute die van Texel via Anna Paulowna, Schagen en Zijdewind naar Heerhugowaard loopt. Daarnaast kijken we ook naar het verbeteren van de fietsverbindingen in/richting het Oosten van onze gemeente om dit gedeelte van de gemeente beter bereikbaar te maken. Verder willen we onze recreatieve plekken gemakkelijker bereikbaar maken door middel van voldoende en goede recreatieve fietsverbindingen en (laad)voorzieningen.

Bedrijvigheid die iets doet voor de samenleving

Voordat we verder ingaan op de bedrijvigheid in de gemeente, eerst wat cijfers, om de context te scheppen. In 2023 waren er in gemeente Hollands Kroon 18.800 banen. Het grootste deel van deze banen was met name in de sectoren landbouw en visserij, groot- en detailhandel, autoreparatie en bouwnijverheid. Per 1.000 inwoners tussen de 15 en de 64 jaar zijn er gemiddeld 601 banen beschikbaar.

De netto arbeidsparticipatie is 74% in Hollands Kroon in 2024. Dit betekent dat van alle inwoners in de gemeente tussen de 15 en 75 jaar oud 74% deelneemt aan het arbeidsproces. In Hollands Kroon woonden begin 2024, 49.524 inwoners. Ongeveer 32.129 inwoners behoorden toen tot de beroepsbevolking.

Hiervan waren begin 2024 ongeveer 3.000 personen arbeidsmigranten. Dit aantal ligt naar verwachting lager dan het daadwerkelijke aantal omdat niet alle arbeidsmigranten zich inschrijven bij de gemeente en dus niet zijn geregistreerd in de Basisregistratie Personen. Voor het daadwerkelijke aantal gaan we naar schatting uit van het dubbele. Een vlugge rekensom vertelt ons dat ongeveer 12% van de werkenden in Hollands Kroon arbeidsmigrant is. (Bron: beleidskader arbeidsmigranten Hollands Kroon)

We vinden het belangrijk dat de bedrijvigheid in onze gemeente zich hier niet alleen vestigt vanwege de fijne geschikte plek, maar dat zij ook actief meedoet met de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan werkgelegenheid/scholing voor onze inwoners, het sponsoren van sportclubs, bijdrage aan energietransitie of meedoen aan gezamenlijke innovatieprojecten. We geven daarom voorrang aan het vestigen van bedrijvigheid in de gemeente die iets kan/wil betekenen voor onze inwoners of samenleving.

Kansen om te groeien voor lokale bedrijvigheid

De ruimte voor bedrijfontwikkellocaties in de gemeente is, net als voor veel andere ontwikkelingen, momenteel schaars. We gaan zuinig om met de beschikbare grond en kunnen niet alles ontwikkelen. Het is belangrijk om te prioriteren en een goede afweging te maken wat en waar we wel en niet gaan ontwikkelen. Ons uitgangspunt is dat er voldoende geschikte vestigingslocaties zijn voor de autonome behoefte en kansen voor de lokale bedrijvigheid om door te groeien. Met name in de speerpuntsectoren agrarisch, energie en tech.
Daarnaast richten we ons op de 'parels' uit de bovengenoemde sectoren in de vorm van innovatieve bedrijven die qua brede welvaart onze gemeenschap versterken.

Autonome behoefte

De autonome behoefte van ondernemers aan bedrijfsruimte en ontwikkellocaties in de gemeente is recent gepeild en bedraagt 30 hectare tot 2040. De gemeente heeft de ambitie om in deze behoefte te voorzien. Dit willen we invullen door 2 à 3 huidige bedrijfslocaties uit te breiden, daar waar de marktvraag en de fysieke mogelijkheden zijn. Het gaat hier dan met name over lokaal gewortelde bedrijven. We onderzoeken welke locaties het meest geschikt zijn voor uitbreiding.

Regiobehoefte

De aanvullende behoefte aan areaal bedrijventerreinen vanuit de regio of daarbuiten is nog niet specifiek bekend. We werken samen met de andere gemeenten in de Kop van NH om het vestigingsklimaat zo optimaal mogelijk gezamenlijk in te vullen. Het vestigingsklimaat van bedrijven is namelijk veelal regio gebonden en gaat over de gemeentegrenzen heen.

We zijn in Hollands Kroon terughoudend wat betreft vestiging van grootschalige bedrijvigheid vanuit de regio. Tenzij dit een casus betreft uit de speerpuntsectoren agri, tech of energie en een positieve bijdrage levert aan de lokale samenleving. Om onze bedrijvigheid verder te ontwikkelen zoeken we dus de ba lans op tussen het faciliteren van voldoende geschikte locaties en bedrijvigheid die van toegevoegde waarde is voor de gemeente en de samenleving op basis van brede welvaart.

Bestaande locaties

Bestaande bedrijventerreinen worden door herstructurering en revitalisering toekomstbestendig gemaakt. Met deze kwaliteitsimpuls krijgt het bestaande terrein een moderne gebruiksvriendelijke invulling waarmee het voor jaren een actueel een prettige werklocatie is. Voor de gebruikers zal dit tot een prettige werkomgeving leiden.

Revitalisering en herstructurering

Door middel van revitalisering of herstructurering kunnen we invulling geven aan de behoefteraming. Bij herstructurering kijken we naar welke 'oudere inefficiënte' locaties gemoderniseerd kunnen worden en waar we mogelijk via intensief ruimtegebruik ook m2 bedrijfsruimte toe kunnen voegen.

Bij herstructureren zal in overleg met eigenaren gezocht worden naar draagvlak om panden en bedrijventerrein te moderniseren. Daaronder valt ook vernieuwing van de invulling van het straatbeeld. Hierbij wordt waar mogelijk de inzet van fondsen en subsidie toegepast. De medewerking en inzet van pandeigenaren is hier leidend. De bedrijventerreinen waar op het eerste oog mogelijkheden liggen voor herstructurering zijn: Havenkade in Middenmeer, Winkelerzand in Winkel, Sluisweg Kadeweg in Slootdorp, Waterpark Oude Zeug in Wieringermeer en Molenveld in Hippolytushoef.

Bij revitalisering geven we het bedrijventerrein een kwaliteitsimpuls door te vergroenen en te verduurzamen. Hiermee geven we bestaande toekomstbestendige terreinen een boost en moderniseren we naar actuele maatstaf voor het gebruik van de komende decennia. Alle bedrijventerreinen in Hollands Kroon komen in aanmerking voor een revitalisering en verduurzamingsslag.

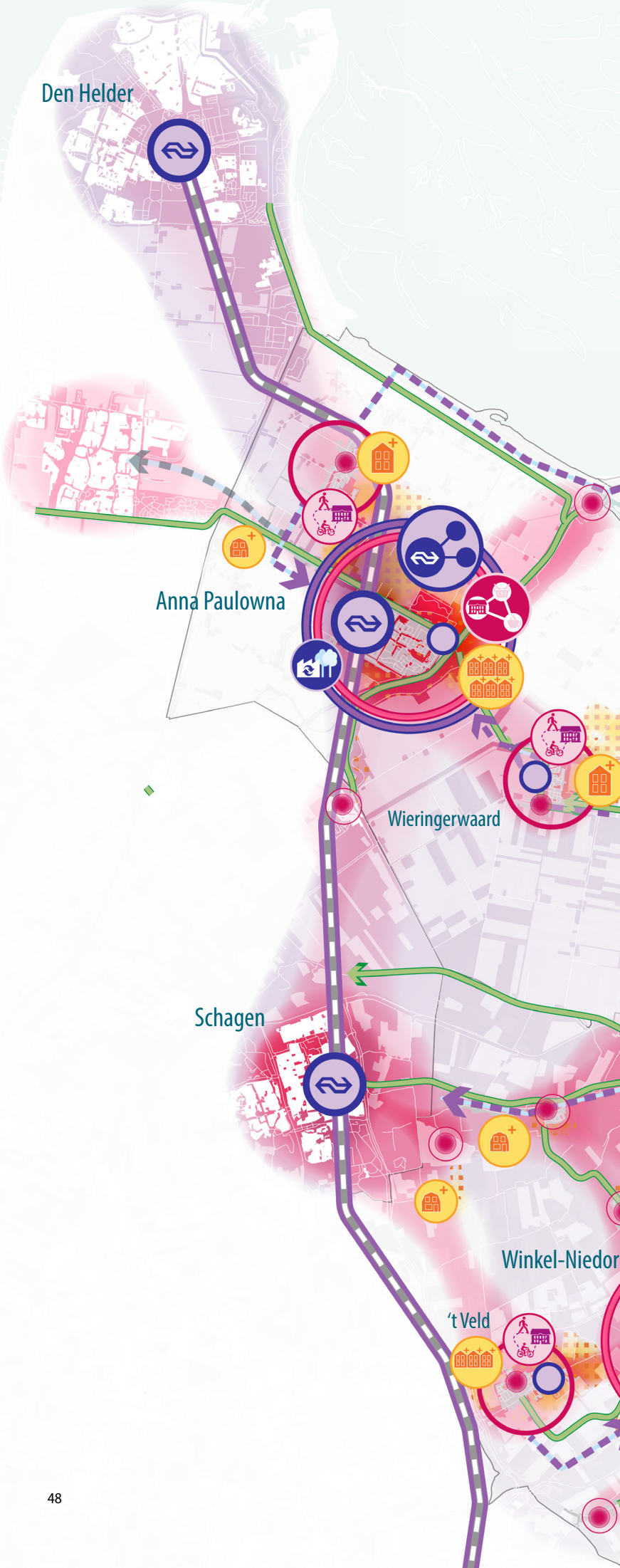
Onderzoek leert dat intensivering van bestaande bedrijventerreinen ingewikkeld is. De bedrijfsvoering en financiële mogelijkheden van veel bestaande bedrijven zijn niet voorbereid op ruimte-efficiënt verdichten het kavel. Intensivering zien wij dan ook als een stapsgewijs proces bij de herstructurering van bedrijventerreinen. Indien nieuwe bedrijfskavels beschikbaar komen (door nieuwbouw of verplaatsing) krijgen bedrijven voorrang die aantonen hoe zij multifunctioneel en efficiënt ruimtegebruik waarborgen. Nu en op de lange termijn. Denk bijvoorbeeld aan mogelijkheden voor optoppen, het organiseren van collectief parkeren of ruimte voor functiemenging.

Transformatie

Transformatie van bedrijventerreinen naar andere functies sluiten wij niet uit wanneer de behoefteramingen, toekomstige levensvatbaarheid van huidige terrein of feitelijke situatie daar aanleiding toe geven. Bedrijventerrein zijn gezien de ligging aan de rand van het dorp mogelijk ook een locatie waar vanuit de woningbouw of voorzieningen opgave een beroep kan worden gedaan. We kunnen de locatie dan herbestemmen. Voorwaardelijk is hierbij dat er ook voldoende alternatieve bedrijfslocaties elders beschikbaar zijn. De aanleiding voor transformatie zal vanuit een schaarste aan ruimte volgen.

AMBITIEKAART

De omgeving is de basis van het welzijn van onze inwoners

OPGAVEN

Woningbouw als middel om de leefbaarheid te verbeteren

- *Zoeklocaties nieuwbouw wonen*
- *15-50 wo. aan kleine kernen in landelijk gebied*
- *25-80 wo. in middengrote kernen*
- *60-145 wo. in middengrote kernen*
- *300 wo. in midden grote kernen*
- *500-600 wo. in grote kernen*
- *>1.200 wo. in grote kernen*

Houd de dorpse identiteit in stand
Meer woningen zonder nieuw te bouwen
Een geschikte woning voor elke doelgroep
Zet in op gemengd en betaalbaar wonen
Verduurzaming van de gebouwde omgeving
Een natuurinclusieve en klimaatadaptieve buitenruimte
Alle basisvoorzieningen zijn bereikbaak

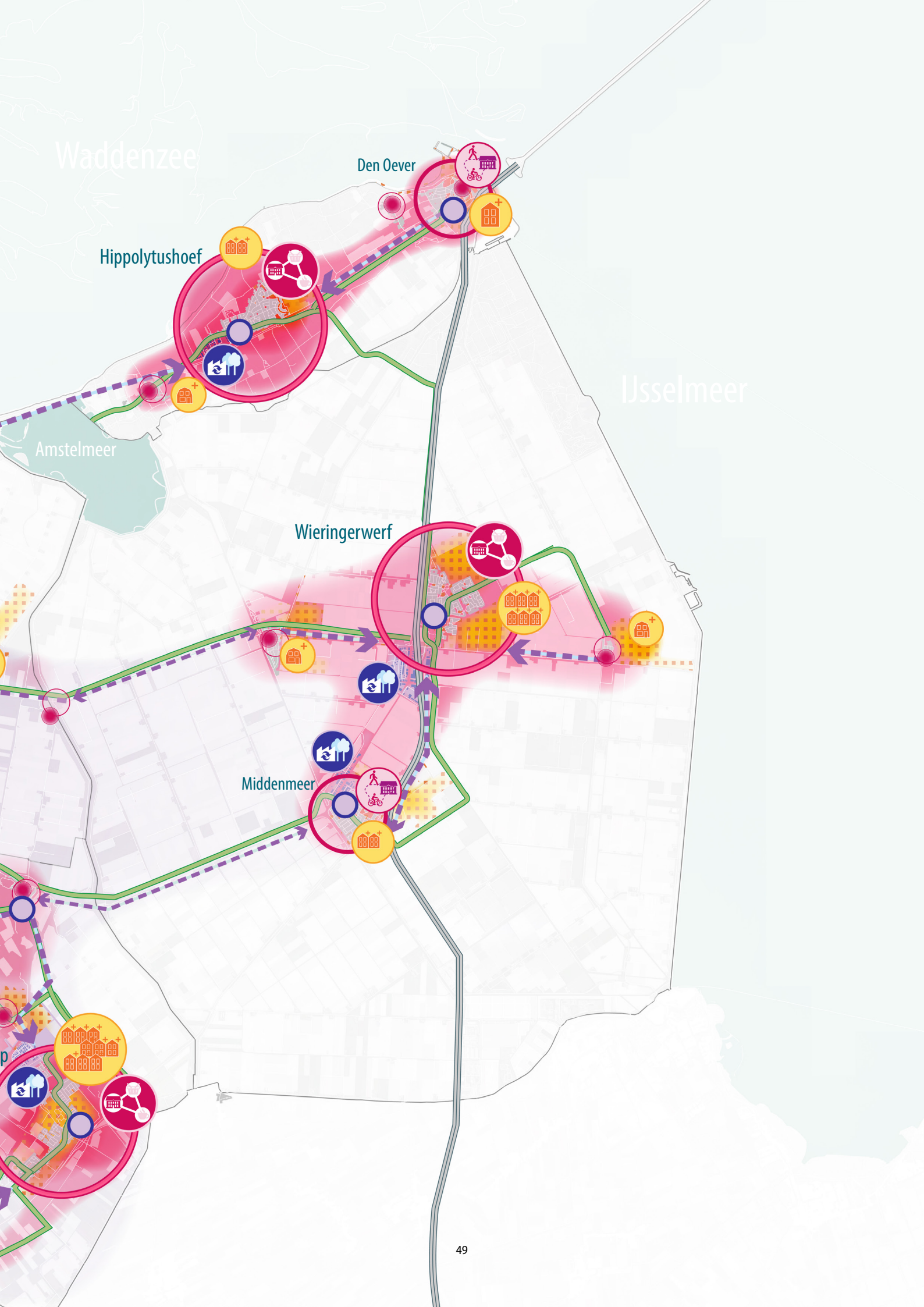
- *dagelijkse netwerken*
- *grote kernen*
  bovenlokaal voorzieningenniveau
- *middel grote kernen*
  basisvoorzieningen niveau
- *kleine kernen*
  basisvoorzieningen niveau - servicepunt

Organiseer zorg in en dichtbij huis
Ruimte voor sociale ontmoetingen en activiteiten
Uitnodigen tot beweging en ontspanning
Optimaliseren regionaal mobiliteitsnetwerk

- *trein station*
- *spoor*
- *A7*
- *regionale fietsroutes*
- *busverbinding*
- *ov-hub; bushalte met overstap tot electrische deelvervoer*

Bedrijvigheid die iets doet voor de samenleving

- *invloedsfeer stedelijke voorzieningen*
- *kern met trein station*
  potentie van station beter benutten
- *bedrijventerrein*
  revitaslisering en herstructurering

Waddenzee
Den Oever
Hippolytushoef
IJsselmeer
Amstelmeer
Wieringerwerf
Middenmeer

AMBITIE 2.
Agrarische hoofdstad van de toekomst

In 2040 is Hollands Kroon het innovatie- en inspiratiecentrum op agrarisch gebied van Nederland en daarbuiten. Van nature hebben wij hier wind, een goede bodem en voldoende zoet water. De perfecte omstandigheden voor de agrarische sector om te floreren. De diversiteit in Hollands Kroon qua landschap (grootschalig en kleinschalig) en bodem (zand, klei, etc.) maakt dat we ook een zeer diverse agrarische sector hebben. Van veeteelt, tot akkerbouw, kassen en bollengebied. Dit maakt ook dat we in de volle breedte de agrarische hoofdstad van de toekomst kunnen zijn.

Maar dat niet alleen; door de pioniersmentaliteit van onze ondernemers zijn wij echt voorlopers op het gebied van hoogtechnologische innovatie. De Agritech Campus is het centrum van agrarische kennis en innovatie. Proeftuinen in ons landschap laten zien hoe innovaties in de praktijk worden toegepast. Agriport is een hightech agri-data-energiecluster en broedplaats voor agri-gerelateerde bedrijvigheid, start-ups en scale-ups. Agrarisch ondernemen is in Hollands Kroon nog steeds rendabel, en draagt ook bij aan de omgeving, de natuur en onze samenleving. Agrariërs zijn namelijk actief bezig met het behoud en beheer van de natuur en water in onze gemeente. Het is goed boeren in onze gemeente, maar wel in harmonie met de omgeving. Om dit alles mogelijk te maken gaan we zorgvuldig om met onze landbouwgrond en koesteren we de vruchtbare grond die we hebben.

Hollands Kroon als inspiratiecentrum voor innovatie

De agrarische sector van Hollands Kroon is enorm innovatief. Onze ondernemers zijn echte pioniers. Dat zit in ons bloed. We lopen voor op het gebied van smart farming en precisielandbouw. Dit zijn slimme toepassingen in de agrarische sector waarbij gebruik wordt gemaakt van data technologie. De innovatieve technieken dragen bij aan een toekomstbestendige en duurzame agrarische sector.

De gemeente is een inspiratiecentrum op het gebied van landbouwinnovatie voor Nederland en daarbuiten. De nieuwste landbouwtechnieken komen hier samen en we zijn een locatie voor het in de praktijk brengen van deze initiatieven.

We willen een Agritech Campus realiseren, een netwerk van innovatieve agrariërs, ondernemers en studenten waar kennis en innovatie worden gebundeld en gedeeld op verschillende locaties binnen de gemeente. Deze campus zal opleidingen, onderzoek, ondernemerschap en kennis samenbrengen in de vorm van 'living labs'. Door deze samenwerking kunnen innovaties worden gebruikt als showcases om duurzame hightech land- en tuinbouw te demonstreren aan zowel de sector als de maatschappij, zowel nationaal als internationaal. Daarnaast hebben we de ambitie om agri(tech) onderwijs aan ons te binden en nodigen we HBO/WO-instellingen uit om zich in onze gemeente te vestigen. Het zou bijvoorbeeld fantastisch zijn als een afdeling van de WUR zich hier zou vestigen, zodat kennis direct in de praktijk kan worden toegepast binnen onze gemeente.

We willen volop inzetten op de innovatiekracht van ons gebied. Dit betekent dat we er alles aan doen om innovatie de ruimte te geven in onze gemeente. We stimuleren innovatieve startups en scale-ups. En we helpen, waar mogelijk, agrarische bedrijven met innovatieve ideeën bij het in de praktijk brengen hiervan. We stimuleren en geven de ruimte aan proefvelden en pilotprojecten. Agriport is een belangrijke plek voor bedrijvigheid die de agrarische sector versterkt. Hierbij zoeken we de synergie tussen Tech, energie en Agri. Zo kunnen de datacenters en de energievoorziening een belangrijke rol spelen bij innovatieve ontwikkelingen in de agrarische sector.

Hoofdlijnen uit de participatie

Het landschap als fundament voor toekomstige agrarische activiteiten

Zoals eerder verteld, zijn in Hollands Kroon vrijwel alle agrarische sectoren vertegenwoordigd. Dit komt door de diverse landschappen en bodemstructuren die de gemeente rijk is. Zo zie je in het grootschalige landschap van de Wieringermeerpolders vooral akkerbouw. In de Anna Paulownapolder domineert de bloembollenteelt, terwijl op Wieringen en in Noordelijk Westfriesland de veeteelt centraal staat. Hierdoor hoeven we als agrarische hoofdstad van de toekomst niet slechts op één sector te focussen, maar kunnen we meerdere sectoren tegelijkertijd ontwikkelen, die elkaar bovendien versterken. Dit betekent ook dat er geen uniforme aanpak is voor de toekomst van de agrarische sector voor de gehele gemeente, maar dat er per sector een passende strategie wordt gevolgd. In deze omgevingsvisie zijn de hoofdlijnen van de strategie opgenomen, vervolgens wordt dit verder in detail uitgewerkt in het traject 'Aanpak Landelijk Gebied' dat de Kopgemeenten samen met de agrarische sector en andere stakeholders ontwikkelt.

Er zijn veel kansen voor de boeren in de toekomst in onze gemeente. Onze grond is vruchtbaar, het weer is goed (met veel wind en een prettige temperatuur), we hebben water dichtbij en er is hier minder stikstofgevoelige natuur als in andere gebieden. De agrarische sector kan dus floreren in Hollands Kroon. De toekomstperspectieven voor elke sector verschillen. We leggen de accenten per gebied (en agrarische sector) verschillend. De koers wordt hieronder verder toegelicht.

'De toekomst van de landbouw hangt af van maatwerk per gebied, waarbij specifieke kenmerken en behoeften leidend zijn' (Agrariër bij participatiebijeenkomst)

Hoogtechnologische agrarische sector

Onze boeren maken gebruik van technologische innovaties op hun akkers en verzamelen data om dit zo goed mogelijk te coördineren. Dit wordt ook wel 'smart farming' genoemd. De techniek kan namelijk een oplossing zijn voor veel opgaves zoals zoetwatertekort, bodemvruchtbaarheid en terugdringen van gewasbeschermingsmiddelen. Met precisielandbouw kunnen we specifiek de hoeveelheid voeding en water toedienen aan gewassen die zij nodig hebben. Robots helpen bij het verwijderen van onkruid of het detecteren van ziektes. Met sensoren meten we wat de bodem nodig heeft. De mogelijkheden voor technologische innovaties zijn groot. Door middel van de Agritech Campus wordt de kennis over nieuwe technieken met elkaar uitgewisseld.

We zien met name kansen in de Wieringermeer, Groetpolder en Anna Paulownapolder voor het toepassen van hoogtechnologische toepassingen in de landbouw. Dit omdat de percelen hier grootschalig zijn opgezet en uitermate geschikt om innovatieve ontwikkelingen in de praktijk te brengen.

Extensieve veehouderij met kringlooplandbouw

De stikstofcrisis heeft geleid tot strenge regelgeving en beperkingen voor de landbouwsector, waarbij de nadruk ligt op het verminderen van de uitstoot en het beschermen van kwetsbare natuurgebieden. Hollands Kroon heeft relatief minder stikstofgevoelige natuur dan andere gebieden in Nederland. Dit maakt dat er nog kansen in ons gebied liggen voor veehouderij. Wel moedigen we een verschuiving naar extensieve en biologisch dynamische veehouderij aan. Met extensief bedoelen we dat de boer kleinere groepen dieren houdt op grotere oppervlakten land. Met biologisch bedoelen we boeren die geen gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen of kunstmest en een stapje extra zetten om circulair te zijn en geen reststromen te hebben uit de boerderij (kringlooplandbouw). Duurzaamheid, dierenwelzijn en respect voor het landschap en natuur staat centraal.

Kringlooplandbouw is een speerpunt. Hierbij gaat het om een manier van boeren waarbij niets wordt verspild en reststromen worden hergebruikt. Dat betekent dat alles dat door het landbouwsysteem wordt gebruikt, vanuit datzelfde systeem weer wordt aangevuld. Denk bijvoorbeeld aan plantenresten uit de akkerbouw of groenvoorziening die gebruikt worden als veevoer en mest van het vee dat weer gebruikt wordt op de akker. Door voldoende grond, goede bodemvruchtbaarheid, vruchtwisseling en optimale inzet van dierlijke mest te bevorderen, creëren we voordelen voor beide sectoren. Vooral op Wieringen en in Noordelijk Westfriesland is veeteelt te vinden. Hier zijn kansen voor extensieve veehouderij met kringlooplandbouw.

'Benut de kansen van agrarisch natuurbeheer; ook met oog op vrijkomende middelen van het Rijk.'
(Agrariër uit Hollands Kroon)

Hoofdlijnen uit de participatie

Zet in op agrarisch natuur- en vogelbeheer

Één van de lessen vanuit de participatie voor de toekomst van het landelijk gebied is: Verken manieren om landbouw te combineren met natuurontwikkeling en stem de aanpak voor vergroening en biodiversiteit af per gebied. Dit betekent bijvoorbeeld bij een voedselproductiegebied dat we natuur en productie naast elkaar laten bestaan door natuurvriendelijke oevers en groene akkerranden.

Voor het voortbestaan van de agrarische sector is gezonde bodem en het in stand houden van de biodiversiteit essentieel. We zien een belangrijke rol voor de agrariër als natuurbeheerder en vogelbeschermer. Daarom stimuleren we het verbeteren en versterken van de biodiversiteit in de bodem, bovengronds, in het water, langs akkerranden en in weidevogelgebieden. Dit betekent dat agrarische activiteiten worden gecombineerd met het beheer van natuurlijke elementen. Hierbij kan je denken aan het creëren van bloemrijke akkerranden, natuurvriendelijke oevers en, het behoud van natuurlijke landschapselementen zoals houtwallen en (drink)poelen, en het stimuleren van biologische landbouwpraktijken. Deze maatregelen dragen bij aan het behoud van verschillende planten- en diersoorten en het versterken van de ecologische veerkracht in het gebied. Natuur inclusief boeren is dan ook ons speerpunt.

Daarnaast richten we ons op weidevogelbeheer, waarbij we speciale aandacht besteden aan het beschermen en bevorderen van het leefgebied van weidevogels. Denk hierbij aan het creëren van geschikte broed- en voedselgebieden en het nemen van

maatregelen om verstoring en predatie te minimaliseren. We streven ernaar om de weidevogelpopulaties te behouden en te verbeteren zodat deze iconische vogels een vertrouwd en onderdeel van ons landschap blijven.

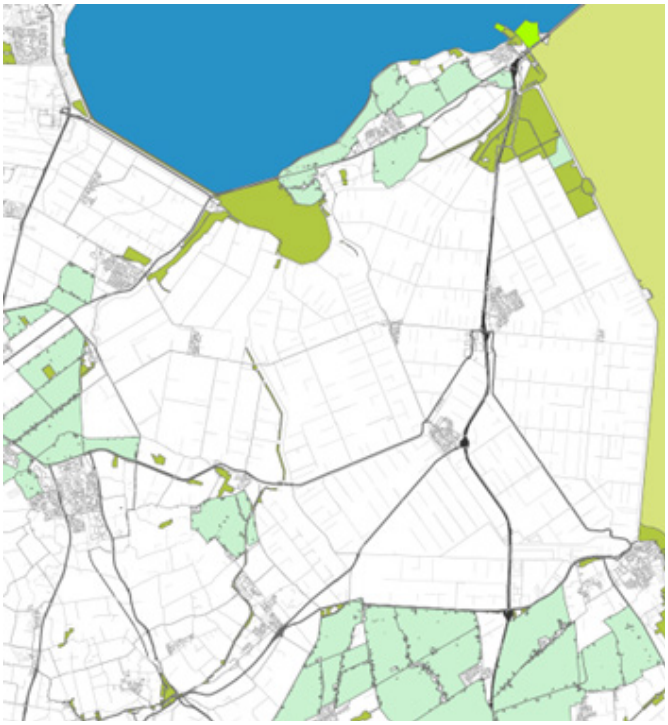
Agrariërs kunnen een belangrijke rol spelen in deze inspanningen en moeten worden beloond wanneer zij hieraan bijdragen. Dit kan door middel van verschillende subsidies die beschikbaar zijn vanuit het Rijk en de Provincie, maar ook de gemeente draagt actief bij aan verschillende projecten.

Natuurbeheer en weidevogelbeheer zien we als mogelijkheid door de gehele gemeenten. De weidevogelleefgebieden liggen met name op Wieringen, maar ook in de Anna Paulownapolder en Noordelijk Westfriesland.

Onze agrariërs verbouwen biobased bouwmaterialen

In het vorige hoofdstuk hebben we het al gehad over biobased bouwen. We zien voor de agrarische sector kansen om biobased materialen te verbouwen; deze sector kan bijvoorbeeld gewassen telen waar isolatiematerialen en andere bouwmaterialen van worden gemaakt. Het gaat dan met name om het verbouwen van biobased gewassen als wisselteelt. We onderzoeken of en waar we in Hollands Kroon hiervoor een pilot kunnen opzetten. Hierbij werken wij samen met de Omgevingsdienst Noord-Holland.

Muntgroen = weidevogelleefgebied

We richten ons op de Wieringermeer voor de teelt van biobased gewassen, omdat de grote percelen hier geschikt zijn voor grootschalige landbouw. We realiseren ons echter dat in deze gebieden voornamelijk hoogrenderende gewassen, zoals pootaardappelen, worden verbouwd. Momenteel leveren biobased gewassen financieel aanzienlijk minder op dan traditionele gewassen. Daarom beschouwen we biobased teelt nu vooral als een wisselteelt. Dit is echter uitdagend, omdat veel biobased gewassen meerjarige teelten zijn, zoals Olifantsgras en Paulownia bomen, die moeilijk als wisselteelt kunnen worden gebruikt. We zien mogelijkheden voor deze gewassen op de minder vruchtbare landbouwgronden.

Als de vraag naar biobased materialen in de woningbouw toeneemt, wordt het verdienmodel waarschijnlijk aantrekkelijker. Als gemeente streven we ernaar om meer biobased materialen toe te passen in onze woningbouw. Onder ambitie 1. gaven we al aan dat we ons inspannen om in 2030 minimaal de helft van de woningen circulair te bouwen. We onderzoeken de mogelijkheid om een verplicht percentage biobased materialen op te nemen in nieuwe woningbouwontwikkelingen waar de gemeente initiatiefnemer is.

Verbreding van activiteiten: multifunctionele landbouw

We brengen het verhaal van de agrarische sector in Hollands Kroon tot leven, zodat zowel onze inwoners als toeristen dit echt kunnen ervaren door de diverse agrarische activiteiten die worden aangeboden. Hiermee bedoelen we dat boeren, naast hun reguliere bedrijfsvoering, extra activiteiten aanbieden om mensen kennis te laten maken met het boerenleven. Denk hierbij aan gezellige theetuinen, kamperen bij de boer, boerderijexcursies en boerderijwinkels. Op deze manier verdienen boeren een extra inkomen en ontdekken de inwoners al het prachtigs dat in de gemeente wordt geproduceerd. Dit biedt ruimte voor diversiteit en nieuwe initiatieven die bijdragen aan de levendigheid van ons gebied.

We merken echter wel verschillen in hoe de verbreding van activiteiten per gebied wordt ingevuld. Wieringen, Anna Paulownapolder en Noordelijk Westfriesland lenen zich goed voor kleinschalige tot middelgrote activiteiten, gericht op zowel inwoners als toeristen. Hierbij kun je denken aan theetuinen, tulpenexcursies en kampeerplaatsen. Aan de andere kant is de Wieringermeer meer geschikt voor grootschaligere uitbreiding van activiteiten, zoals vergaderlocaties, die zich meer richten op de zakelijke markt en grotere agrarische evenementen.

Natuur, water en landbouw werken samen

We streven naar een bloeiende agrarische sector die hand in hand gaat met de natuur. Natuurinclusief boeren is het speerpunt.

De groene ruimte is van onschatbare waarde

Sinds 1990 is het aantal wilde dieren en planten dat typisch is voor het boerenlandschap gehalveerd (WWF, Living Planet Report, 2023). Dit komt onder andere doordat onze groene gebieden onvoldoende met elkaar verbonden zijn, veel eentonige gewassen, het land intensief wordt gebruikt en er veel bemest wordt. Het verbeteren van de bodem en de natuur is daarom erg belangrijk voor onze toekomst.

We streven naar ruimte voor natuur, biodiversiteit en water in de gemeente, en zetten daarbij in op het realiseren van natuurstapstenen, ecologische verbindingen en groenblauwe dooradering. Hierdoor kunnen insecten en dieren zich vrij door de hele gemeente en zelfs daarbuiten kunnen bewegen. We focussen op bestaande natuurstructuren en versterken deze.

Om de biodiversiteit te vergroten, willen we agrarisch natuurbeheer aanmoedigen. Dit betekent dat agrarische activiteiten gecombineerd worden met het beheren van natuur. Denk hierbij aan het creëren van bloemrijke randen langs akkers, het behouden en herstellen van natuurlijke landschapselementen zoals houtwallen en poelen, en het aanmoedigen van biologische landbouwpraktijken. Deze maatregelen helpen om verschillende planten- en diersoorten te behouden en de ecologische veerkracht in het gebied te versterken.

Daarnaast richten we ons op weidevogelbeheer, waarbij we speciale aandacht besteden aan het beschermen en bevorderen van het leefgebied van weidevogels. Hierbij kan je denken aan het creëren van geschikte broed- en voedselgebieden en het nemen van maatregelen om verstoring en predatie te minimaliseren.

Een andere aanpak per gebied

In elk gebied van onze gemeente zien we mogelijkheden om de natuur en biodiversiteit te verbeteren. Echter, de aanpak en focus verschillen per gebied.

Op Wieringen en in het Westfriese landschap leggen we de nadruk op weidevogels door het bevorderen van vochtig kruidenrijk grasland en het laat maaien van weilanden. Ook hebben we de ambitie om de landschapsstructuren op Wieringen terug te brengen in samenwerking met partners als Landschapszorg Wieringen en Landschap NH.

In de Anna Paulownapolder en langs het Amstelmeer streven we naar het verbeteren van de groenblauwe dooradering door historische kreken terug te brengen in het landschap. Dit willen we realiseren door middel van rietmoerassen en lage tot middel hoge houtachtige vegetatie. Daarnaast willen we opgaand groen toevoegen langs de akkerranden, zoals bloemrijke akkerranden, houtwallen en laagblijvend groen.

Om de biodiversiteit en het bodemleven in de Wieringermeer te versterken, is het cruciaal om extra in te zetten op groenblauwe dooradering. We willen de groenstructuren langs de A7 versterken, zodat verschillende natuurstapstenen met elkaar kunnen worden gecombineerd richting het Robbenoordbos. Langs de sloten in de Wieringermeer onderzoeken we, samen met HHNK, de mogelijkheid om natuurvriendelijke oevers te creëren met flauwe hellingen en kleine tot middelhoge houtachtige vegetatie. De waterlopen dienen wel voldoende diep te blijven om waterdoorstroming te waarborgen. Daarnaast willen we, net zoals in de Anna Paulowna Polder, de grootschalige agrarische percelen voorzien van een natuurinclusieve akkerrand met opgaand groen.

Verder bekijken we de mogelijkheid om de ruimtes onder en rondom de energie-infrastructuur in te richten als natuurstapstenen. Op deze manier willen we optimaal gebruikmaken van de beschikbare ruimte om natuur te bevorderen en de biodiversiteit te vergroten.

Wat bedoelen we hiermee?
Natuurstapstenen: kleine oppervlakten groen door het landschap, die diersoorten helpen te verplaatsen van het ene naar het andere natuurgebied.
Ecologische verbindingen: de groene verbinding tussen het ene natuurgebied en het andere natuurgebied die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur. Dieren gebruiken ze als trekroutes en als tijdelijk leef- en voortplantingsgebied.
Groenblauwe dooradering: het netwerk van de natuurlijke elementen in het landschap. Dit netwerk bestaat zowel uit droge landschapselementen, zoals houtwallen, bomenrijen, kruidenrijke randen, als uit natte elementen, zoals sloten, beken met natuurlijke oevers en poelen.

NNN netwerk

Het voltooien van het NNN (Natuurnetwerk Nederland) vormt een doelstelling van de Provincie Noord-Holland. Onze gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een robuust groen en waterrijk netwerk te creëren dat naadloos aansluit op het NNN. Hoewel de hoeveelheid NNN-gebied in gemeente Hollands Kroon niet buitensporig groot is in vergelijking met andere gemeenten, hebben recente ontwikkelingen wel bijgedragen aan het versterken van natuurwaarden. Een voorbeeld hiervan is de aankoop van gronden langs het Oude Veer (zowel het Lage als het Hoge Oude Veer) in Anna Paulowna door de Provincie, met de intentie om deze als natuur in te richten.

Bovendien streeft de Provincie ernaar om 1.478 hectare bos aan te planten, waarvan 1.398 hectare als 'nieuw' bos (buiten bestaande natuurgebieden). Momenteel wordt onderzocht hoe het Robbenoordbos en Dijkgatsbos kunnen worden uitgebreid. Vanuit de gemeente hechten wij belang aan het versterken van de groenblauwe dooradering in de Wieringermeer. Daarom kijken we niet alleen naar de bosuitbreiding, maar ook hoe deze kan aansluiten/bijdragen bij/aan andere opgaven. Hierbij gaan we uit van de volgende synergie:

- Natuurontwikkeling en recreatie gaan hand in hand. Hier koppelen we de ambities op recreatie vanuit de Kustvisie.
- De agrarische sector speelt een belangrijke rol en kan bijdragen met nieuwe (biobased) teelt aan de contouren van de bosuitbreiding.
- Ontwikkeling van verblijfsaccommodatie/recreatiewoningen rondom de IJsselmeerkust.

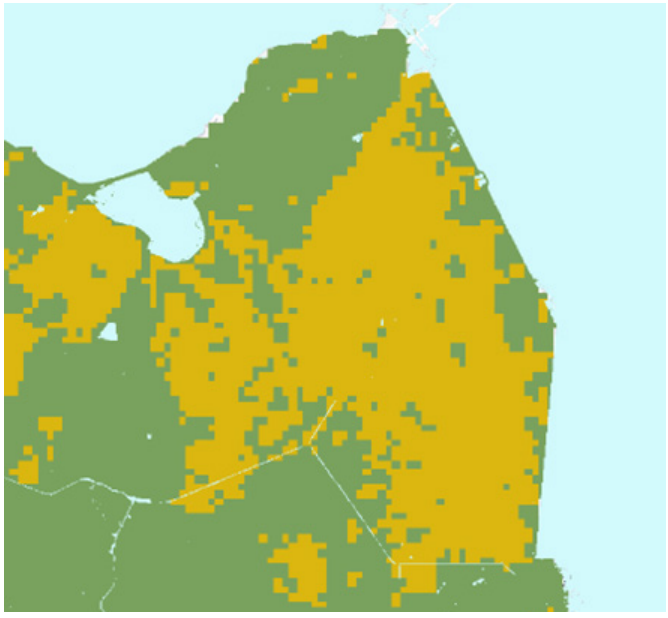
Hoofdlijnen uit de participatie

Faciliteer de boer als zoetwatermanager

Waterbeschikbaarheid en waterkwaliteit zijn belangrijke thema's in de Kop door verzilting en klimaatverandering. Het zoete water in onze gemeente wordt aangevoerd vanuit het IJsselmeer. De belangrijkste zoetwaterbuffer van Nederland. De aanvoer van zoet water is erg belangrijk, niet alleen voor drinkwater maar ook voor natuur en landbouw. De landbouw gebruikt zoet water bijvoorbeeld voor het beregenen van hun gewassen en het uitspoelen van verzilting. De zoetwatervoorraad in het IJsselmeer wordt echter krapper door klimaatverandering en een toenemende watervraag. Het is niet meer vanzelfsprekend dat het IJsselmeer in de toekomst kan voorzien in al onze waterbehoefte. Daarom moeten we zorgvuldiger omgaan met het zoete water. Voor de verdeling van het zoete water gebruikt het Hoogheemraadschap een verdringingsreeks. Het Amstelmeer vormt, net zoals het IJsselmeer, een zeer belangrijke zoetwaterbuffer in de gemeente. Daarom heeft het behouden van de huidige omvang van het Amstelmeer onze voorkeur. We faciliteren geen verdere ontwikkelingen die landaanwinning mogelijk maken in het Amstelmeer of die ten koste gaan van de beschikbare watervoorraad.

De zoetwatertoevoer is met name belangrijk voor de gebieden in de gemeente die te maken hebben met verzilting. Dit zien we in delen van de Anna Paulownapolder en Wieringermeer. Hier wordt het zoete water gebruikt om zout uit te drukken. Wanneer er minder

Groen: gebieden met geen noemenswaardige verzilting, geel: gebieden met sterke interne verzilting (in droge perioden kan er onvoldoende zoet water beschikbaar zijn om het zoute water door te spoelen.

'De beschikbaarheid van zoet water wordt steeds crucialer. We hebben het dan over het belang van waterbesparing, het vergroten van waterbuffering en het ontwikkelen van robuuste watersystemen' (Agrariër bij participatiebijeenkomst)

'De bewustwording bij de agrariër is ongekend hoog'
'Verzilting is de sluipmoordenaar in de Kop'
(Agrariërs bij participatiebijeenkomst)

zoet water aangevoerd wordt zal het gebied eerder verzilten. Dit heeft cruciale gevolgen voor de landbouw in het gebied. Daarom moeten we nu in actie komen. Op dit moment zijn we namelijk kampioen in het afvoeren van water richting de zee bij bijvoorbeeld hevige regenval. We moeten in de toekomst toewerken naar manieren om het zoete water juist vast te houden zodat we dit op een later moment kunnen gebruiken.
De verziltingssituatie heeft dan ook onze aandacht. We moeten wel in actie komen voor het te laat is, om ervoor te zorgen dat onze vruchtbare grond nog goed bruikbaar blijft, nu en in de toekomst. We zetten dan ook volop in op watermanagement op het agrarisch bedrijf. Het is belangrijk dat grondeigenaren het zoet water dat op hun perceel valt beter vasthouden en watergebruikers moeten kijken naar alternatieve bronnen. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruik maken van ondergrondse wateropslag, druppelirrigatie voor gewassen, peilgestuurde drainage of innoveren op het gebied van precisielandbouw. Zodat er minder zoet water nodig is om de gewassen te beregenen. De gemeente vraagt actief aandacht bij andere overheden voor de watertoevoer richting ons gebied. Daarnaast stimuleren we de agrarische sector actief om zelfredzaam te worden op het gebied van waterbehoefte. Dit doen wij niet alleen. Het Hoogheemraadschap heeft hier een leidende rol in. Boeren vervullen in de toekomst meer en meer een rol als zoetwatermanager.

Chemische gewasbescherming als laatste mogelijkheid

Boeren zonder chemische gewasbeschermingsmiddelen. Dat is ons doel. We zien dat steeds meer agrariërs hier al bewust mee bezig zijn. Zo zijn er al verschillende technologische innovaties in omloop zoals robots die onkruid verwijderen met lasers. Daarnaast voert de samenleving ook druk uit op de agrarische sector om deze verandering in te zetten.

Toch is het nog niet zo gemakkelijk. Niet voor alle gewasbeschermingsmiddelen is op dit moment een goed alternatief beschikbaar. Als deze middelen niet meer gebruikt mogen worden dan kan de voedselvoorziening mogelijk in gevaar komen. We zijn ons ervan bewust dat de transitie naar biologische teelt dus niet zomaar is gerealiseerd. Hier is tijd voor nodig. Wel is het belangrijk om een stip aan de horizon te zetten waar we naartoe willen. We faseren chemische middelen dus langzamerhand uit, zetten in op technologische ontwikkelingen die mechanisch planten kunnen beschermen en biologische oplossingen.

Agriport versterken als hightech agri-techcluster

Agriport ligt als hotspot in de agrarische hoofdstad. Agriport heeft een zeer goede infrastructuur, zowel voor auto, data als energie. Deze vestigingskwaliteiten maken Agriport een interessante vestigingslocatie voor de versterking en verbreding van de economie van de gemeente. Een plek waar innovatieve bedrijvigheid gerelateerd aan de agrarische sector bij elkaar komt en hierdoor bijdraagt aan de agrarische hoofdstad van de toekomst. Agriport is net als de Eemshaven ook een vestigingslocatie voor grootschalige datacenters. Op deze plek wordt agri, energie, dataverzameling en glastuinbouw met elkaar gecombineerd. Al deze onderdelen versterken elkaar. Voor smart farming is dataverzameling en uitwisseling van groot belang. De reeds gevestigde techbedrijven investeren bijvoorbeeld in de agrarische sector om te innoveren voor een toekomstbestendige sector. Als gemeente willen we de dynamiek van grootschalige ontwikkelingen en investeringen in onze regio benutten als vliegwiel voor een brede welvaart in Hollands Kroon.

Agriport is als werklocatie cruciaal voor de ambitie 'agrarische hoofdstad van de toekomst'. Daarom is het wenselijk dat bedrijven die zich hier vestigen op Agriport een link hebben met de agrarische sector of deze versterken. We streven naar een cluster van agrarische bedrijvigheid dat bijdraagt aan de groei en ontwikkeling van de gemeente en de regio. We koppelen hier verschillende

sectoren die kennis met elkaar uitwisselen om elkaar te versterken. Agriport is tevens een broedplaats voor innovatieve startups en scale-ups in de agrarische sector.

Ontwikkelprincipes toekomst Agriport

De kracht van Hollands Kroon en daarmee ook van Agriport ligt in de grote ruimte en in de grote structuren (snelweg, energienetwerken) die door het gebied lopen. Er is en blijft hoogstwaarschijnlijk veel vraag naar ruimte door verschillende ontwikkelingen in de gemeente en specifiek op en rondom Agriport. Denk hierbij aan uitbreiding van glastuinbouw, datacenters, logistiek, startups en scale-ups. Echter is er maar beperkte ruimte op Agriport. Dit roept de vraag op hoe we de groei een plek kunnen geven terwijl we geconfronteerd worden met schaarste op verschillende fronten. Daarnaast moeten we rekening houden met andere opgaven die zich in het gebied afspelen, zoals met name de energietransitie en het behoud van vruchtbare landbouwgrond. Hier is het van belang om te prioriteren in ruimtegebruik. Hoewel grootschalige ontwikkelingen de gemeente in de afgelopen jaren een economische impuls gegeven, hebben deze ook veel impact gehad op de omgeving. Daarom willen we ook niet zomaar verder groeien en werken we aan de landschappelijke inpassing van deze ontwikkelingen, een visie op de A7 corridor en randvoorwaarden voor verdere ontwikkeling. De toekomst van Agriport geven we daarom vorm aan de hand van twee algemene ontwikkelprincipes.

Toegelicht: Verbetering landschappelijke inpassing en groen

De grootschalige ontwikkelingen op Agriport van de afgelopen jaren hebben ervoor gezorgd dat de beleving van het landschap langs de A7 bij Agriport is veranderd. Achteraf constateren we dat er tijdens deze ontwikkelingen te weinig aandacht is geweest voor landschappelijke inpassing. Ook kan er in brede zin veel meer gedaan worden aan natuurontwikkeling op bedrijventerreinen. Daarom werken we samen met bedrijven aan goede planvorming vooraf en behoud en herstel van landschappelijke waarden.

Principe 1: Ontwikkeling binnen de huidige contouren

Voordat we overwegen om de contouren van Agriport beperkt uit te breiden, kijken we eerst naar de mogelijkheid om het gebied binnen de huidige contouren te optimaliseren en te ontwikkelen. Daarbij is veel aandacht voor het verbeteren van de groenstructuur en landschappelijke inpassing. Binnen de huidige contouren van Agriport is het voor bedrijven mogelijk om hun bedrijf in de toekomst te ontwikkelen. Dit kan door middel van revitalisering, herstructurering, transformatie of meervoudig grondgebruik. We streven naar meervoudig ruimtegebruik op Agriport, waarbij zowel de glastuinbouw, datacenters als andere bedrijvigheid de regionale economie en de agrarische sector versterken. Kansen liggen met name in functies die passen bij de speerpuntsectoren; agri, tech of energie. Grootschalige distributiecentra (ook wel XL locaties genoemd) horen daar niet bij.

Toegelicht: datacenters

Het gebruik van data wereldwijd blijft groeien, en daarmee ook de vraag naar geschikte locaties. Deze sector is sterk in ontwikkeling en technische innovaties hebben veel invloed op de fysieke ontwikkellocaties. Het is daarom belangrijk om in afstemming met de rijksoverheid en provincie de in Noord-Holland gevestigde infrastructuur voor datacenters te versterken c.q. optimaal benutten. De gemeente ziet hierin, mits passend in de datacenterstrategie en vestigingsvoorwaarden, kansen voor de regio en brede welvaart.

Principe 2. Toekomstperspectief Agriport

De groeiende vraag naar economische ontwikkellocaties, zowel autonoom als regionaal, vereist dat we vooruitkijken. Deze omgevingsvisie kijkt ten slotte door naar 2040. Daarom willen we het idee van een beperkte uitbreiding van Agriport op termijn niet volledig terzijde schuiven. Dit wordt ondersteund door onze plannen voor woningbouw langs de A7-corridor, die we willen verbinden met de bedrijvigheid in de Wieringermeer. Bij een proces om tot keuzes te komen hoort dat we vooraf met alle partijen in gesprek gaan over de invulling van de A7 corridor en Agriport. De opties voor uitbreiding worden uitgewerkt en afgewogen in een toekomstperspectief voor Agriport dat als hoofdstuk wordt toegevoegd aan deze omgevingsvisie.

Kaart met de huidige contouren van Agriport

Net als bij alle grootschalige ontwikkelingen in Hollands Kroon hanteren we uitgebreide participatie vooraf, maar ook tijdens het proces als dat noodzakelijk is. Ontwikkelingen moeten niet enkel bijdragen aan economische 'groei', maar ook aan sociale en maatschappelijke doelstellingen. Hiervoor is het 'Inspiratiekader Brede Welvaart' opgesteld voor nieuwe initiatieven van grootschalige- en bedrijfsontwikkelingen op basis van de economische, sociale, ruimtelijke en duurzame meerwaarde voor korte en lange termijn.

Grootschalige energievoorzieningen

Het gebied Agriport is door de ligging en al aanwezige voorzieningen een logische plek voor grootschalige energieontwikkelingen. We hebben het dan over het aanleggen van de 380kV netuitbreiding Noord-Holland Noord, de aanlanding van wind op zee (VAWOZ) en mogelijk elektrolyse. Besluiten hierover worden genomen door het landelijke bestuur, omdat de gemeente niet de bevoegdheid heeft voor dergelijke omvangrijke projecten. Deze maatregelen zijn simpelweg noodzakelijk. De keuze is niet of maar wel hoe we hier het beste mee om kunnen gaan. Daarom zijn wij en de regiogemeenten betrokken bij de trajecten en spreken wij ons gezamenlijk uit over wat wij wel en niet wenselijk vinden.

Het heeft onze voorkeur, ook van de regiogemeenten, om het 380 KV station te plaatsen op Agriport nabij het huidige hoogspanningsstation Middenmeer 150. Alles overwegende heeft deze locatie de minst negatieve impact voor de regio, zijn risico's goed beheersbaar en zijn de synergievoordelen hier het grootst. Voorwaarde is dat het plan goed wordt ingepast en maatschappelijke 'terugbetaling' goed wordt uitgewerkt. Dit past in de regionale visie en het maakt het mogelijk om de ambitie voor de ontwikkeling van de A7-corridor, waarbij woningbouw en bedrijvigheid elkaar versterkt, verder uit te werken. Ook past dit in onze visie op Agriport als vliegwiel voor brede welvaart. Vooral de bovengrondse masten hebben visuele impact. Door de juiste mitigerende maatregelen kan onnodige industrialisatie in het landschap worden voorkomen. De verbinding brengt ook oplossingen voor het netcongestieprobleem. En er zijn koppelkansen met duurzame energieoplossingen zoals waterstof. Hierdoor kunnen nieuwe woningbouwprojecten en bedrijven weer een nieuwe of zwaardere aansluiting krijgen. Ook biedt het kansen voor nieuwe bedrijvigheid om zich te vestigen. De uitbreiding is ook noodzakelijk om de transitie van het aardgas af te kunnen realiseren. Naast ruimtelijke impact biedt het dus mogelijkheden voor groei in de gemeente maar ook voor de regio.

De aanlanding van wind op zee (VAWOZ) kan in verschillende vormen plaatsvinden. Via elektrolyse op zee komt er waterstof aan land door het Waterstofnetwerk Nederland. Deze gaat gedeeltelijk bestaan uit bestaande buisleidingen, nu nog in gebruik voor aardgas. Dit heeft weinig tot geen ruimtelijk impact. De regio Kop van Noord-Holland heeft de uitdrukkelijke wens om gekozen te worden als aanlandlocatie voor waterstof omdat dit past in de ambitie om een landelijke waterstofhub te worden.

Aanlanding middels elektriciteit is een andere mogelijkheid. Hoewel de kabels hierbij ondergronds komen te liggen vraagt dit ruimte voor de plaatsing van een converterstation en mogelijk ook een elektrolyser en/of batterij. Ook hiervoor zijn meerdere hectares aan grond nodig. Mogelijk betekent een elektrische aanlanding dat er vanaf het 380kV station een dubbele mastenrij in plaats van een enkele mastenrij nodig is richting het zuiden. De meerwaarde van deze ontwikkeling kan zijn dat er veel energie beschikbaar komt voor economische activiteiten. Vooral op nationaal niveau is dit belangrijk vanwege de bijdrage aan landelijke klimaatdoelstellingen. Een elektrische aanlanding kan potentieel bijdragen aan brede welvaart, als dit aanbod van elektriciteit bijdraagt aan het faciliteren van hoogwaardige werkgelegenheid. Dit is echter niet met zekerheid te zeggen. Om deze reden staan we enkel onder voorwaarde van het vergroten van de brede welvaart open voor een elektrische aanlanding. Dit zou geborgd kunnen worden door middel van een duurzaam investeringsfonds in de regio. Met dit duurzame investeringsfonds kan de Wieringermeerpolder zich verder door ontwikkelen tot hoogwaardig, innovatief, economisch gebied. Een innovatief data en agri-techcluster met nationale impact.

Grote windmolens

In Hollands Kroon staan 99 windmolens die deel uitmaken van windpark Prinses Ariane (ook wel Wieringermeer). Eén van de afspraken bij de komst van dit windmolenpark is dat de solitaire windmolens (32 stuks) moeten worden verwijderd. De uiterste datum hiervoor is februari 2026. De gemeente staat op dit moment geen nieuwe windmolens toe. Hierbij moeten we wel vermelden dat de provincie NH bevoegd gezag is voor windmolens vanaf 5 MW of groter of meer dan 2 stuks.

Landbouw als onderdeel van de energievoorziening

De vraag naar energie is in onze regio de afgelopen jaren toegenomen. Hierbij speelt de industrialisatie van de agrarische sector, verduurzaming van de maatschappij (warmtepompen, elektrische auto's) maar ook de komst van de glastuinbouw, datacenters en de groei van Agriport een rol. Tegelijkertijd staan we met elkaar voor een uitdaging waarbij we van fossiele energie af moeten stappen en meer duurzame energie moeten gaan opwekken. In het klimaatakkoord hebben we, Nederland, hier afspraken over gemaakt richting 2050.

In onze gemeente wordt onder andere door de aanwezigheid van windpark Wieringermeer al veel duurzame energie opgewekt. Afgewogen tegen het energieverbruik in de gemeente is dit echter nog lang niet genoeg duurzame energie. Kleine stappen die genomen kunnen worden zijn het realiseren van zonnepanelen op elk dak en kleine windmolens voor agrariërs. Daarnaast is het nodig om minimaal in te zetten op de bestaande afspraken uit de RES, 3,6 TWh aan duurzame energie opwek voor NHN in 2030 maar ook daarna richting 2050. Binnen de gemeente zijn zonneweides op agrarische grond uitgesloten.

Geen zonnepanelen op agrarische grond, wel op daken

We gaan zuinig om met onze agrarische grond en blijven dan ook bij het uitgangspunt dat we geen zonnepanelen/ zonneparken toestaan op agrarische grond. We zien nog voldoende mogelijkheden om de zonnepanelen te plaatsen op (agrarische) daken. Een belangrijk aandachtspunt bij de bouw van nieuwe gebouwen is dat het dak voldoende stevig is om de zonnepanelen constructie te kunnen dragen.
In de toekomst zien we ook mogelijkheden voor de opslag van energie in lokale batterijen. De huidige beschikbare batterijen zijn echter vooral geschikt voor dagopslag van energie en zijn nog niet krachtig genoeg om de energie voor langere tijd op te slaan of voor seizoensopslag. Echter gaat deze technologie snel en is dit in de toekomst wellicht wel mogelijk.

Kleine windmolens bij bedrijven in het buitengebied

Veel agrarische ondernemers zijn bezig met verduurzamen en hebben vaak zonnepanelen liggen op de daken van hun agrarische bebouwing. De zonnepanelen leveren hoofdzakelijk stoom in de zomermaanden. In de winter, wanneer er minder zon is, leveren de zonnepanelen minder stroom en kan een kleine windmolen een goede aanvulling zijn om voldoende stroom op te wekken die benodigd is. We stimuleren agrarische ondernemers om hun bedrijf te verduurzamen en staan een kleine windmolen toe als aanvulling op de energie opwek. Wel is de landschappelijke inpassing van deze kleine windmolens een belangrijk aandachtspunt. We stellen aparte beleidsregels op voor kleine windmolens.

Zware mobiliteit rijdt op waterstof

Als gemeente zetten we samen met medeoverheden uit de provincie en het bedrijfsleven in op waterstof in de mobiliteitssector. Het gaat hierbij specifiek om waterstof voor zware mobiliteit en industrie. Dit past binnen onze nieuwe koers: in plaats van ons te richten op enkel waterstoftankstations, werken we aan de ontwikkeling van Clean Energy Hubs. Deze hubs bieden niet alleen toegang tot waterstof, maar integreren verschillende duurzame energieoplossingen, waardoor ze bijdragen aan een toekomstbestendige energie-infrastructuur in de provincie.

We zien met name kansen voor waterstofgebruik bij zware transport zoals vrachtwagens. We zijn niet zo zeer voorstander van het gebruik van waterstof bij personenauto's omdat er al veel (duurzame) waterstof nodig is om de zware industrieën te verduurzamen en er alternatieve duurzame energiebronnen beschikbaar zijn voor personenauto's.

Waterstof is een relatief nieuwe technologie in de energiewereld. Om deze reden is er nog weinig regelgeving en beleid op dit gebied. We wachten de in ontwikkeling zijnde wet- en regelgeving hierover af.

Ontwikkelprincipes voor grootschalige ontwikkelingen

Voorgaand zijn verschillende grootschalige ontwikkelingen besproken. Deze ontwikkelingen kunnen aanzienlijke gevolgen hebben voor zowel de gemeente als onze inwoners. Daar waar we bevoegd gezag zijn, houden we controle over de besluitvorming. We willen de impact van deze grootschalige veranderingen benutten om het algemene welzijn binnen de gemeente te versterken. Desalniettemin, zijn er situaties waarin de Provincie of het Rijk het bevoegd gezag zijn voor ontwikkelingen. In deze gevallen zoeken we als gemeente samenwerking en streven naar een positieve bijdrage aan onze gemeenschap en leefomgeving. We hebben ontwikkelprincipes opgesteld die ons helpen bij het maken van een juiste afweging in toekomstige grootschalige ontwikkelingen.

Ontwikkelprincipes

- Grootschalige ontwikkelingen en investeringen in de gemeente moeten bijdragen aan de brede welvaart en algemeen welzijn van de inwoners.
- Uitgebreide inwonerparticipatie is een cruciaal onderdeel van grootschalige ontwikkelingen, zowel voorafgaand als gedurende het proces.
- Ontwikkelingen moeten niet enkel bijdragen aan economische groei maar ook aan de sociaalmaatschappelijke doelen van de gemeente.
- Agrarische hoofdstad van de toekomst is een belangrijk speerpunt van de gemeente. Vaak vinden grootschalige ontwikkelingen plaats op agrarische gronden. Daarom hechten wij veel waarde aan het zorgvuldig afwegen van ons ruimtegebruik. Ruimte is schaars en we wegen de belangen van de agrarische sector sterk mee in deze afweging.
- Grootschalige ontwikkelingen dienen een hoogwaardige landschappelijke inpassing te krijgen.
- Om de invloed van grootschalige ontwikkelingen op de brede welvaart van de gemeente te toetsen gebruiken we het Inspiratiekader Brede Welvaart.
- Duurzaamheid speelt een essentiële rol in grootschalige ontwikkelingen. We streven naar projecten en investeringen die het milieu respecteren en de natuur beschermen.
- Transparantie en open communicatie zijn cruciaal tijdens het hele proces van grootschalige ontwikkelingen. We willen de gemeenschap op de hoogte houden van de voortgang.
- Grootschalige ontwikkelingen kunnen tevens bijdragen aan versterking van de lokale economie, bijvoorbeeld door toerisme te stimuleren, investeerders aan te trekken en lokale ondernemers kansen bieden om zich te ontwikkelen.
- Grootschalige ontwikkelingen bieden ook kansen om onze dorpskernen of gebiedsontwikkelingen te versterken. Denk bijvoorbeeld aan investeringen van bedrijven in de lokale gemeenschap zoals dorpscentra, onderwijs, non-profit organisaties etc.
- Grootschalige ontwikkelingen bieden ook kansen om onze dorpskernen of gebiedsontwikkelingen te versterken. Denk bijvoorbeeld aan investeringen van bedrijven in de lokale gemeenschap zoals dorpscentra, onderwijs, non-profit organisaties etc. Bedrijven die zich willen vestigen in de gemeente en een aanzienlijk waterverbruik verwachten, verwerken het verminderen van watergebruik als een essentieel onderdeel van hun ontwerpprincipes. Zij tonen aantoonbaar aan dat zij maximale inspanningen leveren om het gebruik van zoet water zoveel mogelijk te beperken.
- We merken dat bedrijven die gebruik maken van arbeidsmigratie de huisvesting niet (altijd) op orde hebben. Grootschalige ontwikkelingen die gebruik maken van arbeidsmigratie dragen actief bij om het huisvestingsvraagstuk sluitend te krijgen.

We gaan zorgvuldig om met onze landbouwgrond

Een groot deel van onze gemeente bestaat uit landbouwgrond. En deze beh oort tot de vruchtbaarste van Nederland. Dit waardevolle landbouwgebied willen we koesteren en we zijn van mening dat de economische potentie ervan behouden moet blijven in de toekomst.

Innovatieve en duurzame agrarische bedrijven krijgen voorrang

Toch willen we benadrukken dat we het belangrijk vinden dat de landbouwgrond niet uitsluitend een economische rol speelt, maar ook een bijdrage levert aan de samenleving en omgeving. Ons streven is daarom gericht op kwalitatief gebruik van de beschikbare ruimte, eerder dan kwantitatief ruimtegebruik. Dit betekent dat we partner zijn voor agrarische bedrijven die zich inzetten voor de transitie van de landbouw naar een duurzame toekomst. Denk hierbij aan innovatieve landbouwtoepassingen, circulaire, natuurinclusieve, of biologische landbouw. We begrijpen dat deze toekomstbestendige benaderingen meer ruimte vereisen dan traditionele landbouw, en willen dat waar nodig steunen.

We geven prioriteit aan woningbouw

Er zijn andere ontwikkelingen in de gemeente die ook ruimte nodig hebben, zoals bijvoorbeeld woningbouw. Wanneer we nieuwe woonwijken ontwikkelen, gebeurt dit meestal aan de randen van dorpen, waarbij agrarische grond betrokken is. We vinden het belangrijk dat de agrarische sector in harmonie samen gaat met andere functies. Hoewel we de agrarische sector van belang vinden, geven we toch prioriteit aan gebiedsontwikkelingen ten behoeve van woningbouw (wonen en leven) met de daarbij behorende energie en infrastructuur om onze dorpen leefbaar te houden. Dit kan betekenen dat in de toekomst het landbouwareaal wat afneemt om huizen te bouwen. Wel zullen we actief zoeken naar mogelijkheden om verschillende functies te integreren. De dorpsranden rondom nieuwe woningbouwontwikkelingen richten we zoveel mogelijk groen in en die fungeren als buffer tussen wonen en agrarisch.

Toekomst van agrarisch vastgoed

De komende jaren verwachten we dat er relatief veel agrarisch vastgoed beschikbaar komt, vooral door agrariërs die met pensioen gaan en schaalvergroting in de landbouw. Dit biedt kansen voor kleinschalige woningbouw en creatieve invulling van het vastgoed, bijvoorbeeld voor hobbymatig gebruik of kleinschalige bedrijvigheid. We onderzoeken daarom nieuwe functies voor deze locaties, zodat het platteland vitaal blijft en leegstand wordt voorkomen.
Wanneer agrarisch vastgoed vrijkomt, zijn er grofweg twee routes mogelijk:

1. Herbestemming van bestaande bebouwing:
In dit geval krijgt het bestaande agrarische vastgoed een nieuwe functie, bijvoorbeeld een woonfunctie, zonder dat er nieuwbouw plaatsvindt. Dit biedt ruimte voor creatieve invullingen, zoals het hobbymatig houden van dieren, een kleinschalige paardenhouderij, een zorginitiatief, sleutelen aan voertuigen of het starten van een bedrijf aan huis (categorie 1 of 2). We willen hiervoor meer vrijheid bieden en de juiste randvoorwaarden scheppen. Zo brengen we vraag en aanbod bij elkaar en spelen we in op de behoefte van een specifieke doelgroep die op zoek is naar ruimte en vrijheid op het platteland.

2. Sloop en nieuwbouw van een woning:
Hierbij wordt (een deel van) de agrarische bebouwing gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe woning. Als gemeente zijn we verplicht om hier de Provinciale regelgeving te volgen. Hoewel deze regels streng zijn, denken we graag mee over wat wél mogelijk is. Denk aan bijzondere woonvormen zoals woon- en leefgemeenschappen, maatschappelijke of zorginitiatieven. Belangrijk is dat het kleinschalig blijft: het is niet de bedoeling om nieuwe woonwijken te realiseren op voormalige agrarische bouwpercelen.

Terughoudend met nieuwe natuurgebieden op vruchtbare landbouwgrond

De vruchtbare landbouwgrond in de gemeente willen we graag behouden. We zijn dan ook terughoudend met het aanleggen van nieuwe natuurgebieden op goede agrarische grond. Bij de aanleg van nieuwe natuurgebieden kijken we eerst naar gronden die minder geschikt zijn voor landbouw. Denk aan gronden die op termijn verzilt raken of gronden met een andere bestemming zoals waterberging, waar we verschillende functies kunnen combineren. In een groot deel van het gebied is er sprake van (interne) verzilting (*zie kaart op pagina 55*) en zou er dus veel mogelijk zijn voor de aanleg van nieuwe natuur. Op deze manier behouden we de economische potentie van onze landbouwgrond zo lang mogelijk. Echter vinden we natuur wel enorm belangrijk. Niet alleen voor onze inwoners maar ook voor de agrarische sector.

Zoals eerder in de tekst al aangegeven, streven we naar een agrarische sector die hand in hand gaat met de natuur. We stimuleren het verbeteren en versterken van de biodiversiteit in de bodem, langs akkerranden en in weidevogelgebieden. Zo kan de grond zowel agrarisch gebruikt worden als bijdragen aan de natuur. We versterken de bestaande groen/blauwe dooradering in de gemeente. Dit betekent dat we zoveel mogelijk nieuwe natuur aansluiten op bestaande waterwegen en groenstructuren. Ook proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij het NNN netwerk. De agrarische sector vervult hier een grote rol in.

AMBITIEKAART

Agrarische hoofdstad van de toekomst

OPGAVEN

Algemeen

kleinschalige percelen: veeteelt
Wieringen en in Noordelijk Westfriesland

bollengebied

grootschalige percelen: akkerbouw
Wieringermeer, Waardpolder, Groetpolder en Anna Paulownapolder

kassen

NNN netwerk

Hollands Kroon als inspiratiecentrum voor innovatie

Het landschap als fundament voor toekomstige agrarische activiteiten

hoogtechnologische toepassingen in de landbouw bij grootschalige percelen
Wieringermeer, Waardpolder, Groetpolder en Anna Paulownapolder

Agritech Campus:
datacenters, energievoorziening en innovatieve agrarische sector

Extensieve veehouderij met kringlooplandbouw

weidevogelleefgebieden
Wieringen, Anna Paulowna polder, en Noordelijk Westfriesland

biobased gewassen toepassen bij grote percelen
Wieringermeer en de Waardpolder

kleinschalige tot middelgrote activiteiten, gericht op zowel inwoners
(Wieringen, Anna Paulowna polder en Noordelijk West-Friesland)

Natuur, water en landbouw werken samen

verbeteren door versterken de groenblauwe dooradering

historische kreken terug te brengen

grootschalige agrarische percelen:
natuurinclusieve akkerrand
natuurvriendelijke oevers langs sloten creëren

energielandschap: kleine windmolens & insecten stapstenen

weidevogels door het bevorderen van vochtig kruidenrijk grasland

Chemische gewasbescherming als laatste redmiddel

Agriport versterken als hightech agri-data cluster

Grootschalige energievoorzieningen

Landbouw als onderdeel van de energievoorziening

Wieringen
Polder Waard-
Nieuwland
Wieringermeer
Agripoort
Groetpolder

AMBITIE 3: Ruimte om te beleven

Hollands Kroon is een veelzijdige gemeente met een rijke geschiedenis; van weidse vergezichten in de polder tot historische dorpskernen. Elk stukje van ons gebied heeft zijn eigen verhaal te vertellen. Onze grote gemene deler is water. De Westfriese Omringdijk is bijvoorbeeld nog altijd een stille getuige in het landschap van de eeuwenlange strijd tegen het water maar ook de vele gemalen in de ingepolderde gebieden en de Zuiderzeewerken herinneren ons hieraan. De verbondenheid met het water en de zee, door de eeuwen heen, is met name zichtbaar in Den Oever en het voormalige vissersdorp Kolhorn. Maar ook de diverse kustlijn, die grenst aan zowel het IJsselmeer als de Waddenzee, laat vandaag de dag zien wat voor bijzondere kwaliteiten het water biedt. Zeker de Waddenzee, die behoort tot het Unesco Werelderfgoed, is een uniek landschap dat in Hollands Kroon op een bijzondere manier te beleven is op het voormalige eiland Wieringen. Andere thema's die onderdeel zijn van het verhaal van Hollands Kroon zijn bijvoorbeeld het bollengebied, de innovatieve agrarische sector en de pioniersmentaliteit, maar ook de dorpsfeesten en kermisplezier.

We koesteren de gelaagdheid van onze identiteit en dit willen we delen en vieren met de inwoners en iedereen die onze gemeente bezoekt. Ons doel voor 2040 is dan ook dat alle onderdelen die samen de identiteit van Hollands Kroon vormen beter te beleven zijn in onze gemeente. Het landschap en de gebouwde omgeving zijn zichtbaar en leesbaar, waardoor bezoekers kunnen zich laten onderdompelen in het verhaal van ons verleden, heden en toekomst. Toeristen komen specifiek naar onze gemeente toe om dit te ervaren.

Natuurlijk doen we dit niet alleen. We werken samen met onze buurgemeenten. Want identiteit stopt niet altijd bij de gemeentegrenzen. Zo zijn we samen met gemeente Schagen onderdeel van het grootste aaneengesloten bollengebied van Nederland, delen we met Den Helder onze connectie met het water, gaat de Westfriese omringdijk niet alleen door onze gemeente maar ook door andere Westfriese gemeenten en hebben Texel en Wieringen veel met elkaar gemeen als (voormalig) eiland. We werken samen met andere gemeenten om dit beleefbaar te maken.

Maak historie zichtbaar

Alles wat door eerdere bewoners is gebouwd of gemaakt, behoort tot ons cultureel erfgoed. Karakteristieke gebouwen zoals molens, boerderijen en kerken maar ook landschapselementen zoals dijken en eendenkooien zijn tastbare herinneringen aan de manier waarop onze gemeente zich door de eeuwen heen heeft ontwikkeld. De overgang van polderlandschappen naar historische dorpslinten op kreekruggen is te verklaren door de verschillende ontstaansgeschiedenis van de gebieden. In de beschermde dorpsgezichten van Barsingerhorn en Kolhorn is deze sfeer goed bewaard gebleven door het behoud van de karakteristieke bebouwing. Ook de uitzonderlijke Zuiderzeewerken, zoals de Amsteldiepdijk, Afsluitdijk, Wieringermeer en IJssel- en Amstelmeer, zijn onderdeel van deze ontstaansgeschiedenis.

We willen de kenmerkende identiteit en kernkwaliteiten per gebied en/of dorpskern behouden, versterken en gebruiken als inspiratie bij toekomstige ontwikkelingen. Bijvoorbeeld door bij een herbestemming van een kerkgebouw of bij een verbouwing van een stolpboerderij rekening te houden met de karakteristieke elementen van het gebouw, en de omliggende omgeving zoals een passende erfinrichting. Het uitgangspunt hierbij is dat het behoud voor latere generaties alleen mogelijk is door ontwikkeling. Ook hechten we grote waarde aan het beschermen van archeologisch maritiem erfgoed, zoals de scheepswrakken in de Waddenzee, die door natuurlijke invloeden worden bedreigd.

Sociale activiteiten en tradities, zoals de bloemencorso en de visserijdagen, behoren tot het immaterieel erfgoed en dragen bij aan de identiteit van de gemeente. Soms zijn dit activiteiten die al decennialang bestaan en generaties met elkaar verbinden. Ook hiervoor geldt dat we deze tradities in ere willen houden. Daarvoor is het wenselijk om activiteiten een kwaliteitsimpuls te geven, zodat het aansluit bij wensen en behoeften van deze tijd.

Gebouwd erfgoed is tastbaar en daardoor al zichtbaar, maar dat kan nog beter door men erop te wijzen. Dat doen we via een informatiebord, route of op een innovatieve manier. Archeologie, de cultuurhistorische waarde van het landschap en immaterieel erfgoed is lastiger om zichtbaar te maken. Dat geldt ook voor de lokale levensverhalen die veel kennis bevatten over het verleden en we willen niet dat deze informatie verdwijnt. Bovengenoemde thema's zijn van wezenlijk belang voor de identiteit van onze gemeente. We zoeken naar manieren om ook deze thema's onder de aandacht te brengen. Er zijn tal van mogelijkheden om onze rijke geschiedenis beleefbaar te maken voor jong en oud.

De aanwezigheid van erfgoed heeft een toeristische aantrekkingskracht. We willen het verhaal van Hollands Kroon op verschillende manieren vertellen, zodat toeristen én bewoners zelf de geschiedenis kunnen ontdekken. Erfgoedorganisaties zoals musea en historische verenigingen spelen hierin een belangrijke rol. Ze dragen bij aan het behouden, delen en beleefbaar maken van onze geschiedenis.

Veel inwoners zijn als vrijwilliger betrokken bij deze organisaties en halen daar veel voldoening uit. Tegelijkertijd merken we dat het vrijwilligersbestand vergrijst. Daarom is er aandacht voor het behouden en versterken van het vrijwilligersnetwerk, zodat ook toekomstige generaties zich betrokken blijven voelen bij het lokale erfgoed.

We stimuleren erfgoedorganisaties om hun deuren vaker te openen en hun aanbod beter af te stemmen op bezoekers, zodat het erfgoed toegankelijker en aantrekkelijker wordt voor een breed publiek. Daarmee vergroten we de toeristische waarde van deze locaties. Dit vraagt om verdere professionalisering, waarmee deze organisaties kunnen meegroeien met de wensen van de tijd. te vergroten. Door professionalisering is een breder publiek te bereiken.

De kenmerkende uitstraling en identiteit per gebied behouden, versterken en gebruiken als inspiratie bij toekomstige ontwikkelingen.

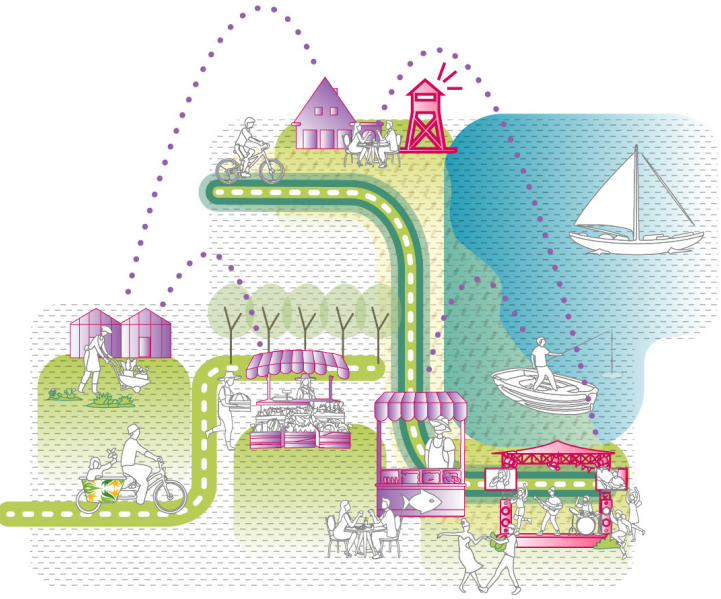
We maken immaterieel erfgoed, archeologie, landschapsstructuren en lokale levensverhalen zichtbaar

Hoofdlijnen uit de participatie

Opwaarderen recreatieve voorzieningen door samenwerking

Veel bestaande (recreatieve) voorzieningen verdienen een kwaliteitsimpuls, omdat deze bijvoorbeeld sleets of verouderd zijn. De gemeente wil actief inzetten op nieuwe samenwerkingsverbanden tussen gemeente, bewoners en ondernemers om bestaande recreatieve (historische) locaties, evenementen of voorzieningenclusters op te schalen en/of op te waarderen. Zodanig dat het voorzieningenniveau hoogwaardig is en past bij de kwaliteitseisen van deze tijd. Dit kan bijvoorbeeld door de evenementen, optredens of kermis op te schalen met nieuwe attracties, die bijvoorbeeld thematisch aansluiten bij het (historische) karakter van het gebied. Maar ook door ruimte te bieden aan een uniek en hoogstaand horecaconcept aan de kust. Iets voor echte fijnproevers. Het is hierbij van belang dat voldoende aandacht wordt besteed aan de zichtbaarheid en vindbaarheid van dergelijke voorzieningen.

Koester bestaande trekpleisters

Hollands Kroon is een veelzijdige gemeente met verschillende, bijzondere trekpleisters waar toeristen en bezoekers op af komen. Veel trekpleisters danken hun aantrekkingskracht aan het bijzondere landschap, zoals het Amstelmeer, de Waddenkust of het Robbenoordbos (zie ook 'beleefbaar maken van unieke landschappen'), maar er is meer. Sinds 2008 is Dierenpark Hoenderdaell een populaire attractie in Anna Paulowna die veel bezoekers trekt. Het park biedt onderdak aan een grote verscheidenheid aan inheemse en exotische diersoorten en is een leuk dagje uit voor de hele familie. Het behouden en stimuleren van deze toeristische trekpleister is van belang voor het recreatieve profiel van Hollands Kroon. Verdere ontwikkelingen kunnen bijdragen aan het versterken van de aantrekkingskracht van het gebied.

We geven prioriteit aan lokale recreatie voor bewoners

Hollands Kroon is een uitgestrekte gemeente. Hierdoor zijn veel verschillende recreatieplekken, zoals het Amstelmeer of het Robbenoordbos, niet voor iedere inwoner even bereikbaar of toegankelijk. Recreatieve voorzieningen zijn echter van vitaal belang voor de leefbaarheid van een dorp en haar inwoners. Daarom geeft de gemeente prioriteit aan het versterken van kleinschalige en lokale recreatievoorzieningen in en rondom iedere dorpskern.

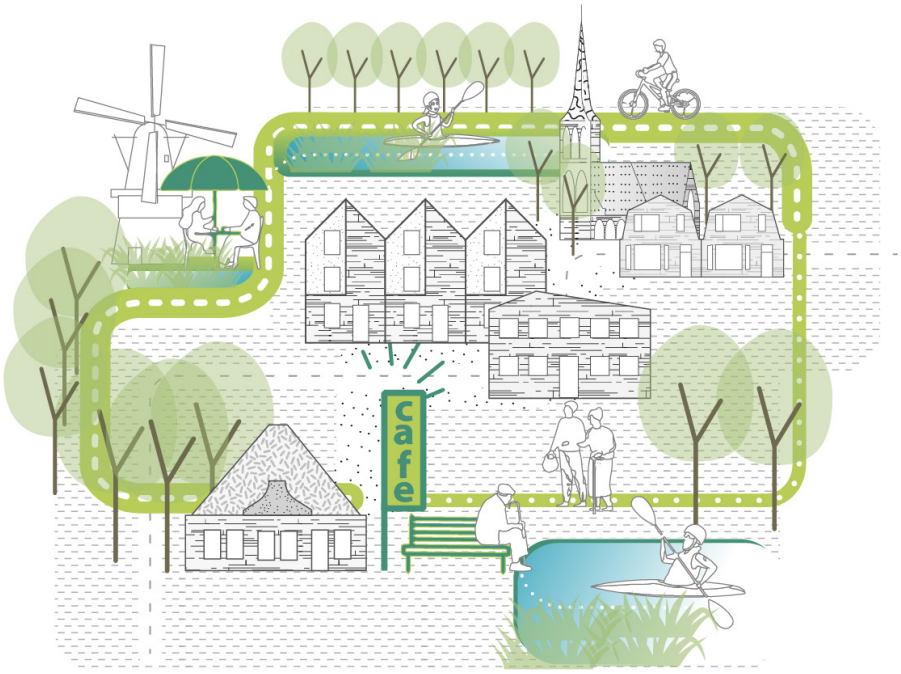
'Drive-in bioscoop en evenementen.' 'Groot dorpsfeest' (inwoner Anna Paulowna)

'Grote tent met alle horeca', 'Plek voor muziekverenigingen', 'Alle grote kernen een plek voor cultuur.' (inwoner Anna Paulowna)

Hoofdlijnen uit de participatie

Het recreatieve ommetje in en om het dorp

De gemeente zet in op recreatie dichtbij huis, bijvoorbeeld in de vorm van een ommetje. Dit kan een prettige wandel-, fiets- of vaarroute zijn, afhankelijk van de kansen en karakteristieken van het dorp. Bijzondere landschappelijke elementen, zoals een vaart, dijklichaam of (oorspronkelijke) boerenlandpaden kunnen hier deel van uitmaken. We stimuleren de ontwikkeling van zogenoemde klompenpaden: routes die dorpen verbinden met het omliggende agrarische buitengebied. Dit nodigt uit om eropuit te gaan, bevordert beweging en vergroot het woonplezier. Tevens zorgen deze routes ervoor dat dorpen beter verbonden zijn met het buitengebied.

Kleinschalige ommetjes kunnen op regionale schaal worden verbonden met nieuwe fietsroutes. Zo leggen wij de basis voor een aantrekkelijk recreatief fietsnetwerk wat op regionaal schaalniveau dorpen en grootschalige recreatieplekken met elkaar verbindt.

'Belangrijk, uitnodigen om te bewegen anders blijft iemand thuis.' (inwoner Anna Paulowna)

'Bestaande groenvoorzieningen hiervoor benutten, bijvoorbeeld oude kerkpaden en bijzondere plekken als kanaal, molen.' (inwoner Winkel)

Hoofdlijnen uit de participatie

Creëer een netwerk van kleinschalige recreatieplekken

In plaats van het ontwikkelen van grootschalige recreatieve clusters, wordt ingezet op het stimuleren van een netwerk van kleinschalige recreatieplekken. Deze plekken passen bij de schaal en het karakter van het landschap, versterken de spreiding van recreatie binnen de gemeente en sluiten aan bij de wensen van bewoners om de rust en ruimte te koesteren die zij zo waarderen aan hun woonomgeving. Denk hierbij aan nieuwe kleinschalige zwemplekken in buitenwater, een suproute of boerengolf bij een agrarisch bedrijf.

Bestaande landschappelijke kwaliteiten recreatiegebieden, fietsroutes en waterlopen worden beter benut door ze zichtbaarder en toegankelijker te maken. Ook hiervoor geldt dat verschillende plekken een kwaliteitsimpuls verdienen, zodat recreatie van een hoogwaardig niveau is en toegankelijk voor verschillende doelgroepen. Op strategische knooppunten binnen dit netwerk kunnen nieuwe voorzieningen worden toegevoegd, mits ze passen bij de plek en bijdragen aan de kwaliteit van het geheel.

'Voorzieningen moeten passen bij de karakteristieken van dorp en omgeving, en niet veel ingrijpen in natuur. Ook letten op de kwaliteit van bestaande voorzieningen.'
(inwoner Den Oever)

'Water dat niet toegankelijk is. Vaar- en fietsroutes die ergens naar toe gaan. Met kleine voorzieningen (picknicktafels, stalletjes met eten en drinken) langs de weg. En vertél ook dat die er zijn.'
(inwoner Anna Paulowna)

'Meer kansen geven aan opzetten van kleine recreatiebedrijven, bijvoorbeeld kamperen bij de boer of een kleine winkel op het erf.'
(inwoner Winkel)

Hoofdlijnen uit de participatie

Laat ruimte voor het onbestemde

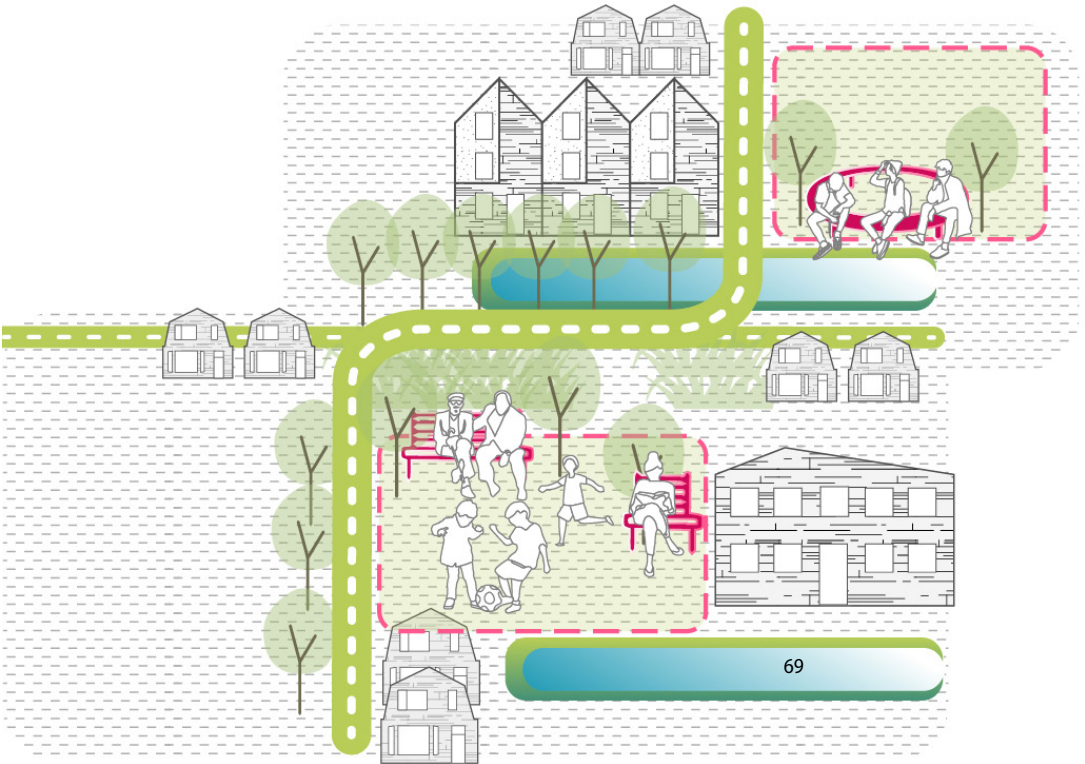
Onbestemde plekken worden gekoesterd als waardevol onderdeel van het dorpse leven en de dagelijkse levendigheid. Het zijn juist deze plekken die ruimte bieden voor spontane initiatieven en informeel gebruik. Denk hierbij aan een spontane buurtbarbecue, visstek of speelplek. Nieuwe gebieds- of woningbouwontwikkelingen kunnen soms een bedreiging vormen voor deze plekken. Daarom is het wenselijk om restruimte waar dit informele gebruik zichtbaar is, langs bijvoorbeeld de vaart, in de wijk of in een weiland, bewust vrij te houden, zodat bewoners deze kunnen benutten als plekken om te spelen, sporten of elkaar te ontmoeten.

Ook bij nieuwe ontwikkelingen wordt actief ruimte gereserveerd die bewoners zelf kunnen invullen. Daarbij is er speciale aandacht voor eigen plekken voor jongeren, waar zij op hun eigen manier invulling kunnen geven aan hun leefomgeving.

Jeu de Boules -baan om te ontmoeten...'
'Aan het water bij de Westermolen ontmoeten...'
(inwoner Winkel)

We stimuleren ov en langzaam verkeer naar recreatieplekken

Om meer mensen te laten genieten van recreatie en toerisme in onze gemeente, willen we ervoor zorgen dat recreatieplekken makkelijker te bereiken zijn voor inwoners en bezoekers, ook zonder eigen auto. Dit gaan we doen door de gebieden beter bereikbaar te maken met het openbaar vervoer, door bij haltes en stations, ov-knooppunten te maken waar men over kan stappen op deelvervoer. Daarnaast gaan we de wandel- en fietspaden richting belangrijke recreatieplekken in de hele gemeente verbeteren, en onderzoeken we waar we dit netwerk kunnen uitbreiden met nieuwe (bijvoorbeeld boerenlandpaden en fiets-) routes.

Om de beleving van de Waddenkust en IJsselmeerkust te versterken kijken we naar de mogelijkheden voor buitendijks fietsen langs de IJsselmeer kust, rondom de Waddenkust en van Wieringen naar Den Helder. Dit kan dan ook gekoppeld worden aan verschillende verhaallijnen die vanuit erfgoed, kunst en cultuur geladen kunnen worden.

Beleefbaar maken van unieke landschappen

Natuurbeleving en recreatie voor de fijnproever

Langs de Waddenkust komen verschillende kansen en ontwikkelingen samen. Met initiatieven zoals de ontwikkeling van de Waddenbaai, de Afsluitdijk(en) en de impulsen voor het cultuurhistorische gebied rond Den Oever, Hippolytushoef en het buitengebied van Wieringen, liggen er volop mogelijkheden om dit gebied te versterken en de (natuur)beleving te vergroten.

Bij het uitbreiden van het recreatieve aanbod is het belangrijk dat dit past bij de schaal en het karakter van het kleinschalige landschap. Nieuwe recreatieve voorzieningen dienen aan te sluiten bij de wensen van zowel bewoners als bezoekers. Hierbij wordt nadrukkelijk ingezet op een aanbod dat zich richt op de doelgroepen zoals benoemd in de leefstijlvlinder: de rustzoekers, harmoniezoekers en avontuurzoekers. Dat zijn mensen die op zoek zijn naar ontspanning, natuur, beleving en kleinschalige activiteiten.

In het Waddengebied hebben we in 2016 een Dark Sky Pact gesloten. Dat pact richt zich erop dat de gemeenten de donkerte van de Wadden als een kwaliteit van de Wadden versterken. Daarbij hoort dat we werken aan het terugdringen van lichtvervuiling (licht in algemene zin en strooilicht). Daarbij hoort aandacht voor de kwaliteit van nachtelijke duisternis als belangrijke waarde voor mens en natuur. We kunnen dan de sterrenhemel goed blijven waarnemen. Daarom reduceert de gemeente waar mogelijk openbare verlichting in het buitengebied en informeert zij bedrijven om reclame-uitingen en lichtemissie tot een minimum te reduceren. Wadlopen is een prachtige manier om de Waddenzee te ervaren. De gemeente wil dit graag op een duurzame manier blijven faciliteren, en zo als een goede gastheer zorg dragen voor dit bijzondere erfgoed. In samenwerking met de kustgemeenten en de eilanden wil de gemeente via 'Visit Wadden' deze bestemming verder ontwikkelen als de meest duurzame bestemming van Europa.

Om de Noord-Hollandse Waddenkust van Den Oever tot Den Helder toeristisch aantrekkelijker te maken werken we aan diverse deelprojecten. Deze projecten zijn onderdeel van de ontwikkeling van De Waddenbaai. Het opent nieuwe perspectieven voor bezoekers om de prachtige omgeving te verkennen en te genieten van UNESCO Werelderfgoed Waddenzee.

We koesteren de recreatieve mogelijkheden rond de Haven Den Oever en het Amstelmeer. De huidige recreatieve voorzieningen zijn over het algemeen op orde, en onderzocht moet worden of uitbreiding van nieuwe voorzieningen en activiteiten wenselijk en haalbaar is. Denk hierbij aan windsurfen, kitesurfen, foilen en waterfietsen.

Fietsroutes langs streekproducten, en boerderij-stalletjes en winkels waar je streekproducten kunt kopen

Agrarische bedrijven zijn zichtbaar in de omgeving en vertellen actief het verhaal van hun bedrijf

De ontwikkeling van de Haven Den Oever staat ook hoog op de agenda, met plannen om deze niet alleen aantrekkelijker te maken voor bezoekers, maar ook functioneler voor de doorvaart. We willen onderzoeken of we een doorvaartroute kunnen creëren die het Amstelmeer verbindt met het IJsselmeer en het Noord-Hollands Kanaal, om het vaarnetwerk in Noord-Holland beter te verbinden met het IJsselmeer. De doorvaarroute bij het Amstelmeerkanaal is ook een mogelijkheid. Hierdoor ontstaan nieuwe kansen voor zowel recreatieve vaart en toerisme. Daarnaast willen we het Oude Veer beter benutten als zwemlocatie en verder ontwikkelen door de aanleg van een extra recreatieve voorzieningen. Dit zal niet alleen de waterkwaliteit ten goede komen, maar ook zorgen voor meer ruimte voor ontspanning en plezier aan de waterkant.

De haven van Den Oever krijgt een kwaliteitsimpuls.
Naast dat de haven beschikbaar blijft als werkgebied voor de vissers, willen we het heden en verleden van onze visserij identiteit beleefbaar maken voor inwoners en bezoekers. Het moet een toeristische hotspot worden waar de bezoeker kennis kan maken met het ambacht, de innovatie, de natuurlijke omstandigheden van de zee en de geschiedenis van de visserij op Wieringen. De visafslag blijft nog steeds (eerste) aanlandpunt voor in Den Oever aangevoerde zeeverse en diverse vis van de Wieringer vloot. Reuring op de haven is een nevendoel van het Blue Food Centrum Wieringen met perspectief op historische schepen en bedrijvigheid (scheepsbouw, toelevering en onderhoud).

Voedsellandschap van wereldfaam

Landbouw is onderdeel van onze identiteit en dat is zichtbaar in de gemeente. Een relatief groot gedeelte van de voedselproductie van Nederland komt uit Hollands Kroon. De unieke producten die in onze gemeente geproduceerd worden zijn duidelijk zichtbaar vanaf de weg, gemakkelijk te verkrijgen, bedrijven vertellen actief het verhaal over hun bedrijf en je kunt je laten onderdompelen in het boeren leven.

Op een groot gedeelte van het grondgebied wordt voedsel geproduceerd zoals aardappels, uien, wortels kolen en tomaten. Hier wordt het voedsel geproduceerd voor Nederland en Europa. Als je in Hollands Kroon bent, moet je deze kracht kunnen ervaren. We willen inwoners en bezoekers laten zien wat voor prachtige producten er in het gebied geproduceerd worden. Het is dan ook van belang dat agrariërs naast hun dagelijkse bedrijfsvoering ook actief het verhaal vertellen van hun bedrijf en het gebied. Denk bijvoorbeeld aan het openstellen van het erf voor bezoekers, het organiseren van rondleidingen, het aanbieden van streekproducten via verkoopstalletjes of boerderijwinkels, en het realiseren van verblijfsrecreatie zoals minicampings. Het moet dan ook mogelijk zijn voor agrarische bedrijven hun activiteiten te verbreden en op deze manier bij te dragen aan de beleving van het gebied en recreatie en toerisme.

Het bollengebied: de ultieme lentebeleving

Hollands Kroon heeft een groot bloembollengebied. Vanaf eind maart tot begin mei staan de bollenvelden in de bloei en vormt een kleurrijk spektakel van bloeiende velden. Bezoekers en toeristen van over de hele wereld komen naar de gemeente om deze unieke ervaring te beleven.

Door actief het verhaal van hun bedrijf te vertellen, kunnen bollenbedrijven een belangrijke rol spelen in het betrekken van bezoekers en het creëren van een unieke beleving. Daarnaast biedt het integreren van kunstobjecten met een bloemthema op het erf of in het landschap kansen voor een bijzondere wisselwerking tussen kunst, landbouw en toerisme.
Bezoekers kunnen het bollengebied ontdekken via diverse wandel- en fietsroutes, waarbij de bollenbedrijven zichtbaar en herkenbaar zijn in het landschap. Sommige ondernemers stellen hun bedrijf open voor publiek, bijvoorbeeld in de vorm van tulpenexcursies of open dagen. Langs deze routes kunnen thematische rustpunten worden ingericht, waar het verhaal van de bollenboeren wordt verteld en de verbinding met het landschap wordt versterkt.
Ook kan overwogen worden om op strategische plekken langs de randen van de bollenvelden fotomomenten te faciliteren, bijvoorbeeld in de vorm van tijdelijke of vaste 'photospots'. Zo kunnen bezoekers op een respectvolle manier genieten van het uitzicht op de bloemenvelden, zonder deze te betreden of te verstoren.

Er zijn diverse jaarlijkse evenementen in de gemeente gerelateerd aan bloemen zoals de Bloemendagen in Anna Paulowna, de Floralia in Nieuwe Niedorp en de Bloemencorso in Winkel. Elk voorjaar staat de Poldertuin in Anna Paulowna volop in bloei en is gratis te bezoeken. Bloembollenkwekers uit de regio stellen gratis duizenden bloembollen beschikbaar waardoor het een prachtig park is voor toeristen om te bezoeken. Deze evenementen en de Poldertuin bieden uitgelezen kansen om bezoekers verder kennis te laten maken met het bollengebied. De Kop van Noord-Holland is het grootste aaneengesloten bloembollengebied en we kunnen nog extra bekendheid geven aan onze unieke identiteit door ook in de openbare ruimte zichtbaarheid te geven. Tulpen boven Amsterdam is een platform dat alle tulpenpracht in de regio in de schijnwerpers zet.

Kunst en cultuur in het dagelijks leven

Voor theaterfuncties die geschikt zijn voor de grotere producties worden we goed bediend door de regio Den Helder, Hoorn en Alkmaar. Dat geldt ook voor cinema. Het Vikingschip in Den Oever en de voormalige raadzaal in de Cultuurschuur in Wieringerwerf voorzien de behoefte op kleinschaliger niveau. Daarnaast zijn de dorps-, buurt-, en cultuurhuizen ook belangrijk als culturele ontmoetingsplekken. In sommige dorpen ontbreekt een goed dorps-/cultuurhuis of is deze verouderd. We vinden het belangrijk dat in ieder geval in de vier hoofdkernen een goed dorp-/cultuurhuis beschikbaar is waar activiteiten gedaan kunnen worden. We richten ons op het behouden/vernieuwen van bestaande locaties en waar dit nodig is onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn voor het vestigen van een dorps-/cultuurhuis.

Kunst versterkt onze evenementen

In onze dorpskernen worden al generaties lang evenementen georganiseerd die nauw verbonden zijn met de identiteit van het gebied. Denk bijvoorbeeld aan de Flora- en Visserijdagen in Den Oever, de Bloemendagen in Anna Paulowna, de Floralia in Nieuwe Niedorp en het grootschalige Bloemencorso in Winkel. Deze evenementen trekken veel bezoekers van buiten de gemeente en dragen bij aan de zichtbaarheid en aantrekkingskracht van onze regio.

Er liggen kansen om kunst en cultuur sterker te verweven met deze gebiedseigen evenementen. Het hoeft daarbij niet altijd om kunst- en cultuurevenementen op zichzelf te gaan: kunst en cultuur kunnen juist als verrijkend onderdeel worden geïntegreerd. Zo kan bijvoorbeeld het bloemenerfgoed tijdens de Bloemendagen worden gecombineerd met kunstwerken bij bollenbedrijven die een relatie hebben met de bollencultuur of het agrarisch erfgoed. Tijdens de Flora- en Visserijdagen kunnen kunstvormen worden ingezet die aansluiten bij thema's als water, havens en visserij.

Kunst kan op deze manier bijdragen aan het versterken van de unieke identiteit van onze gemeente. Daarnaast is het belangrijk om ook evenementen te stimuleren die specifiek jongeren aanspreken. Een mix van muziek, aansprekende kunst en horeca blijkt hierbij kansrijk. Een locatie met potentie voor de ontwikkeling van een buitenluchtfestival of popconcert is De Oude Zeug aan het IJsselmeer. Daarbij moet wel worden meegenomen dat dit gebied momenteel nog een functie heeft als industriehaven. De haalbaarheid en wenselijkheid van deze ontwikkeling dienen nader te worden onderzocht.

Naast de bestaande evenementen stimuleert de gemeente nieuwe initiatieven die bijdragen aan de levendigheid en identiteit van de regio. Daarbij ligt de focus op de kwaliteit van het aanbod en een goede spreiding van evenementen over het hele jaar. Deze aandachtspunten blijven ook de komende jaren van belang.

Literatuur en beeldende kunst

In Hollands Kroon zijn er momenteel weinig plekken waar ruimte is voor de ontwikkeling en beleving van literatuur, poëzie en beeldende kunst. De ambitie is om bibliotheken een grotere rol te laten spelen in literatuur en poëzie. Voor beeldende kunst is het belangrijk dat er meer expositieruimte gerealiseerd wordt, evenals het vergroten van zichtbaarheid van kunst in de openbare ruimte o.a. door meer Street-art, maar ook door betere communicatie over waar kunst in de openbare ruimte te vinden is. Het scheppen van mogelijkheden voor artist-in-residence kan de aantrekkelijkheid van Hollands Kroon als plaats waar kunst ontwikkeld wordt vergroten. We onderzoeken waar dit een plek kan vinden in de gemeente. Mogelijk kan Vrijkomende Agrarische Bebouwing hier een rol in spelen.

Jongeren betrekken bij kunst en cultuur

Cultuureducatie speelt een belangrijke rol om juist kinderen en jongeren kennis te laten maken met kunst en cultuur. Het gaat hierbij niet alleen om het erfgoed en verenigingsleven maar ook om in algemene zin belangstelling te ontwikkelen voor kunst en cultuur. Cultuureducatie kan niet alleen binnenschools plaatsvinden maar juist ook buitenschools. Daarmee kan verbinding gelegd worden met bestaande verenigingen en stichtingen en hun

Het bollengebied is duidelijk zichtbaar in de openbare ruimte en bij bollenbedrijven. Connectie tussen bedrijvigheid, kunst en recreatie en toerisme.

Bloembollen evenementen en tulpen pluktuin om onze identiteit te laden.

locaties. Dat creëert grotere betrokkenheid bij wat er op het gebied van kunst en cultuur en erfgoed in Hollands Kroon bestaat. Een herkenbare plek waar een breed cultureel aanbod beschikbaar is, zou hierin helpen. Een locatie als de Cultuurschuur, of andere kleine culturele locaties binnen de gemeente, zou op het gebied van cultuureducatie een rol kunnen spelen. Ook de grotere educatieve locaties in omliggende steden (Den Helder en Schagen) kunnen hier aan bijdragen.

Voor jongeren is de mogelijkheid tot talentontwikkeling belangrijk. Een breed aanbod op dit gebied op Campus de Terp sluit aan bij hun middelbare school. Daarnaast zijn uitdagende plekken die door jongeren als hun 'eigen' plek beleefd worden essentieel. Daar kan creativiteit zich ontwikkelen. De gemeente wil helpen bij de verkenning en vooral partnerschappen met andere (maatschappelijke) accommodaties stimuleren voor meervoudig gebruik en verbinding.

Kunst en cultuur die past bij onze identiteit

Om de identiteit van onze gemeente beter zichtbaar te maken, kan kunst in de openbare ruimte een belangrijke rol spelen. Nieuwe, inspirerende kunst verrijkt de omgeving en trekt publiek aan: zowel uit de gemeente zelf als van daarbuiten. Het samenstellen van aantrekkelijke en gevarieerde kunstroutes draagt hieraan bij.

We willen meer kunst in de openbare ruimte die aansluit bij de specifieke identiteit van elk gebied. Denk aan kunstwerken die verwijzen naar ons agrarische karakter, de pioniersmentaliteit, de visserij of de Zuiderzeewerken. Kunst die een reflectie vormt van de kwaliteiten en verhalen die onze gemeente kenmerken.

Een belangrijke opgave is om kunstenaars te verbinden met (lokale) scholen en hen te betrekken bij het verhaal achter een kunstwerk. Soms sluit dat verhaal aan op het landschap of op een bijzondere gebeurtenis, wat de betekenis en beleving van het werk versterkt.

In onze gemeente wordt veel voedsel geproduceerd, met name door de agrarische sector die een grote verscheidenheid aan producten voortbrengt. Daarnaast speelt ook de visserij een belangrijke rol in de voedselvoorziening. Om inwoners en bezoekers kennis te laten maken met de mooie producten uit ons gebied stimuleren we culinaire evenementen die een connectie hebben met onze identiteit. Denk aan de pop-up restaurants op het agrarisch bedrijf, bijvoorbeeld boven de koeienstal, in het tulpenveld of een culinair vis evenement in Den Oever.

Verblijfsrecreatie is voor toeristen

We willen meer toeristen naar onze gemeente trekken, en dat betekent ook dat we goede mogelijkheden moeten bieden om te overnachten en recreëren. We gaan voor een breed assortiment aan type overnachtingen. Van een luxer hotel tot een sfeervolle bed-and-breakfast of vakantiewoning. Hierbij is het belangrijk dat er overnachtingsmogelijkheden zijn voor ieders budget. We faciliteren dan ook een divers aanbod aan accommodaties. Maar zijn met name voorstander van accommodaties die actief bijdragen aan de beleving van onze identiteit. Waar bezoekers een unieke ervaring kunnen hebben. Denk bijvoorbeeld aan kamperen bij de boer, een accommodatie met uitzicht over de waddenkust of een camping in het bos. De verbinding tussen het gebied en de accommodatie is zichtbaar en voelbaar. Hoewel we voorstander zijn van het realiseren van nieuwe (grootschalige) verblijfsaccommodatie in de gemeente, zijn we dus ook selectief met nieuwe ontwikkelingen. Het is belangrijk dat zij een duidelijk onderscheidend vermogen hebben en actief bijdragen aan onze identiteit. Het landschap is leidend bij de mogelijkheden voor ontwikkeling en verkenning van nieuwe locaties voor verblijfsaccommodaties. Dit betekent ook dat we niet overal kunnen ontwikkelen. De mogelijkheden zijn locatie afhankelijk en worden bekeken met maatwerk. Gebieden in de gemeente in de nabijheid van grootschalig water en bos zoals bij het Amstelmeer, De Haukes, het Oude Veer, Van Ewijcksluis, Robbenoordbos en Dijkgatbos, zien we als geschikte locaties voor ontwikkeling van verblijfsaccommodaties. Daarnaast zijn we ook trots op onze toeristische trekpleisters zoals Hoenderdaell. Ook in de nabijheid van dit soort plekken, die toeristen trekken vanuit de regio en daarbuiten, zien we verblijfsrecreatie als een mooie aanvulling op het aanbod.

Ons uitgangspunt is dat verblijfsrecreatie voor toeristen is. Dat betekent dat we permanente bewoning op recreatieparken uitsluiten. Het is niet de bedoeling dat recreatieparken transformeren in woonwijken. Er zijn parken die momenteel minder vitaal zijn. Het heeft onze voorkeur om eerst te onderzoeken of deze parken voor recreatie te behouden zijn en te revitaliseren binnen hun huidige functie. Indien er een heel duidelijke aanleiding is om regulier wonen op deze locatie te overwegen dan kan dit een optie zijn, dit is echter niet het startpunt van een revitalisatie traject. Vakantieparken kunnen ook voorzieningen met zich meebrengen waar onze inwoners van omliggende dorpen ook van kunnen profiteren. Denk bijvoorbeeld aan sportmogelijkheden, een zwembad, speeltuin of restaurant. Indien initiatieven zich voordoen staat de gemeente in principe welwillend tegenover het toevoegen van nieuwe (kleinschalige) verblijfsaccommodaties of recreatieplekken.

AMBITIEKAART

Ruimte om te beleven

OPGAVEN

Maak historie zichtbaar

Zuiderzeewerken

Koester bestaande trekpleisters

Trekpleisters: Amstelmeer, Waddenkust, Robbenoordbos, Dierenpark Hoenderdaell

We geven prioriteit aan lokale recreatie voor bewoners

Ontwikkel een recreatieve ommetje in en om het dorp

prettige wandel-, fiets- of vaarroutes in groen om alle kernen (r 1,5km)

NNN (Natuur Netwerk Nederland)

Netwerk van kleinschalige recreatieplekken

recreatie gebieden aan het netwerk

op strategische knooppunten nieuwe voorzieningen

verbeteren recreatieve fietsroutes

nieuwe vaarroutes

Laat ruimte voor het onbestemde

bij nieuwe ontwikkelingen

ruimte reservering invulling bewoners

We stimuleren OV en langzaam verkeer naar recreatieplekken

OV knooppunten met overstap op deelvervoer of e-fiets

Afstand ca. 5 km / 20 min fietsen

Beleefbaar maken van unieke landschappen

Natuurbeleving en recreatie voor de fijnproever

Voedsellandschap van wereldfaam

Het bollengebied: de ultieme lentebeleving

Visserei ontwikkelplan Haven Den Oever

Wadlopen

Waddenbaai

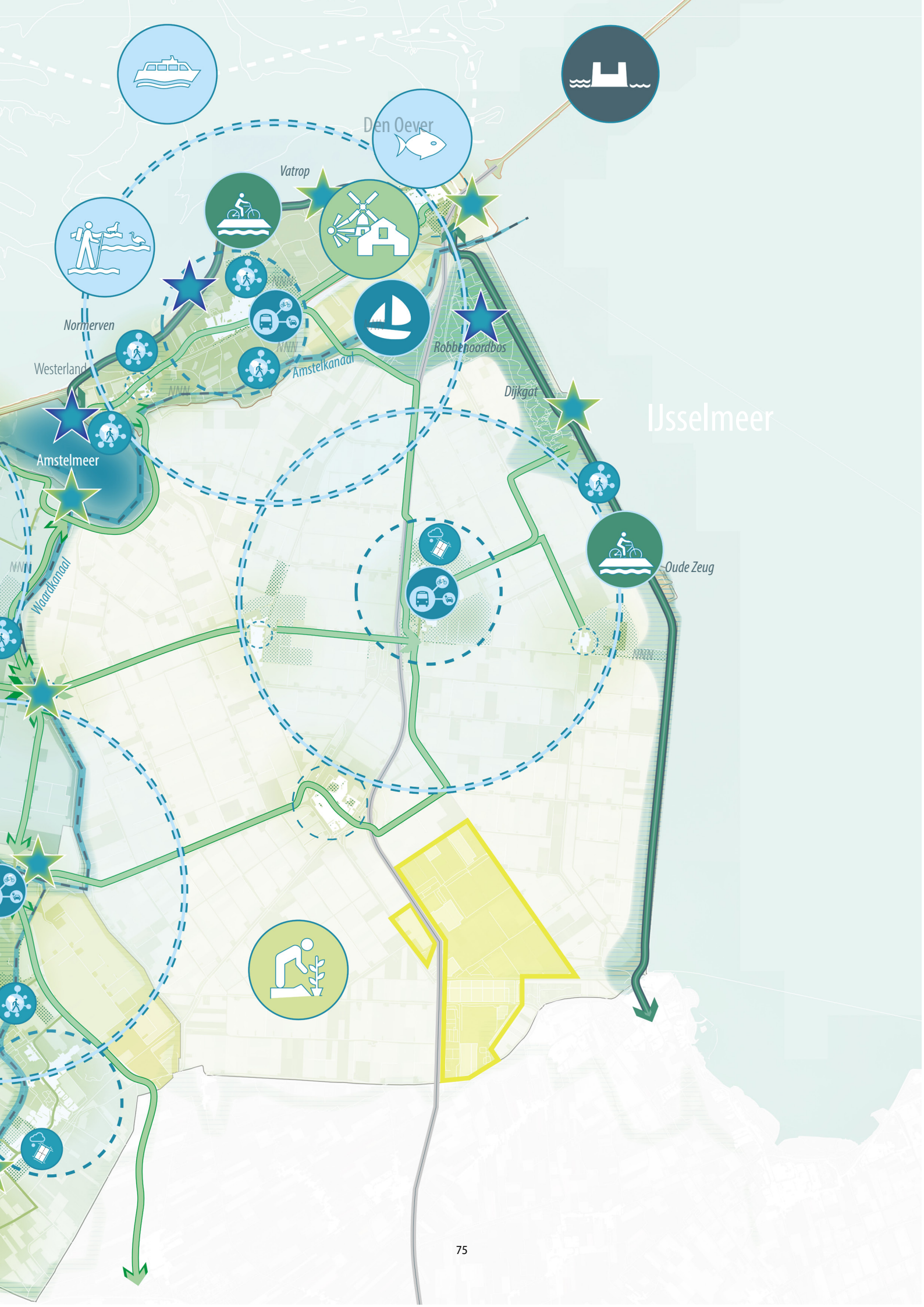
Nieuwe vaarverbinding

Buitendijks fietsroute

Kunst en cultuur in het dagelijks leven

Verblijfsrecreatie is voor toeristen

Den Oever
Vatrop
Normerven
Westerland
Amstelkanaal
Robbenoordbos
Dijkgat
IJsselmeer
Amstelmeer
Waardkanaal
Oude Zeug

Buurthuis
APOTHEEK
Erfgoed
route

In het voorgaande hoofdstuk zijn we ingegaan op onze drie overkoepelende ambities. Deze ambities zijn uitgewerkt in concrete opgaven waar we als gemeente aan willen werken. In dit hoofdstuk beschrijven we diverse gebiedsontwikkelingen. Dit zijn locaties die potentie hebben om in de toekomst verder te ontwikkelen. Het zijn plekken waar meerdere opgaven samenkomen en tot een samenhangend geheel kunnen worden gesmeed. Denk bijvoorbeeld aan een combinatie van woningbouw, mobiliteit en natuur.

Iedere gebiedsontwikkeling focust op een combinatie van opgaven die aansluiten op de kenmerkende karakteristieken en kwaliteiten van het gebied. Zo bouwen we voort op het bestaande. Deze gebiedsontwikkelingen vormen een eerste aanzet voor nieuwe programma's, gebiedsvisies en/of -plannen waarin de gestelde ambities en opgaven verder worden uitgewerkt. Ter navolging van deze omgevingsvisie wordt daarom een Uitvoeringsagenda opgesteld waarin duidelijk wordt welke programma's, visies en plannen we in de toekomst willen ontwikkelen.

5. GEBIEDSONTWIKKELINGEN

Wieringermeer

In de Wieringermeer ligt de nadruk op de indrukwekkende agrarische percelen die het landschap sieren en zich uitstrekken over de grootschalige vlakten. Hier worden met name gewassen verbouwd die uiteindelijk op ons bord komen te liggen. Het landschap is grootschalig en biedt een panoramisch uitzicht. Het gevoel van rust, ruimte en vrijheid is hier overal aanwezig.

De Wieringermeer herbergt zeer innovatieve agrarische bedrijven. Hier worden de nieuwste technologieën en technieken toegepast om efficiënt en duurzaam te kunnen produceren. Denk aan precisielandbouw, smart farming en innovatieve manieren om water en energie te besparen. Deze bedrijven zijn voorlopers in hun vakgebied en tonen de voortdurende vooruitgang en ontwikkeling in de agrarische sector.

Aansluitend op deze karakteristieken en kwaliteiten willen we juist in dit gebied innovaties in de agrarische sector verder stimuleren. Dat betekent dat we:

- de huidige vruchtbare agrarische percelen hier zoveel mogelijk beschikbaar houden voor agrarische activiteiten;
- ruimte bieden aan nieuwe proeftuinen en -velden om innovaties verder te ontwikkelen;
- de Agritech Campus versterken door meer ruimte te bieden aan onderwijs, start- en scale-ups en onderzoekcentra op het gebied van innovatieve agrarische activiteiten.

Opgaven in samenhang

- Hollands Kroon als inspiratiecentrum voor innovatie
- Gebiedsgerichte agrarische activiteiten
- Beleefbaar maken van unieke landschappen: voedsellandschap van wereldfaam
- Natuur, water en landschap werken samen
- We gaan zorgvuldig om met (onze) de landbouwgrond
- Landbouw is onderdeel van (onze) de energievoorziening
- Maak historie zichtbaar
- Chemische gewasbescherming als laatste mogelijkheid

Wieringen

Het hoger gelegen Wieringen is een bezienswaardigheid op zich. De glooiende landschappen laten duidelijk zien dat dit ooit een eiland was. Het gebied ademt geschiedenis en je kunt de historie van Wieringen beleven in het Wieringer Eilandmuseum. Daarnaast zijn er op het eiland tal van andere locaties met een lange historische achtergrond, zoals de kerken uit de 12e eeuw, verschillende historische villa's van de Zuiderzeewerken, MUZ-park op Oosterland, de Wierdijk, de Wierschuur en de karakteristieke woalkes (tuinwallen). Daarnaast is het Werelderfgoed Waddenzee een bijzonder gebied, waar de identiteit van het voormalig eiland nog goed voelbaar is. Deze kwaliteiten maken het landschap aantrekkelijk voor bezoekers en toeristen. Recreatie en toerisme dienen daarbij hand in hand te gaan met de rust, ruimte en (weidse) natuur die de inwoners zo waarderen.

Aansluitend op deze karakteristieken en kwaliteiten kiezen we in dit gebied voor:

- uitbreiden van kleinschalig toeristisch aanbod dat past bij de rust, ruimte en schaal en maat van het eiland;
- herstellen van kenmerkende groenstructuren, hoger gelegen delen, woalkes (tuinwallen), drinkputten, boerenlandpaden, sjanen en walsloten;
- herinrichting en een kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte in combinatie met een aanpak voor het behoud en versterking van het winkelaanbod;
- herontwikkeling duurzame thuishaven voor visserij en industrie in Den Oever, met ruimte voor recreatieve en toeristische beleving van de bijzondere visserijgeschiedenis.

Opgaven in samenhang

- Beleefbaar maken van unieke landschappen: natuurbeleving en recreatie voor de fijnproever
- Netwerk van kleinschalige recreatieplekken
- Maak historie zichtbaar
- Verblijfsrecreatie voor toeristen
- Natuur, water en landschap werken samen
- We stimuleren fietsgebruik naar recreatieplekken

A7-corridor

De A7-corridor is, samen met de spoorlijn en station Anna Paulowna, de belangrijkste ontsluitingsweg die de gemeente verbindt met de rest van de regio. De A7-corridor is een kralenketting die verschillende plekken aan elkaar rijgt, zoals Agriport, dorpen als Middenmeer, Wieringerwerf en Den Oever, bedrijventerrein Wieringerwerf Zuid, het Robbenoordbos en het uitgestrekte agrarische polderlandschap. In de afgelopen jaren zijn er op het gebied van bedrijvigheid grote investeringen gedaan in dit gebied. Dit gedeelte van de gemeente verdient echter een kwaliteitsimpuls op woningbouw, landschap, recreatie en leefbaarheid. Ook uit het woonbehoefteonderzoek blijkt een grote behoefte hieraan. Onder andere Middenmeer en Wieringerwerf zijn aangemerkt als de grootste groeiers. Daarnaast is het gebied erg geschikt om naast de autonome behoefte ook de woningbouwbehoefte uit de regio op te vangen.

Aansluitend op deze karakteristieken en kwaliteiten kiezen we in dit gebied voor:

- woningbouw in Wieringerwerf en Middenmeer, o.a. voor de bovenregionale behoefte;
- woningbouw voor doelgroepen gekoppeld aan de bedrijvigheid in de buurt op en nabij Agriport en de agrarische sector;
- inzetten op complementaire woonmilieus en typologieën;
- realiseren van het Park aan de Cultuurweg als sociale ontmoetingsplek;
- klimaatadaptieve inrichting, waaronder versterking van de groen-blauwe dooradering in de Wieringermeer;
- randvoorwaardelijke ingrepen aan het mobiliteits- en energienetwerk, waaronder een 380kv-verbinding in Middenmeer, om woningbouw mogelijk te maken.

Opgaven in samenhang

- Optimaliseren regionaal mobiliteitsnetwerk
- Woningbouw als middel om leefbaarheid te verbeteren
- Houdt de dorpse identiteit in stand
- Inzetten op een beweegvriendelijke woonomgeving
- Een geschikte woning voor elke doelgroep
- Een klimaatadaptieve en natuurinclusieve buitenruimte
- Alle woningen zijn zo duurzaam mogelijk
- Ontspannen in een groene omgeving
- De openbare ruimte is voor iedereen toegankelijk
- Alle basisvoorzieningen zijn goed bereikbaar
- Ontwikkel een recreatief ommetje in en rondom het dorp
- Laat ruimte voor het onbestemde
- Bedrijvigheid die iets doet voor de samenleving
- Agriport versterken als hightech agri-data cluster

Anna Paulownapolder

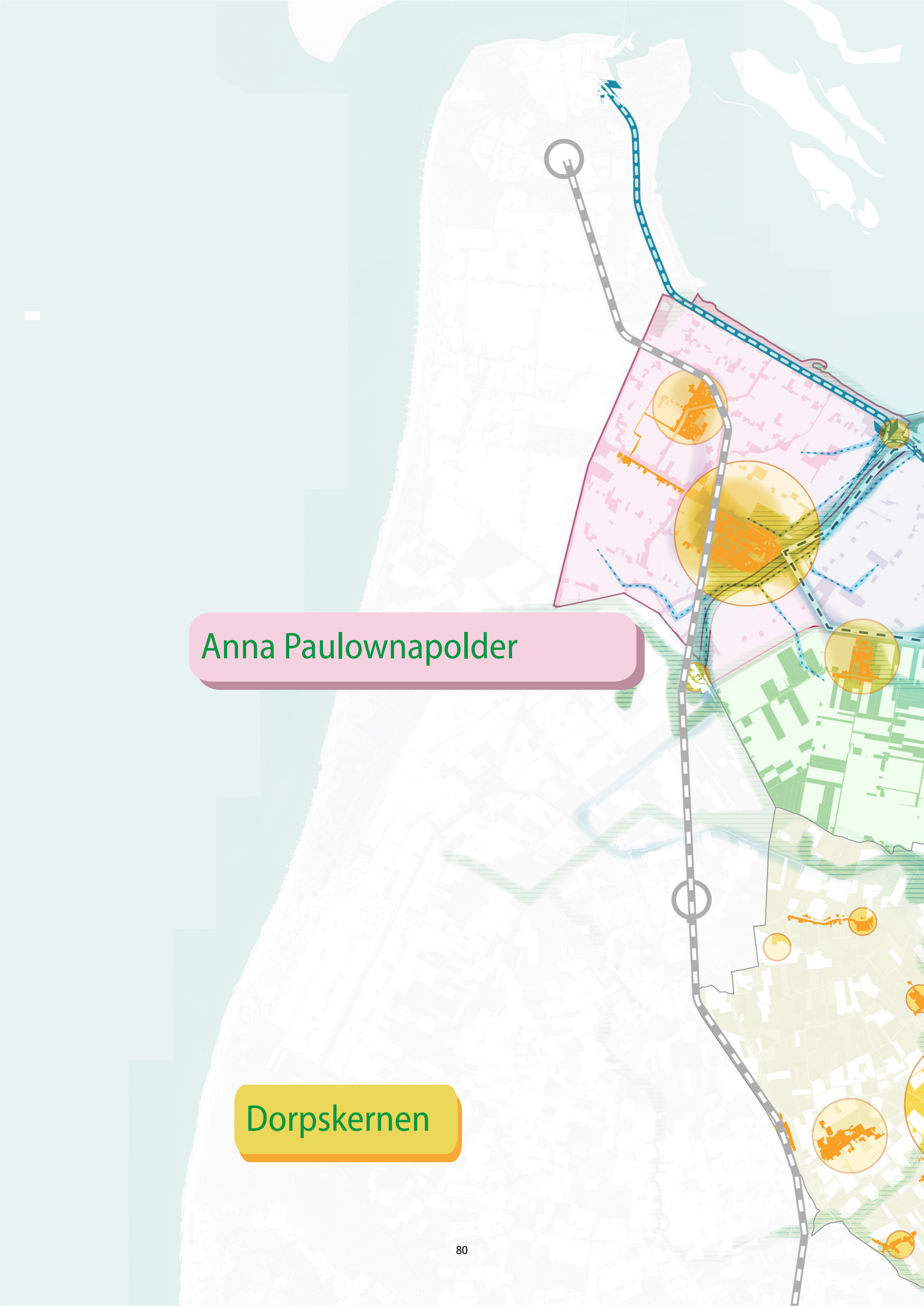
In de Anna Paulownapolder liggen kansen om waterrecreatie meer op de kaart te zetten, en hier een aantrekkelijk toekomstperspectief voor te ontwikkelen. Er zijn verschillende locaties aan het water met grote potentie, die door middel van een gebiedsontwikkeling gezamenlijk voor een unieke recreatieve beleving op en langs het water kunnen zorgen. Op het water zijn bijzondere plekken als de Lage Oude Veer, het Amstelmeer, de Hoge Oude Veer, plezierhavens Anna Paulowna en de Pishoek kansrijk voor diverse vormen van waterrecreatie. Ook langs het water zijn plekken als Dierenpark Hoenderdaell, Van Ewijcksluis en de poort van Anna Paulowna interessant.

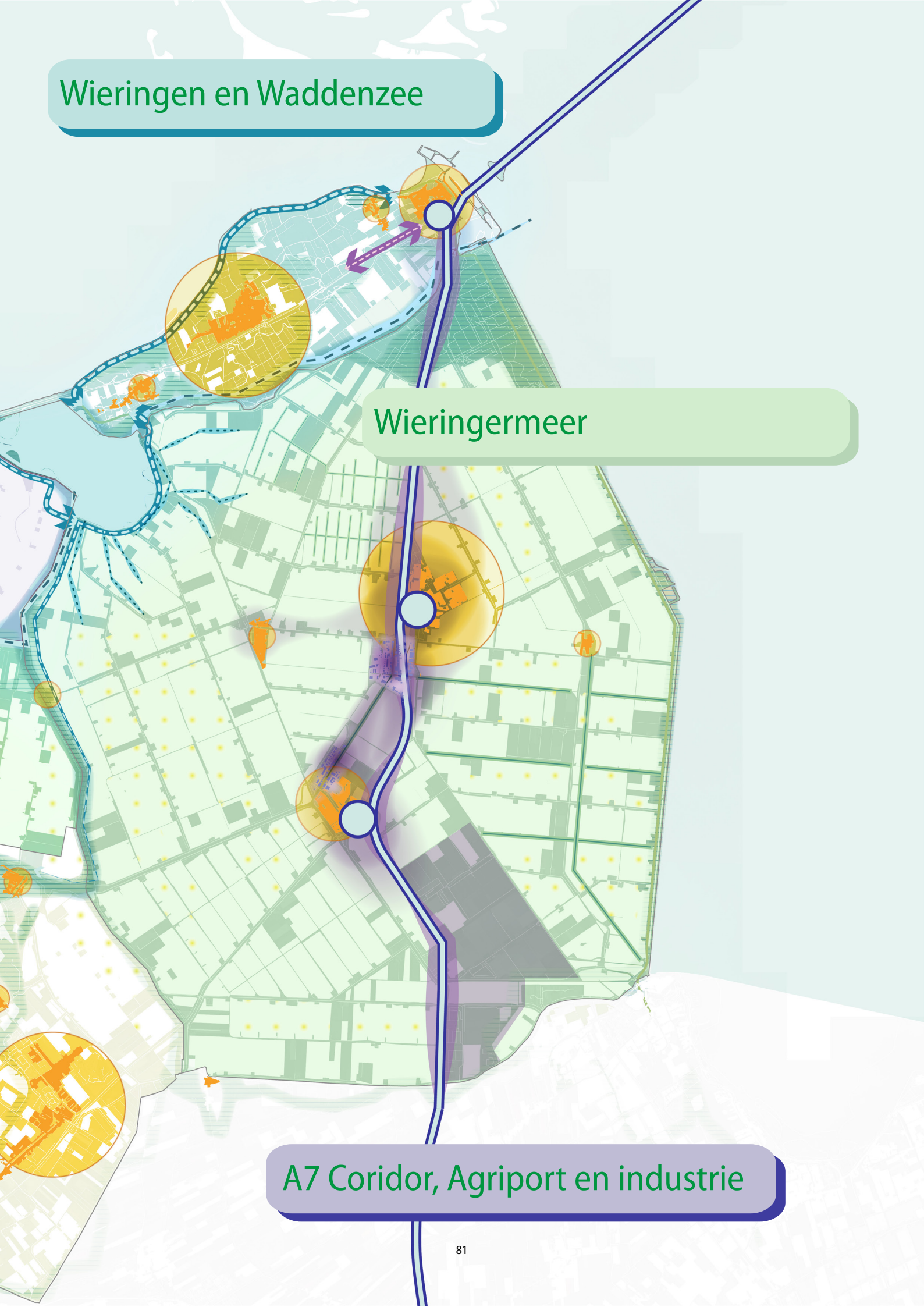
Aansluitend op deze karakteristieken en kwaliteiten kiezen we in dit gebied voor:

- een kort 'pleziervaartrondje' dat is aangesloten op grotere vaarnetwerken/sloepennetwerken;
- versterking van de NNN-structuur en natuurbeleving van inwoners en bezoekers;
- het gebied op de kaart te zetten op waterrecreatie;
- een duidelijk adres aan het water voor dorpen die actief bijdragen aan de recreatieve beleving;
- een kwaliteitsimpuls voor Anna Paulowna en Van Ewijcksluis op het gebied van recreatie en werkgelegenheid;
- wandelen en fietsen langs het water.

Opgaven in samenhang

- Beleefbaar maken van unieke landschappen: natuurbeleving en recreatie voor de fijnproever
- Netwerk van kleinschalige recreatieplekken
- Ontwikkel een recreatief ommetje in en om het dorp
- Maak historie zichtbaar
- Verblijfsrecreatie voor toeristen
- Natuur, water en landschap werken samen
- Ontspannen in een groene omgeving
- Opwaarderen en opschalen bestaande recreatieve voorzieningen door samenwerking
- We stimuleren fietsgebruik naar recreatieplekken

Anna Paulownapolder
Dorpskernen

Wieringen en Waddenzee
Wieringermeer
A7 Coridor, Agriport en industrie

Dorpskernen

Kenmerkend zijn de vele verschillende dorpskernen die verspreid liggen over de gemeente. Om leefbare dorpen en toekomstbestendige woonwijken te garanderen staan alle dorpen voor vergelijkbare opgaven, zoals het verduurzamen van de woningvoorraad, het inrichten van een klimaatadaptieve en beweegvriendelijke openbare ruimte en het realiseren van kleinschalige recreatieve netwerken en plekken. Echter, ieder dorp heeft zijn eigen identiteit, schaal en maat. Dat betekent dat sommige opgaven om maatwerk vragen.

Aansluitend op de karakteristieken en kwaliteiten van ieder dorpen kiezen we voor maatwerk ten aanzien van:

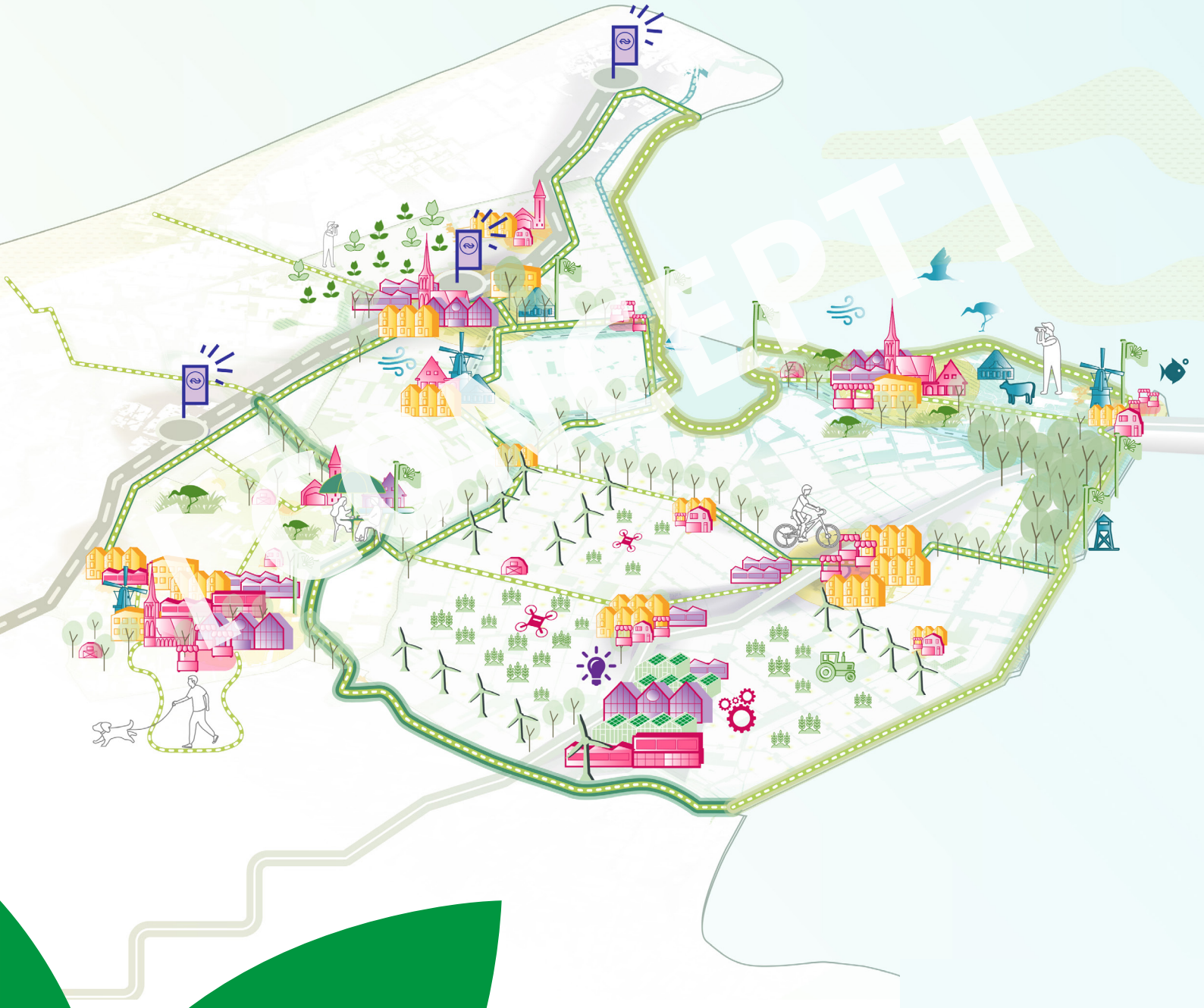
- het voorzieningenniveau; we clusteren en garanderen bovenlokale voorzieningen in de grote- en middelgrote dorpskernen. Voor de kleine dorpskernen geldt dat we basisvoorzieningen faciliteren op een slimme en efficiënte manier op één locatie;
- omvang van de woningbouwlocaties en bijbehorende aantallen;
- woningbouw voor lokale en/of regionale behoefte;
- stedenbouwkundig ontwerp en architectuur die aansluiten bij de karakteristieken en ontstaansgeschiedenis van het dorp.

Alle ambities en opgaven die spelen in de dorpskernen worden uitgewerkt in verschillende Dorpsvisies en Dorpsagenda's.

Opgaven in samenhang

- Woningbouw als middel om leefbaarheid te verbeteren
- Houd de dorpse identiteit in stand
- Inzetten op een beweegvriendelijke woonomgeving
- Een geschikte woning voor elke doelgroep
- Iedere dorpskern heeft een sociale ontmoetingsplek
- Een klimaatadaptieve en natuurinclusieve buitenruimte
- Organiseer zorg in en dichtbij huis
- Alle woningen zijn zo duurzaam mogelijk
- Ontspannen in een groene omgeving
- De openbare ruimte is voor iedereen toegankelijk
- Clusteren van voorzieningen in de dorpskernen
- Alle basisvoorzieningen zijn goed bereikbaar
- Maak historie zichtbaar
- Ontwikkel een recreatief ommetje in en rondom het dorp
- Laat ruimte voor het onbestemde
- Kunst en cultuur in het dagelijks leven

HET VERHAAL VAN HOLLANDS KROON IN 2040

BIJLAGEN - Ontwerp Omgevingsvisie

16 september 2025

BIJLAGEN

Bijlage 1. Trends, ontwikkelingen en opgaven

De wereld verandert voortdurend. Ook in Hollands Kroon merken we de invloed van maatschappelijke, economische en ecologische ontwikkelingen. Deze trends vragen om doordachte keuzes voor de toekomst van onze leefomgeving. Hieronder benoemen we de belangrijkste thema's.

Woningbouw

De druk op de woningmarkt blijft groot. Er is een blijvende behoefte aan woningen voor diverse doelgroepen zoals starters, spoedzoekers, ouderen en statushouders. Dit vraagt om zowel nieuwbouw als aanpassing van de bestaande woningvoorraad. Tegelijkertijd moeten woningen voldoen aan steeds strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Hollands Kroon bestaat uit 28 dorpen en buurtschappen, elk met een eigen karakter. De landelijke ligging, rust en ruimte maken het aantrekkelijk om hier te wonen. Tegelijkertijd brengt deze spreiding uitdagingen met zich mee. De woningmarkt verandert, en daarmee ook de woonwensen van onze inwoners. We willen inspelen op deze veranderingen door te zorgen voor passende woningen op de juiste plekken. Dit vraagt om duidelijke keuzes, zodat de kwaliteit van wonen behouden blijft – nu en in de toekomst.

Daarnaast zien we een dubbele demografische ontwikkeling: vergrijzing én het vertrek van jongeren. Dit heeft gevolgen voor de woningmarkt, de zorg, de openbare ruimte en het voorzieningenniveau. We streven naar een evenwichtige bevolkingsopbouw en leefbare dorpen voor alle generaties.

Leefbare en veerkrachtige dorpen

In Hollands Kroon willen we dat álle dorpen leefbaar en aantrekkelijk blijven – voor jong en oud. De vergrijzing, toenemende eenzaamheid en het vertrek van jongeren vragen om gerichte actie. We zetten in op het versterken van sociale cohesie door het creëren van ontmoetingsplekken in elk dorp, het stimuleren van geclusterde woonvormen voor ouderen en het behouden van voorzieningen die bijdragen aan een levendige gemeenschap.

Deze inzet sluit aan bij de uitgangspunten van het rapport Elke regio telt! Daarin wordt benadrukt dat verschillen tussen regio's niet vanzelfsprekend zijn en dat beleid vanuit de Rijksoverheid te vaak de sterkste regio's versterkt, terwijl andere gebieden achterblijven. Het rapport pleit voor een koerswijziging: beleid moet bijdragen aan brede welvaart in álle delen van Nederland. Dat betekent investeren in bereikbaarheid, onderwijs, zorg, werkgelegenheid en woningbouw – ook in regio's die minder centraal liggen.

Voor Hollands Kroon betekent dit: meer aandacht voor woningbouw voor starters en mensen met een middeninkomen, betere bereikbaarheid van met name het oostelijke deel van de gemeente, en het op peil houden van voorzieningen. We erkennen de kracht en eigenheid van elk dorp en willen beleid maken dat recht doet aan die lokale identiteit. Want pas als het overal goed gaat, gaat het goed met Nederland.

Mobiliteit: verbinding als voorwaarde voor gelijke kansen

Hollands Kroon is goed bereikbaar per auto via de A7, maar het openbaar vervoer blijft achter. De buslijnen 135 en 350 verbinden de regio met steden als Alkmaar, Hoorn, Den Helder en Leeuwarden, maar de frequentie is laag en de afstanden tot treinstations zijn groot. Station Anna Paulowna is de enige directe treinverbinding in de regio.
Voor een leefbare en toekomstbestendige gemeente is goede bereikbaarheid essentieel. Mobiliteit bepaalt of mensen kunnen deelnemen aan onderwijs, werk, zorg en sociale activiteiten. Daarom pleiten wij nadrukkelijk voor betere, hoogwaardige openbaarvervoerverbindingen in Hollands Kroon. Denk aan snellere en frequente busverbindingen, betere aansluiting op regionale trein netwerken en innovatieve mobiliteitsoplossingen zoals hubs of deelvervoer.

We zetten ons in voor het behoud van het huidige OV-aanbod, maar dat is niet genoeg. Om gelijke kansen te creëren voor alle inwoners – ook in de kleinere dorpen – is uitbreiding en verbetering van het openbaar vervoer noodzakelijk. Alleen zo kunnen we de leefbaarheid versterken en de regio verbinden met de rest van Nederland.

Energietransitie

De energietransitie is een van de grootste opgaven van deze tijd. Nederland wil in 2050 vrijwel CO_2-neutraal zijn. In Hollands Kroon werken we hieraan via de Regionale Energie Strategie (RES) en de Transitievisie Warmte.

Voor de korte termijn richten we ons op energiebesparing, zonnepanelen op daken, kleinschalige windenergie en duurzame mobiliteit. Nieuwe technologieën zoals buurtbatterijen en waterstof vragen om slimme ruimtelijke inpassing en duidelijke beleidskaders.

Een groeiend knelpunt is netcongestie: het elektriciteitsnet raakt overbelast. Daarom zijn investeringen nodig in nieuwe infrastructuur, zoals transformatorstations en zwaardere netverbindingen. Ook in de bebouwde omgeving zullen deze aanpassingen zichtbaar worden.

Ruimtelijke kwaliteit van grootschalige ontwikkelingen

In het verleden zijn er in de Wieringermeer in een snel tempo verschillende grootschalige ontwikkelingen ontplooid. Deze ontwikkelingen hebben hun invloed gehad op de omgeving en zijn niet altijd even zorgvuldig ingepast in het landschap, wat soms ten koste ging van de ruimtelijke kwaliteit. Het is een waardevolle les geweest, en de gemeente heeft deze ervaringen ter harte genomen.

De gemeente erkent het belang van ruimtelijke kwaliteit als een cruciaal element bij nieuwe grootschalige ontwikkelingen in de Wieringermeer. De focus ligt nu dan ook op het creëren van een gebalanceerde omgeving die niet alleen economische groei bevordert, maar ook rekening houdt met de landschappelijke inpassing en de bredere welvaart van de gemeenschap. Daarom zet de gemeente zich in om ontwikkelingen aan te trekken die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving, zoals duurzame woningbouwprojecten, natuurontwikkelingsinitiatieven en ontwikkelingen die bijdragen aan het behoud van leefbare dorpen. Nieuwe initiatieven worden getoetst aan het 'inspiratiekader Brede Welvaart' en we hanteren ontwikkelprincipes voor toekomstige ontwikkelingen.

Klimaatverandering

Klimaatverandering raakt alle aspecten van onze leefomgeving. We krijgen te maken met extreme weersomstandigheden: hitte, droogte, wateroverlast en verzilting. Vooral in gebieden als de Wieringermeer en de Anna Paulownapolder is verzilting een groeiend probleem.

De noodzaak voor zorgvuldig waterbeheer neemt toe. Tegelijkertijd moeten we werken aan een klimaatneutrale toekomst, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord. Dit vraagt om aanpassingen in energievoorziening, landbouw, infrastructuur en ruimtelijke ordening.

We zetten in op zowel klimaatmitigatie (het beperken van klimaatverandering) als klimaatadaptatie (het aanpassen aan de gevolgen ervan). Denk aan het vergroenen van de openbare ruimte, het vasthouden van regenwater en het stimuleren van duurzame landbouw.

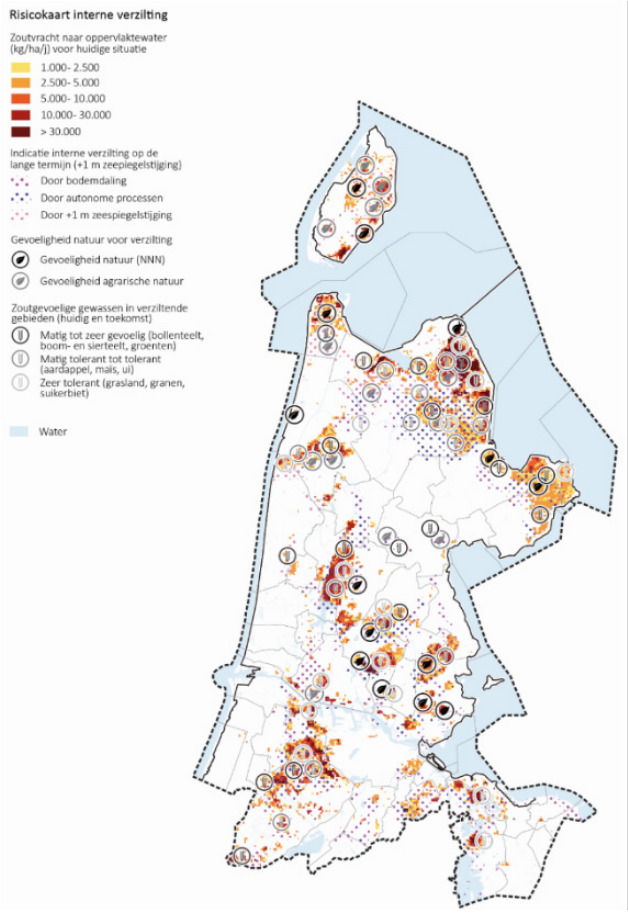
Natuur, water en bodem

De grootschalige landbouw in Hollands Kroon levert economische voordelen op, maar heeft ook geleid tot een afname van biodiversiteit en druk op de bodemkwaliteit. Sinds 1900 is het aantal akkerplanten, graslandvlinders en boerenlandvogels sterk gedaald. Herstel van biodiversiteit en een gezonde bodem zijn cruciaal voor duurzame voedselproductie.

We zetten in op het versterken van de groen-blauwe structuur in de gemeente, en op het toevoegen van natuurlijke 'stapstenen'. De landbouwsector speelt hierin een sleutelrol, onder andere via natuurinclusieve landbouw en bloemrijke akkerranden.

Nieuwe grootschalige ontwikkelingen worden getoetst aan ontwikkelprincipes die natuur en landschap respecteren.

De Wieringermeer ligt circa 6 meter onder NAP. De gemalen Leemans en Lely zijn essentieel voor waterbeheer. De rijksvisie "Water en Bodem sturend" vraagt om ruimtelijke keuzes die rekening houden met bodemgesteldheid en overstromingsrisico's. We zoeken naar een balans tussen leefbaarheid en veiligheid, door nieuwe ontwikkelingen waterbestendig in te richten.

Zeespiegelstijging, zoetwateropgave en verzilting

Landelijke context

De zeespiegel stijgt en dat heeft grote gevolgen voor de toekomst van Nederland. Het nationaal Deltaprogramma presenteerde het rapport *Ruimte voor zeespiegelstijging*, waarin drie denkrichtingen worden verkend:

- Meebewegen: Aanpassen aan de gevolgen van zeespiegelstijging, bijvoorbeeld door verhoogd of drijvend wonen, zouttolerante landbouw en het verplaatsen van investeringen naar hoger gelegen gebieden.
- Beschermen: Voortzetten van het huidige waterbeheer met dijkversterkingen, stormvloedkeringen en gemalen. Ook wordt gedacht aan een groot kustmeer om rivierwater op te vangen en verzilting te beperken.
- Altijd aanpassen aan verzilting: In alle scenario's neemt de beschikbaarheid van zoetwater af. Regionale maatregelen zoals zoet-zoutscheidingen bij sluizen zijn noodzakelijk en kunnen nu al worden ingezet.

In april 2024 zijn daarnaast de *Delta Scenario's 2024* gepubliceerd. Hieruit blijkt dat de druk op het watersysteem toeneemt door verzilting, droogte en lagere rivierafvoeren. De vraag naar zoet water stijgt, onder andere door bevolkingsgroei, economische ontwikkeling en klimaatmaatregelen. Richting 2050 en 2100 zullen watertekorten in de zomer vaker voorkomen, waardoor niet alle functies van voldoende water kunnen worden voorzien. Dit vraagt om scherpe keuzes in het gebruik van water, waarbij prioriteit wordt gegeven aan vitale functies zoals drinkwater en veiligheid.

Lokale opgave in Hollands Kroon

Ook in Hollands Kroon neemt verzilting toe. Zout water dringt via kwel en zeewater het grond- en oppervlaktewatersysteem binnen, wat gevolgen heeft voor landbouw, natuur en drinkwatervoorziening. In gebieden zoals de Anna Paulownapolder en langs de IJsselmeerkust is de bollenteelt bijzonder gevoelig voor verzilting. Ook kwetsbare natuurgebieden, zoals rond het Robbenoordbos, staan onder druk.

De komende jaren is een gedragen strategie nodig, waarbij we samen met agrariërs, natuurorganisaties, inwoners en andere betrokkenen keuzes maken over de toekomst van deze gebieden. Dit vraagt om open dialoog, maatwerk en een langetermijnvisie die rekening houdt met zowel economische als ecologische belangen.

Bijlage 2. Ontwikkelingen van buitenaf

Er zijn verschillende ontwikkelingen vanuit andere overheden, denk aan het Rijk en de Provincie NH, die gemeente Hollands Kroon raken of waarvan de beoogde plek van de ontwikkelingen in onze gemeente is. Voor dit soort grote ontwikkelingen is de gemeente vaak niet beslissingsbevoegd, maar ligt het mandaat hiervoor bij het Rijk of de Provincie Noord-Holland.

Wind op zee (VAWOZ) 2031-2040

Om de duurzame energiedoelstellingen te behalen heeft EZK (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat) ook meer ruimte beschikbaar gemaakt voor de opwek van windenergie op zee. Op dit moment loopt er een onderzoek naar waar deze energie aan land zou kunnen komen. Een van de gebieden die onderzocht wordt is de Noordkop. Er wordt gekeken naar aanlanding van zowel elektronen als waterstof.

Als regio zijn we samen met de provincie aan het onderzoeken wat de mogelijke ruimtelijke impact is en wat dit kan bijdragen (in positieve of negatieve zin) aan de brede welvaart. Hierin nemen we ook de effecten van het 380kV-netuitbreidingsinitiatief van EZK mee.

Energienetwerken

Om de energietransitie te kunnen faciliteren is er een upgrade van het energienetwerk, met name het elektriciteitsnetwerk, noodzakelijk. Door het afstappen van aardgas neemt de druk op het elektriciteitsnetwerk toe. Hierdoor is uitbreiding noodzakelijk. Dit betekent meer kabels en meer transformatorstations. In Hollands Kroon betekent dit dat zowel Liander als TenneT uitbreidingswerkzaamheden willen gaan uitvoeren.

Liander en TenneT zijn bezig met het verzwaren van het kabelnetwerk in onze gemeente.. Hierdoor kunnen bedrijven (weer) een aansluiting krijgen, wordt het terugleveren van duurzame energie weer mogelijk op plekken waar dit nu niet kan en verbetert de algehele spanning op het net zodat inwoners 's avonds niet met knipperende verlichting zitten.

TenneT werkt samen met EZK aan het voornemen voor een nieuw 380kV hoogspanningstracé dat moet landen in Noord-Holland Noord.Bij het programma 380 kV-netuitbreiding Noord-Holland Noord is Middenmeer (Agriport) een beoogd eindpunt van een nieuwe 380 kV verbinding tussen het Noordzeekanaalgebied en de Noordkop. Het is mogelijk dat deze 380 kV verbinding vanuit Middenmeer wordt doorgetrokken naar Den Helder. Of dat gebeurt hangt af van de keuze voor de aanlandingsplek van de energie die op zee wordt gewonnen, en of die energie in de vorm van elektriciteit of gas (waterstof) aan land komt, danwel wordt omgezet. Daarnaast speelt ook de (toekomstige) behoefte van elektriciteit rondom Den Helder hier een rol.

Ruimtelijk ontwikkelperspectief

De provincie Noord-Holland werkt aan een Ruimtelijk Ontwikkelperspectief (ROP) om richting te geven aan de ruimtelijke inrichting van de provincie op de lange termijn. Dit perspectief is onderdeel van het bredere programma Regie op de Ruimte, waarin keuzes worden gemaakt over hoe we omgaan met de toenemende vraag naar ruimte voor wonen, landbouw, natuur, energie, infrastructuur en waterbeheer

Het ROP is geen blauwdruk, maar een strategisch kader dat helpt om ruimtelijke opgaven in samenhang te benaderen. De provincie wil hiermee voorkomen dat sectorale belangen elkaar in de weg zitten en streeft naar een integrale aanpak waarin brede welvaart, leefbaarheid en duurzaamheid centraal staan. Thema's als klimaatadaptatie, energietransitie, woningbouw, mobiliteit en natuurontwikkeling worden in samenhang bekeken.

Voor Hollands Kroon is dit perspectief van groot belang. De regio staat voor grote opgaven: woningbouw, verzilting, toekomst van de agrarische sector/landelijk gebied, leefbare dorpen, mobiliteit en de energietransitie. De provincie heeft aangegeven het ontwikkelperspectief voor Noord-Holland Noord samen met gemeenten, waaronder Hollands Kroon, vorm te willen geven Dit biedt kansen om lokale belangen en gebiedskenmerken goed mee te nemen in de provinciale keuzes.

Het ROP helpt gemeenten als Hollands Kroon om richting te geven aan hun eigen omgevingsvisie en om beter aan te sluiten bij nationale en provinciale programma's, zoals de NOVEX-gebieden en de toekomstige Nota Ruimte van het Rijk. Door samen te werken aan dit ontwikkelperspectief, kunnen we zorgen voor een toekomstbestendige inrichting van onze leefomgeving – met ruimte voor mens, natuur én economie.

